

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İSLAM EKONOMİSİ VE FİNANS ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI FİNANS VE KATILIM BANKACILIĞI
BİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ VAKIFLARIN İSLAMİ SOSYAL
FİNANSTAKİ ROLÜ VE FİNANS KURUMLARIYLA
İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Emin KARAASLAN

İstanbul

Temmuz-2024

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İSLAM EKONOMİSİ VE FİNANS ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI FİNANS VE KATILIM BANKACILIĞI
BİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ VAKIFLARIN İSLAMİ SOSYAL FİNANSTAKİ
ROLÜ VE FİNANS KURUMLARIYLA İLİŞKİLERİ ÜZERİNE
BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Emin KARAASLAN

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Yusuf DİNÇ

İstanbul
Temmuz-2024

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından İslam Ekonomisi ve Finans Anabilim Dalı, Uluslararası Finans ve Katılım Bankacılığı Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman Prof. Dr. Yusuf DİNÇ

Üye Doç. Dr. Rümeyza BİLGİN

Üye Dr. Öğr. Üyesi Ozan MARAŞLI

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.....

Prof. Dr. Erhan İÇENER
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Türkiye’deki Vakıfların İslami Sosyal Finanstaki Rolü ve Finans Kurumlarıyla İlişkileri Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandırıldığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Mehmet Emin KARAASLAN

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tezimin hazırlanması aşamasında bana her konuda destek olan değerli hocam Prof. Dr. Yusuf DİNÇ'e, ardından annem Hayriye KARAASLAN, babam Eşref KARAASLAN ve eşim Zuzan KARAASLAN başta olmak üzere kardeşlerim ve tüm aileme, ikinci ailem olarak gördüğüm her daim destekleriyle yanımda olan Katılım Bankacılığı Uyum Ailesi'ne, yönlendirmeleriyle desteklerini esirgemeyen Dr. Öğretim Üyesi Ozan MARAŞLI ve Doç. Dr. Zeyneb Hafsa ORHAN'a, son olarak da değerli hocam Prof. Dr. İsak Emin Aktepe başta olmak üzere mülakat yaptığımız Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, Ensar Vakfı, İlim Yayma Vakfı ve Karz-ı Hasen Vakfı'nın değerli yöneticilerine teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet Emin KARAASLAN

İstanbul-2024

ÖZET

TÜRKİYE'DEKİ VAKIFLARIN İSLAMİ SOSYAL FİNANSTAKİ ROLÜ VE FİNANS KURUMLARIYLA İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Mehmet Emin KARAASLAN

Yüksek Lisans, Uluslararası Finans ve Katılım Bankacılığı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Yusuf DİNÇ

Temmuz, 2024 – 176 Sayfa

Bu çalışma, İslami finans ekosisteminin bir parçası olan İslami sosyal finans uygulamalarından biri ve üçüncü sektörün ana faktörü olan vakıfların İslami sosyal finans üzerindeki rolü ve finans kurumlarıyla ilişkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Geçmişten gelen sağlam köklere dayalı olan vakıf kurumu ülkemizde özellikle toplumsal refah ve birlikteliğin sağlanması açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca vakıflar; Afrika, Filistin, Doğu Türkistan gibi farklı coğrafyalarda kader birliği yaşayan insanlığın belki de son umut taneleriyle, ülkemizdeki insanların gönüllerinin buluşmasında önemli bir rolü üstlenmektedir. Çalışma sırasında önde gelen vakıfların yetkilileri ile derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiş; mevcut durum, yaşanan problemler ve katılım bankaları önde olmak üzere finans kurumlarıyla olan ilişkileri ele alınmıştır. Ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğü sitesinde adları yayımlanan; cemaat, mülhak, yabancı ve yeni vakıfların İslami Sosyal Finans faaliyetlerine dair analizler gerçekleştirilmiş olup önde gelen bazı vakıflara dair detaylı bilgilere yer verilmiştir. Bulgular, Vakıflar Genel Müdürlüğü uhdesinde vakıfların gerçekleştirdiği faaliyetlerin İslam iktisadının prensipleri çerçevesinde gerçekleştirilmesinin sağlanması üzere kurumsal yapının tesis edilmesinin gerekliliğini, katılım bankalarının vakıflar ile olan ilişkilerini geliştirecek ürünler sunması gerektiğini, katılım bankaları ile vakıflar arasındaki iletişim ağının güçlendirilmesinin şart olduğunu, vakıfların bağış ödemelerini gerçekleştirmesinin önündeki engellere yönelik alternatif yollara dair çalışmalar yapılmasının önem taşıdığını, vakıflar ve katılım bankaları arasında karz-ı hasen yöntemiyle bir ürün geliştirmesi adına iş birliği gerçekleştirilebileceğini,

vakıfların dijital dönüşüme ayrıca odaklanmaları gerektiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, geçmişte toplumun merkezinde yer alan vakıfların günümüzde tekrar eski hüviyetine kavuşması için tüm İslami finans ekosisteminin birliktelik içerisinde hareket etmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İslami Sosyal Finans, Vakıflar, Katılım Bankaları

ABSTRACT

A REVIEW ON THE ROLE OF FOUNDATIONS IN ISLAMIC SOCIAL FINANCE AND THEIR RELATIONS WITH FINANCIAL INSTITUTIONS IN TÜRKİYE

Mehmet Emin KARAASLAN

Master, International Finance and Participation Banking

Thesis Advisor: Prof. Dr. Yusuf DİNÇ

July, 2024 - 176 Pages

This study aims to analyze the role of foundations, one of the Islamic social finance practices that are part of the Islamic finance ecosystem and the main factor of the third sector, on Islamic social finance and their relations with financial institutions. The institution of foundation, which is based on strong roots from the past, is of great importance in our country, especially in terms of ensuring social welfare and unity. In addition, foundations play an important role in bringing together the hearts of people in our country with perhaps the last grains of hope of humanity living together in different geographies such as Africa, Palestine and East Turkistan. During the study, in-depth interviews were conducted with the officials of leading foundations, and the current situation, the problems experienced and their relations with financial institutions, especially participation banks, were discussed. The study also analyzed the Islamic Social Finance activities of community, annexed, foreign and new foundations whose names are published on the website of the General Directorate of Foundations, and detailed information on some of the leading foundations is provided. The findings show that the institutional structure should be established to ensure that the activities carried out by foundations under the auspices of the General Directorate of Foundations are carried out within the framework of the principles of Islamic economics, that Participation Banks should offer products that will improve their relations with foundations, and that the communication network between Participation Banks and foundations must be strengthened, These results show that it is important to conduct studies on alternative ways to address the obstacles preventing foundations

from realizing donation payments, that cooperation between foundations and Participation Banks can be realized in order to develop a product with the karz-i hasen method, and that foundations should also focus on digital transformation. These results emphasize that the entire Islamic finance ecosystem should act in unity in order for the foundations, which were at the center of society in the past, to regain their old identity today.

Keywords: Islamic Social Finance, Foundations, Participation Banks

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
KISALTMALAR LİSTESİ	xvi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Tezin Konusu.....	1
1.2. Tezin Amacı.....	2
1.3. Tezin Kapsamı ve İçeriği.....	2
1.4. Tezin Temel Soruları	3
1.5. Tezin Konusunun Önemi ve Özgün Değeri	3
1.6. Tezin Araştırma Yöntemi	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Vakıf	5
2.1.1. Kavram.....	5
2.1.2. Vakfın Tarihsel Gelişimi.....	6
2.1.3. Vakıf Çeşitleri.....	7

2.1.3.1. Mahiyeti Bakımından Vakıflar	7
2.1.3.2. Mülkiyeti Bakımından Vakıflar.....	8
2.1.3.3. İdaresi Bakımından Vakıflar.....	9
2.1.3.4. Kullanım Şekilleri Bakımından Vakıflar.....	9
2.1.4. Vakıf Mallarının Özellikleri	10
2.1.5. Vakıfların Toplumsal ve Ekonomik Etkileri.....	10
2.2. İslami Sosyal Finans	11
2.2.1. Kavram	11
2.2.2. Araçlar	11
2.2.3. İslami Sosyal Finansın Etkisi	13
2.3. Osmanlı İmparatorluğu'nda Vakıflar	14
2.3.1. Osmanlı Vakıf Sisteminin Özellikleri	14
2.3.2. Osmanlı Vakıflarının Sosyal ve Ekonomik Etkileri	15
2.3.3. Para Vakıfları.....	16
2.3.4. Osmanlı Vakıf Sisteminin Mirası	16
2.4. Vakıfların Dönüşümü	17
2.4.1. Vakıfların Dönüşümünü Gerektiren Faktörler.....	17
2.4.2. Vakıfların Dönüşümünde Önemli Alanlar.....	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	19
TÜRKİYE’DEKİ VAKIFLARIN GENEL GÖRÜNÜMÜ	19
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	25
TÜRKİYE’DEKİ VAKIF ÖRNEKLERİ.....	25
4.1. İHH İnsani Yardım Vakfı.....	25
4.1.1. Kuruluş ve Tarihçe	25
4.1.2. Misyon ve Vizyon	26
4.1.3. Faaliyet Alanları ve Projeler.....	28

4.1.3.1. Önemli Projeler ve Etkileri	28
4.1.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları	29
4.1.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar	30
4.1.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar	30
4.1.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi	32
4.1.8. Gelecek Planları ve Hedefler	32
4.1.8.1. Uygulanan Stratejiler	33
4.2. İlim Yayma Vakfı	33
4.2.1. Kuruluş ve Tarihçe	33
4.2.2. Misyon ve Vizyon	34
4.2.3. Faaliyet Alanları ve Projeler.....	35
4.2.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları	36
4.2.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar	36
4.2.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar	37
4.2.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi	38
4.2.8. Gelecek Planları ve Hedefler	38
4.3. Ensar Vakfı	39
4.3.1. Kuruluş ve Tarihçe	39
4.3.2. Misyon ve Vizyon	39
4.3.3. Faaliyet Alanları ve Projeler.....	40
4.3.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları	41
4.3.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar	41
4.3.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar	42
4.3.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi	42
4.4. Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı.....	43
4.4.1. Kuruluş ve Tarihçe	43

4.4.2. Misyon ve Vizyon	44
4.4.3. Faaliyet Alanları ve Projeler.....	45
4.4.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları	46
4.4.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar	47
4.4.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar	48
4.4.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi	48
4.4.8. Gelecek Planları ve Hedefler	49
4.5. Yetim Vakfı.....	50
4.5.1. Kuruluş ve Tarihçe	50
4.5.2. Misyon ve Vizyon	51
4.5.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları.....	53
4.5.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar	54
4.5.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi	54
4.5.8. Gelecek Planları ve Hedefler	55
4.6. Karz-1 Hasen Vakfı.....	56
4.6.1. Kuruluş ve Tarihçe	56
4.6.2. Misyon ve Vizyon	56
4.6.3. Faaliyet Alanları ve Projeler.....	57
4.6.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları	58
4.6.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar	58
4.6.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar	58
4.6.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi	59
4.6.8. Gelecek Planları ve Hedefler	60

BEŞİNCİ BÖLÜM	61
VAKIFLAR, İSLAMİ SOSYAL FİNANS VE FİNANS KURUMLARI HAKKINDA UZMAN DEĞERLENDİRMELERİ	61
5.1. Uzman Değerlendirmeleri	61
5.1.1. Bağış Yönetimi	61
5.1.2. Fıkhi Danışma Kurulu	62
5.1.3. Zekât ve Diğer Bağışlar	63
5.1.4. Gelir Kaynakları	63
5.1.5. Personel Giderleri	64
5.1.6. Uluslararası Yardım Projeleri	64
5.1.7. Uluslararası Yardım Projelerinde Karşılaşılan Zorluklar	65
5.1.8. Covid-19 Pandemisinin Etkileri	66
5.1.9. Dijitalleşme ve Teknolojik Gelişmeler	66
5.1.10. Finansal Krizlere Karşı Alınan Önlemler	67
5.1.11. Bağışçı İlişkileri ve Kişisel Verilerin Korunması	68
5.1.12. Kripto Para ve Alternatif Finansal Araçlar	68
5.1.13. Denetim Süreçleri	69
5.1.14. Karz Uygulamaları ve Personel İlişkileri	69
5.1.15. Türkiye'nin Gri Listeye Alınmasının Etkileri	70
5.1.16. Gönüllülük Esaslı Çalışmalar ve Personel İstihdamı	70
5.1.17. Katılım bankaları ile İlişkiler	71
5.1.18. Eğitim ve Burs Faaliyetleri	71
5.1.19. Gelecek Projeleri ve Stratejiler	72
5.1.20. Prof. Dr. İshak Emin Aktepe'nin Görüşleri	73
5.2. Uzman Değerlendirmelerinin Özetlenmesi	74

ALTINCI BÖLÜM	76
SONUÇ VE ÖNERİLER	76
KAYNAKÇA	80
EK 1	89
EK 2	113
ÖZGEÇMİŞ	160

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1: Banka Hesap Numarası Dağılımı ve Şube Sayısı	24
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Vakıfların Dağılımı	21
Şekil 1.2: İslami Sosyal Finans Vakıflarının İl Dağılımı.....	22
Şekil 1.3: Banka Hesap Numarası Dağılımı.....	23

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
IBAN	: Uluslararası Banka Hesap Numarası
İHH	: İnsan Hak ve Hürriyetleri
KVKK	: Kişisel Verileri Koruma Kurumu
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
SGA	: Sosyal Girişimcilik Akademisi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
SWIFT	: Uluslararası Bankalararası Finansal Telekomünikasyon Derneği
TBB	: Türkiye Bankalar Birliği
TKBB	: Türkiye Katılım Bankaları Birliği
UN ECOSOC	: Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey
VGM	: Vakıflar Genel Müdürlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Tezin Konusu

Geçmişten gelen sağlam köklere dayalı olan vakıf kurumu ülkemizde özellikle toplumsal refah ve birlikteliğin sağlanması açısından büyük önem arz etmektedir. Ülkemizde bu kapsamda faaliyet yürüten vakıfların hangileri olduğuna dair herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Ayrıca bu vakıfların yaşamış olduğu problemler ve katılım bankaları önde olmak üzere finans kurumlarıyla ilişkilerinin analiz edilmesi İslami finans ekosisteminin İslami sosyal finans kurumlarıyla birliktelik içinde büyümesini sağlamak için önem arz etmektedir. Araştırmamızın amacı büyük vakıf örneklerini analiz ederek bu vakıfların ayrıştığı noktaları ortaya koymak, orta ve küçük ölçekli vakıfların izlemesi gereken yol ile birlikte katılım bankalarının vakıf kurumları özelinde daha etkin bir hale nasıl gelebileceğine dair önerilerde bulunmaktır.

İlk bölümde; tezin konusu amacı, kapsamı ve içeriği, temel soruları, konusunun önemi ve özgün değeri ile birlikte araştırma yöntemine yer verilecektir. İkinci bölümde teze teorik bir çerçeve kazandırmak üzere vakıf kurumunun tanımı ve tarihsel kökenlerine yer verilecektir. Bu bağlamda ilk vakıfların kuruluş amaçlarına, işlevlerine ve sosyal yapıdaki rollerine değinilecektir. Daha sonrasında İslami sosyal finansın tanımı, temel prensipleri ve vakıflarla olan ilişkisine yer verilecektir. Vakıfların İslami sosyal finans sistemlerindeki fonksiyonları ve toplumsal katkıları ele alınarak incelenecektir. Akabinde Osmanlı İmparatorluğu'nda vakıfların sosyal ve ekonomik yaşamdaki merkezi rolüne yer verilecektir. Nihai olarak günümüzde İslami sosyal finans faaliyetleri yürüten vakıfların dönüşümü ele alınacak teknoloji ve küreselleşmenin vakıf faaliyetleri üzerindeki etkileri incelenecektir.

Üçüncü bölümde Türkiye'de İslami sosyal finans faaliyetleri yürüten tüm vakıflar ele alınarak analiz edilecektir. Dördüncü bölümde Türkiye'de önde gelen İslami sosyal finans faaliyetleri yürüten vakıflar detaylı bir şekilde incelenecektir. Söz konusu vakıfların faaliyet alanları, projeleri, toplumsal etkileri vb. özellikleri ele alınacaktır. Beşinci bölümde önde gelen vakıfların mali işlerden sorumlu yetkilileri ve fihhi konularda görüş alınması amacıyla Prof. Dr. İshak Emin Aktepe ile gerçekleştirilen

derinlemesine mülakat çalışmasına dair değerlendirmelere yer verilecektir. Tezin son bölümünde araştırmanın ana bulguları, İslami sosyal finans kurumları olarak vakıfların gelecekteki rolü ve potansiyeline yönelik değerlendirmelere yer verilecektir. İslami sosyal finansın etkisini güçlendirmek için öneriler ve politika tavsiyelerinde bulunulacaktır.

1.2. Tezin Amacı

Geçmişten gelen sağlam köklere dayalı olan vakıf kurumu ülkemizde özellikle toplumsal refah ve birlikteliğin sağlanması açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca vakıflar; Afrika, Filistin, Doğu Türkistan gibi farklı coğrafyalarda kader birliği yaşayan, insanlığın belki de son umut taneleriyle ülkemizdeki insanların gönüllerinin buluşmasında önemli bir rolü üstlenmektedir. Ülkemizde bu kapsamda faaliyet yürüten vakıfların hangileri olduğuna dair herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Ayrıca bu vakıfların yaşamış olduğu problemler ve katılım bankaları önde olmak üzere finans kurumlarıyla ilişkilerinin analiz edilmesi İslami finans ekosisteminin İslami sosyal finans kurumlarıyla birliktelik içinde büyümesini sağlamak için önem arz etmektedir. Araştırmamızın amacı büyük vakıf örneklerini analiz ederek bu vakıfların ayrıştığı noktaları ortaya koymak, orta ve küçük ölçekli vakıfların izlemesi gereken yol ile birlikte katılım bankalarının vakıf kurumların özelinde daha etkin bir hale nasıl gelebileceğine dair önerilerde bulunmaktır.

1.3. Tezin Kapsamı ve İçeriği

Vakıf kurumunun geçmişinin binlerce yıl öncesine gittiği söylenebilecek olup belki de tarihte en etkin oldukları dönemin Osmanlı İmparatorluğu olduğu ifade edilebilir. Vakıf kurumu da toplumdaki dönüşümler ile birlikte değişime uğramış ve günümüzdeki hüviyetine kavuşmuştur. Toplumda yaşanan bazı olaylarla birlikte bu kurumlara olan teveccühte düşüşler meydana gelmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından vakıflar; cemaat, mülhak, yabancı ve yeni vakıflar olmak üzere dört başlık altında listelenmektedir. İslami sosyal finans kurumu olan vakıfların yeni vakıflar başlığı altında yoğunlaştığı gözlemlenebilir. Bu vakıfların sayısı azımsanmayacak düzeyde olup katılım bankaları ile olan ilişkilerinin ise buna

nispetle yeterli değildir. Çoğu vakfın finansal işlemlerinde konvansiyonel bankacılık sistemini tercih ettiği görülmektedir.

1.4. Tezin Temel Soruları

Üçüncü sektörün ana faktörü olan vakıfların İslami sosyal finans üzerindeki rolüyle birlikte toplumsal alandaki etkileri, katkıları ve Finans Kurumlarıyla ilişkilerinin analiz edilmesi çalışmanın yoğunlaştığı temel konudur. Buradan hareketle şu sorulara cevap aranacaktır:

- a) Türkiye’de İslami sosyal finans faaliyeti yürüten vakıflar hangileridir? Bu vakıflar genellikle hangi faaliyetleri yürütmektedir?
- b) Vakıfların katılım bankaları ile olan ilişkileri ne düzeydedir? Finansal sistem açısından yaşanan problemler mevcut mudur?
- c) Vakıfların bu faaliyetleri gerçekleştirirken herhangi bir Danışma Kurulları mevcut mudur?

Birinci soruya cevap bulmak için Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün internet sitesinde adları yayımlanan tüm vakıfların resmi internet siteleri ziyaret edilerek gerçekleştirdikleri faaliyetlere dair analiz yapılacaktır. Bunun neticesinde hangi vakıfların İslami sosyal finans kurumu olarak kabul edilebileceğine dair hazırlanan liste teze ek olarak paylaşılacaktır.

İkinci soruya cevap bulmak için Türkiye’de önde gelen vakıf kurumlarının mali işlerden sorumlu olan yetkilileri ile mülakat çalışması gerçekleştirilerek katılım bankaları ile olan ilişkilere dair analizler gerçekleştirilecek finansal sistem açısından yaşanan problemlere dair çözüm önerilerinde bulunulacaktır.

Çalışmanın üçüncü sorusuna cevap aramak için yine yukarıda ifade edildiği üzere önde gelen vakıfların yetkilileri ile mülakat çalışması gerçekleştirilecektir.

1.5. Tezin Konusunun Önemi ve Özgün Değeri

Çalışmamıza özgün değer katan en önemli husus ülkemizde İslami sosyal finans faaliyet yürüten vakıfların hangileri olduğuna dair listenin çalışma ekinde paylaşılacak olmasıdır. Böyle bir listeye halihazırda var olan herhangi bir çalışmada yer verilmemiştir. Ayrıca önde gelen vakıfların mali işlerden sorumlu yetkilileri ile

gerçekleştirilecek mülakat çalışmalarında katılım bankaları ile olan ilişkiler derinlemesine bir şekilde ele alınacak olup yaşanan problemlere dair çözüm önerilerinde bulunulacaktır. İslami finans ve İslami sosyal finans kurumlarının ilişkilerinin de bir nevi ele alınacağı bu çalışma yukarıda ifade edilen hususların incelenmesi bakımından “ilk” ve “özgün” bir değere sahiptir.

1.6. Tezin Araştırma Yöntemi

Tez çalışmamızda araştırmanın amacına hizmet edecek şekilde karma bir yöntem takip edilecektir. Bu bağlamda “literatür taraması”, “içerik analizi” ve “derinlemesine mülakat” aşamaları olmak üzere araştırma üç sac ayak üzerinde bina edilecektir.

Çalışmada öncelikle vakıflar ve İslami Sosyal Finans'a dair kavramsal çerçeve oluşturulacaktır. Osmanlı İmparatorluğu'nda vakıfların durumu ile birlikte günümüzdeki durumlarına dair analizlere yer verilecektir.

İkinci olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde yer alan tüm vakıfların internet siteleri ziyaret edilerek bu sitelerde yer alan içerikler analiz edilecektir. Bu kapsamda hangi vakıfların İslami sosyal finans faaliyeti yürüttüğü belirlenerek hazırlanan liste tez çalışmasının eki olarak paylaşılacaktır.

Araştırmada üçüncü olarak ülkemizde önde gelen vakıfların mali işlerden sorumlu yetkilileri ile mevcut durum, yaşanan problemler ve katılım bankaları önde olmak üzere finans kurumlarıyla olan ilişkileri analiz etmek üzere mülakat çalışması gerçekleştirilecektir.

Bu kapsamda elde edilen tüm verilere dair analizler gerçekleştirilecek ve saptanan bulgulara dair değerlendirmeler gerçekleştirilecektir. Ayrıca vakıf kurumlarının yaşadığı problemlere dair çözüm önerilerine yer verilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Vakıf

2.1.1. Kavram

Vakıf, İslam toplumlarında yüzyıllar boyunca sosyal ve ekonomik dayanışmanın temel taşlarından biri olarak varlığını sürdüren, benzersiz bir hayır kurumudur. Kelime anlamı olarak "durmak, hapsedmek" anlamına gelen vakıf, mal veya mülkün belirli bir amaca tahsis edilerek gelirlerinin hayır işlerinde kullanılmasını ifade etmektedir.

Ebû Hanîfe'ye göre vakıf, vakfedenin mülk bir aynı mülkiyetinde tutarak menfaatini fakirlere veya bir hayır cihetine tasadduk etmesidir. Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed vakfi, "menfaati insanlara ait olmak üzere mülk bir aynı Allah'ın mülkü olarak temlik ve temellükten ebediyen alıkoymak" şeklinde tanımlar. Ebû Hanîfe'ye göre vakıf işlemi bir tür âriyet niteliğindedir ve vakfedilen malın mülkiyeti hükmen vakıf yapanda kalmaktadır. İmâmeyn'e göre ise bunlar vakfedenin mülkiyetinden çıkıp Allah'ın (kamunun) mülkü haline gelmektedir. Hanefî doktrininde ve Osmanlı uygulamasında doğurduğu sonuçlar bakımından daha çok İmâmeyn'in tarifî benimsenmiştir (Günay, 2012).

Türk Medeni Kanunu'na göre, vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve haklarını belirli ve sürekli bir amaca tahsis etmeleriyle oluşan, tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır. Bir malvarlığının tamamı veya gelecekte gerçekleşeceği öngörülen gelirler ya da ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir (Resmî Gazete Tarihi: 08.12.2001, Resmî Gazete Sayısı: 24607, 2001)

Vakıflar, belirli bir amaca yönelik olarak taşınmazların gerçek ve tüzel kişilere tahsis edilmesiyle kurulan kurumsal yapılardır. Bu yapıların sürekliliğini sağlamak için belirli kişiler tarafından belirli şartlar ve resmi yollarla bırakılan mal veya paraya "vakfiye" denir (Akgündüz, 1988, s. 1-42). Vakfiyeler, vakfedilen malların hangi hayır işlerinde nasıl kullanılacağını ve vakfın yönetim şeklinin nasıl olacağını belirten tarihsel ve hukuki öneme sahip belgelerdir. Vakfiye, vakıf sözleşmesinin kanıtıdır. Vakfiyeler, vakfın tüzüğü olarak kabul edilir ve resmi onaylı, güvenilir belgeler olarak

işlem görür (Akman, 2019, s. 18). Vakıf kurucusu, vakfın amaçlarını gerçekleştirmek için çeşitli kurallar ve şartlar belirleyebilir. Gelirlerin nasıl toplanacağı, harcamaların nereye ve nasıl yapılacağı gibi detaylar vakfiyede yer alır (Akman, 2018, s. 193).

Genel olarak, vakıfların iki tür malvarlığı bulunur; bunlar arazi ve gayrimenkuller (akarat-ı mevkufe) veya para vakıflarında olduğu gibi gelir getiren varlıklardır. Vakfın amaçlarına yönelik faaliyetlerde kullanılan cami, medrese ve şifahane gibi hizmet binaları da bu kapsamdadır (Özcan, 2003, s. 1-2). Vakıfların amaçlarını gerçekleştirmek için bu malvarlıkları işletilerek gelir elde edilir. Aynı zamanda vakıflar, ticari faaliyetler için altyapı olarak kullanılan çarşı, han ve dükkân gibi taşınmazlar ile bu mallardan elde edilen gelirlerle din, eğitim, sağlık, kültürel, sosyal ve bayındırlık hizmetlerini finanse eder.

Vakfın en önemli özelliği, bağışlanan malın mülkiyetinin Allah'a devredilmesi ve bu malın artık satılamaz, miras bırakılamaz veya bağışlanamaz olmasıdır. Bu sayede vakıflar, süreklilik arz eden bir hayır faaliyeti olarak nesilden nesile aktarılmakta ve toplumun refahına katkıda bulunmaktadır.

2.1.2. Vakfın Tarihsel Gelişimi

Vakıf, İslam'ın ilk dönemlerinde ortaya çıkmış ve zamanla gelişerek farklı amaçlar için kullanılmaya başlanmıştır. İlk vakıf örnekleri arasında Hz. Peygamber'in Mescid-i Kuba'yı ve Hz. Osman'ın Rûme kuyusunu vakfetmesi yer alır. Bu vakıflar, toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamak ve İslam'ın yayılmasına katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Daha sonra Hz. Ömer'in Hayber arazisini vakfetmesiyle birlikte vakıf kavramı daha net bir şekilde ortaya çıkmış ve fıkıh literatüründe tartışılmaya başlanmıştır (Abdullah, 2020, s. 23-36). Ayrıca Hz. İbrahim (a.s.) tarafından tarafından Kâbe-i Muazzama'nın vakfedilmesiyle ilk vakfın ortaya çıktığı da ifade edilmektedir.

Vakıfların amacı ve kapsamı zamanla genişlemiş, eğitim, sağlık, sosyal yardım, sulama sistemleri, köprüler gibi kamu hizmetlerinin yanı sıra, aile vakıfları ve ticari faaliyetler için de vakıflar kurulmaya başlanmıştır. Osmanlı döneminde vakıf sistemi zirveye ulaşmış ve toplumun her alanında önemli bir rol oynamıştır (Cizakca, 1998, s. 43-70).

2.1.3. Vakıf Çeşitleri

Vakıflar, mahiyetlerine, mülkiyetlerine, idarelerine ve kullanım şekillerine göre dört farklı kategoriye ayrılmaktadır.

2.1.3.1. Mahiyeti Bakımından Vakıflar

Mahiyeti bakımından vakıflar, Hayri ve Zürrî Vakıflar olmak üzere ikiye ayrılır.

- a) **Hayri Vakıflar:** Toplumun tüm kesimlerinin doğrudan veya dolaylı olarak faydalandığı vakıflara "Hayri Vakıflar" denir. Kişilerin doğrudan faydalandığı vakıf gayrimenkulleri "müessesat-ı hayriye" olarak adlandırılırken, vakıf gelirlerinden faydalananlara ise "müstağallat-ı vakfiye" denir. Camiler, medreseler, aşevleri, hastaneler, kütüphaneler, misafirhaneler, köprüler, yollar ve çeşmeler gibi yapılar, toplumun doğrudan yararlandığı vakıf varlıklarına örnek olarak verilebilir. (Öztürk, 1983, s. 82)
- b) **Zürrî (Ailevi) Vakıflar:** Bu vakıflar, malların tamamını veya bir kısmını toplum yararına kullanmak yerine, akrabalara veya gelecek nesillere aktarma amacıyla kurulur. Bu tür vakıflarda, vakıf malları mirasçılara tahsis edilir. (Özcan, 2017, s. 121-122)

Bu vakıflar, malların bir kısmını veya tamamını, hayatta iken geri almak üzere hayır işlerine tahsis etme amacıyla kurulur. Herhangi bir hayır şartına bağlı olmaksızın, bu vakıfların gelirleri vakfedenin soyundan gelenlere tahsis edilir. Vakfiyede belirtilen kişiler, nesilleri tükenene kadar bu vakıftan yararlanabilirler. Ancak, vakfın ebedi bir yön kazanması amacıyla, gelirlerin bir kısmının fakirlere ve muhtaçlara harcanması şartı da konulabilir. (Öztürk, 1983, s. 84).

Bu vakıfların amacı, Allah'a yakınlık olarak kabul edilen hayır işleri için malın soyundan gelenlere tahsis edilmesidir. Bu tür vakıflar, İslamiyet'te caiz kabul edilmiş ve Hz. Ömer'in fakirlere, kölelere, akrabalarına yaptığı yardımlarla örnek teşkil etmiştir (Kazıcı, 2019, s. 122-123).

Ayrıca, Zübeyr b. Avvam'ın kızlarının yararlanması için bir ev vakfettiği bilinmektedir. Vakıf belgeleri incelendiğinde, bu tür hayır kurumlarının sadece vakfedenin çocuklarına değil, akrabalarına ve onların soyundan gelenlere de

fayda sağlamak amacıyla kurulduğu gör÷lmektedir. Bu durum, belgelerde yer alan "Medine'nin yıkılmasından sonra fakirlerine harcansın" veya "Medine'nin fakirlerine harcansın" gibi ifadelerle de desteklenmektedir.

Vakfı kuran kişi, bağışladığı malı yönetmek ve vakfın sürekliliğini sağlamak için genellikle kendi soyundan birini yönetici olarak atar. Bu yönetici, vakfın gelirlerinden pay alarak hem kendi geçimini sağlar hem de gelecek nesillerin refahına katkıda bulunur.

2.1.3.2. Mülkiyeti Bakımından Vakıflar

Mülkiyeti bakımından vakıflar, sahih ve gayri sahih vakıflar olarak ikiye ayrılır.

a) Sahih Vakıflar: Sahih vakıflar, bağışçının mülkiyet hakkını devrettiği, bağışlama niyetinin bulunduğu, herhangi bir engelleyici durumun olmadığı ve amacı ibadet olan vakıflardır. (Öztürk, 1995, s. 87-88). Osmanlı döneminde bu tür vakıflar, sağlık, eğitim ve dini hizmetler gibi kamu hizmetlerine tahsis edilmiş olup, bu hizmetlerin ihtiyaçlarını karşılamak veya yardıma muhtaç kişilere harcanmak üzere bağ, bahçe ve dükkân gibi taşınmazları içerirdi.

Sahih vakıfların mal varlığı arazi ve diğer mülk niteliğindeki taşınır ve taşınmaz mallardan oluşur. Tarım arazilerinin bazı bölümleri, vergiye tabi araziler, izinle ölü araziden mülk olarak yeniden canlandırılan araziler gibi çeşitli arazi türleri de sahih vakıfların konusu olabilir. Sahih vakıflar, arazi kanunu hükümlerine göre değil, İslami hukuk ve vakıf şartlarına göre yönetilirler. (Öztürk, 1995, s. 90).

b) Gayri Sahih Vakıflar: Devlet yöneticilerinin görevleri sırasında gelirleri kendilerine ait olan yerleri vakfettikleri yerlerdir. Bu vakıflar, miri araziden bir kısmının menfaati veya tasarruf hakkı yahut her ikisinin hükümdar tarafından yahut onun izni ile başkası tarafından belirli bir amaca tahsis edildiği vakıflardır.

Devlet lideri tarafından yetkilendirilen kişiler tarafından tahsis edilen ve devletin mülkiyetinde bulunan, gelirleri sosyal güvenlik, sağlık ve eğitim gibi hayır işleri için kullanılan taşınmazları içerir. (Özcan, 2017, s. 90-91).

2.1.3.3. İdaresi Bakımından Vakıflar

a) Mazbut Vakıflar: Mazbut vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen vakıflardır. Bu vakıflar hem bireylerin hem de tamamen kamu tarafından kontrol edilen vakıflar olabilir ve bu nedenle mazbut vakıflar kategorisine girerler (Mazbut Vakıflar, 2024). Evkaf Nezareti kurulmadan önce Osmanlı Devleti'nde vakıflarla ilgili hükümler İslam hukukuna göre idare edilirdi. Bu tür vakıflar şunlardır:

- i. Hükümdar ve ailesi tarafından kurulan vakıflar,
- ii. Yöneticisi kalmadığı için vakıf idaresi tarafından yönetilen vakıflar,
- iii. Yöneticisi olmasına rağmen yöneticisine (mütevellisine) belirli bir ücret verip devlet tarafından yönetilen vakıflar.

b) Mülhak Vakıflar: Kuruluşu geçmişe dayanan ve temsil edilen vakıflardır. Bu vakıfların yönetimi, yalnızca vakfedenlerin soyundan gelen mütevelliler tarafından gerçekleştirilir. Eğer mütevelli kalmazsa, vakıflar bölge müdürlükleri tarafından yönetilir ve mazbut vakıf statüsüne geçer (Mülhak ve Esnaf Vakıflar, 2024).

c) Cemaat ve Esnafa Mahsus Vakıflar: Genellikle cemaat liderleri tarafından kurulan bu vakıflar devletin denetiminde olan vakıflardır. Devletin denetimine tabi olmalarına rağmen, bu vakıfların yönetiminde cemaat liderleri bulunur (Cemaat Vakıfları, 2024).

2.1.3.4. Kullanım Şekilleri Bakımından Vakıflar

a) İcare-i Vahide'li Vakıflar: Kısa süreli kiralamarlar olarak adlandırılırlar ve belirli bir bedel karşılığında kiraya verilirler. Osmanlı döneminde vakıflar, İcare-i Vahide sistemi ile işletilirdi (Öztürk, 1995, s. 250). Bu sistemde mal sahipleri, sahip oldukları araziler üzerine bina ve iş yeri inşa ederek bunları kiraya verir ve hayra yönlendirirlerdi. Kiracılar, bu yerleri kiralayıp hayır geliri temin etmek amacıyla kullanırlardı.

Bu vakıflarda, vakfın mütevelli heyeti veya vakıf yöneticileri tarafından belirli bir süre (aylık veya yıllık) için vakfa ait taşınmazlar (bina, arazi) doğrudan kiraya verilirdi. Kiralama usulü, vakfiyede belirtilen hükümlere uygun şekilde

yapılırdı. Eğer taşınmazın kiraya verilmesiyle ilgili bir şart yoksa, arazi veya çiftlikler için kiralama süresi 3 yıl, iş yeri (dükkân) gibi yerler için ise 1 yıl olarak belirlenirdi. İslam hukukunda, bu süreler hâkimin onayı ile kısaltılabilir ya da uzatılabilir (Öztürk, 1983, s. 104-105)

b) İcare-i Vahide-i Kademeli Vakıflar: Uzun süreli kiralamalar olarak adlandırılır. Belirli bir kira bedelinin düzenli olarak ödenmesi durumunda kiracının hakkı sona ermez ve bu hak mirasçılara geçer. Bu tür vakıflarda, belirli bir kira bedelinin sürekli ödenmesi halinde, kiracının ölümünden sonra bile kira bedeli alınmaz ve mülkiyet mirasçılara devredilir (Öztürk, 1983, s. 105).

2.1.4. Vakıf Mallarının Özellikleri

Vakıf malı, vakfın konusunu oluşturan taşınır veya taşınmaz maldır. Vakıf malının geçerli olabilmesi için bazı şartlar aranır:

- a) Mülkiyetin Devri:** Vakfeden kişi, vakfettiği malın mülkiyetini Allah'a devretmelidir. Bu mal artık vakfeden kişinin mülkü olmaktan çıkar ve satılamaz, miras bırakılamaz veya bağışlanamaz.
- b) Süreklilik:** Vakıflar, süreklilik arz eden bir hayır faaliyeti olduğu için, vakıf malının da kalıcı ve sürekli olması gerekir. Bu nedenle, genellikle taşınmaz mallar (arazi, bina gibi) vakfedilir. Ancak para vakfı gibi uygulamalar ile taşınır malların da vakfedilmesi mümkün hale gelmiştir.
- c) Fayda Sağlama:** Vakıf malının, belirlenen amaca uygun olarak fayda sağlaması gerekir. Örneğin, bir cami vakfının geliri, caminin bakım ve onarımı, imamların maaşı ve diğer camii giderleri için kullanılmaktadır.

2.1.5. Vakıfların Toplumsal ve Ekonomik Etkileri

Vakıflar, yüzyıllar boyunca toplumsal ve ekonomik hayata önemli katkılar sağlamıştır:

- a) Eğitim ve Kültür:** Vakıflar, okullar, üniversiteler, kütüphaneler ve diğer eğitim kurumlarının kurulması ve işletilmesinde önemli rol oynamıştır. Bu sayede, toplumda eğitim seviyesi artmış, bilimsel ve kültürel hayat gelişmiştir.

- b) Sağlık ve Sosyal Yardım:** Vakıflar, hastaneler, aşevi ve yetimhaneler gibi sağlık ve sosyal yardım kuruluşlarının kurulması ve işletilmesinde önemli rol oynamıştır. Bu sayede, toplumun sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaşmış ve ihtiyaç sahiplerine destek sağlanmıştır.
- c) Ekonomik Kalkınma:** Vakıflar, ticari faaliyetlerde bulunarak gelir elde etmiş ve bu gelirleri hayır işlerinde kullanmıştır. Bu sayede, ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmuş ve istihdam oluşturmuştur.
- d) Kentsel Gelişim:** Vakıflar, çeşmeler, köprüler, hanlar, hamamlar ve diğer kamu tesislerinin inşasında rol alarak kentsel gelişimin desteklenmesine katkıda bulunmuştur.

Vakıflar, İslam medeniyetinin sosyal ve ekonomik dayanışma mirasının en önemli örneklerinden biridir. Bu köklü kurum, günümüzde de toplumların refahına katkı sağlamaya ve daha adil ve sürdürülebilir bir dünya için umut ışığı olmaya devam etmektedir.

2.2. İslami Sosyal Finans

2.2.1. Kavram

İslami sosyal finans, İslami prensipler doğrultusunda toplumsal refahı artırmayı ve sosyal adaleti sağlamayı hedefleyen bir finansal sistemdir. Geleneksel finans sisteminin aksine, İslami sosyal finans yalnızca kar maksimizasyonunu değil, aynı zamanda etik değerleri ve toplumsal faydayı da ön planda tutar. Bu sistemin temel araçları arasında zekât, vakıf, sadaka, İslami mikrofinans ve karz-ı hasen yer alır (Ascarya, Suharto, & Husman, 2022, s. 115-138).

2.2.2. Araçlar

Zekât, belirli bir servet seviyesine ulaşmış Müslümanların, mallarının belirli bir yüzdesini ihtiyaç sahibi Müslümanlara vermesini gerektiren dini bir yükümlülüktür. Zekât, toplumdaki gelir eşitsizliğini azaltmayı, yatırım faaliyetlerini teşvik etmeyi ve Müslümanlar arasında paylaşma kültürünü oluşturmayı amaçlamaktadır (Kuanova, Sağıyeva, & Shirazi, 2021, s. 707-728).

Vakıf, toplumsal amaçlar için kalıcı olarak bağışlanan mal veya varlıktır. Vakıflar, eğitim, sağlık, sosyal hizmetler gibi alanlarda kullanılarak toplumsal refahı artırmakta ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmaktadır (Kuran, 2001, s. 841-898).

Sadaka ve infak, gönüllü olarak yapılan hayır ve bağışlardır. Sadaka ve infak, ihtiyaç sahiplerine yardım etmenin yanı sıra, veren kişide cömertlik, yardımseverlik ve toplumsal sorumluluk gibi değerleri geliştirmektedir (Shuaib & Sohail, 2021, s. 83-99).

İslami mikrofinans, geleneksel mikrofinans kuruluşlarına alternatif olarak faizsiz finansman modelleri sunan bir sistemdir. Küçük ve orta ölçekli işletmelere (KOBİ'ler) finansman sağlayarak yoksulluğun azaltılmasına ve finansal kapsayıcılığın artırılmasına katkı sağlamaktadır.

Karz-ı hasen, geri ödemede faiz talep edilmeyen, yardım amaçlı borç verme yöntemidir. İhtiyaç sahiplerine finansal destek sağlamayı ve borçluluk sarmalına girmelerini önlemeyi hedeflemektedir.

İslami sosyal finansın temel ilkeleri; İslam hukuku, toplumsal refah, paylaşım ve dayanışma ile sürdürülebilirlik olarak sıralanabilir.

- a) **İslam Hukuku (Şeriat):** İslami sosyal finans, faiz (riba), belirsizlik (garar), kumar (meysir) ve etik dışı yatırımlar gibi İslam hukukuna aykırı uygulamaları yasaklamaktadır. Bu prensipler, finansal işlemlerde adalet, şeffaflık ve karşılıklı rıza gibi değerlerin korunmasını sağlamaktadır (Bayram, Gözkonan, & Yıldız, 2020).
- b) **Toplumsal Refah:** İslami sosyal finans, bireysel çıkarların ötesinde, toplumun genel refahını ve kalkınmasını hedeflemektedir. Bu amaçla, yoksulluğun azaltılması, gelir eşitsizliğinin giderilmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimin sağlanması gibi sosyal hedeflere odaklanmaktadır (Iqbal, 1997, s. 42-45).
- c) **Paylaşım ve Dayanışma:** İslami sosyal finans, kaynakların paylaşımı ve dayanışma üzerine kuruludur. Bu modelde, zenginlerin zekât ve sadaka gibi araçlarla ihtiyaç sahiplerine yardım etmeleri teşvik edilirken, aynı zamanda iş birliği ve ortaklık yoluyla ekonomik faaliyetlerin yürütülmesi de desteklenmektedir.

- d) Sürdürülebilirlik:** İslami sosyal finans, çevreye duyarlı ve sürdürülebilir kalkınma prensiplerini benimsemektedir. Bu nedenle, çevreye zarar veren yatırımlar ve faaliyetlerden kaçınılırken, yenilenebilir enerji, sürdürülebilir tarım ve çevre dostu projeler desteklenir.

2.2.3. İslami Sosyal Finansın Etkisi

- a) Yoksulluğun Azaltılması ve Gelir Eşitsizliğinin Giderilmesi:** Zekât, vakıf ve İslami mikrofinans gibi araçlar, yoksulluğun azaltılmasında ve gelir dağılımının düzenlenmesinde önemli rol oynar. Bu araçlar, ihtiyaç sahiplerine finansal destek sağlayarak ve sosyal girişimciliği teşvik ederek, yoksulluğun azaltılmasına katkıda bulunmaktadır (Abbas & Shirazi, 2015, s. 244-267).
- b) Finansal Kapsayıcılığın Artırılması:** İslami sosyal finans, geleneksel finansal sistemlere erişimi olmayan kişilere finansal hizmetler sunarak finansal kapsayıcılığı artırır. Bu sayede, toplumda daha fazla kişinin finansal sisteme dahil olması ve finansal hizmetlerden faydalanması sağlanmaktadır (Zauro, Saad, Ahmi, & Mohd Hussin, 2020, s. 491-505).
- c) Ekonomik Kalkınma:** İslami sosyal finans, KOBİ'lere finansman sağlayarak ve sosyal girişimciliği destekleyerek ekonomik kalkınmaya katkıda bulunur. Bu sayede, işsizlik azalır, üretim artar ve ekonomik büyüme hızlanmaktadır.
- d) Sürdürülebilir Kalkınma:** Çevreye duyarlı projeleri finanse ederek ve sürdürülebilir kalkınma prensiplerini benimseyerek, çevrenin korunmasına ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına yardımcı olmaktadır.
- e) Toplumsal Refahın Artırılması:** İslami sosyal finans, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetler gibi alanlardaki yatırımları destekleyerek toplumsal refahın artırılmasına katkıda bulunur. Bu sayede, toplumda yaşam kalitesi artmakta ve sosyal adalet güçlenmektedir.

İslami sosyal finans, paylaşım ve dayanışma temelinde daha adil ve sürdürülebilir bir ekonomik sistem inşa etmek için önemli bir potansiyele sahiptir. Bu modelin daha da geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için akademik çalışmaların yanı sıra, politika yapıcılar ve finans kurumlarının da iş birliği içinde çalışması gerekmektedir.

2.3. Osmanlı İmparatorluğu'nda Vakıflar

Osmanlı İmparatorluğu, 600 yılı aşkın süren varlığı boyunca sadece siyasi ve askeri gücüyle değil, aynı zamanda gelişmiş sosyal ve ekonomik yapısıyla da dikkat çekmiştir. Bu yapının en önemli unsurlarından biri ise kuşkusuz vakıf sistemidir. Vakıf, İslam hukukuna göre bir mal veya mülkün belirli bir amaca tahsis edilerek gelirlerinin hayır işlerinde kullanılması esasına dayanır. Osmanlı döneminde vakıflar, toplumun her alanında önemli rol oynamış ve sosyal dayanışma, ekonomik kalkınma ve kültürel zenginliğin temel taşlarından biri olmuştur (Cizakca, 1998, s. 43-70).

2.3.1. Osmanlı Vakıf Sisteminin Özellikleri

Osmanlı vakıf sistemi, bazı temel özelliklerle diğer İslam toplumlarındaki vakıf sistemlerinden ayrılır:

- a) **Merkeziyetçi Yapı:** Osmanlı İmparatorluğu, vakıfların kurulması, yönetimi ve denetimi konusunda merkezi bir yapıya sahipti. Vakıflar, Şeyhülislam'a bağlı bir teşkilat olan Evkaf Nezareti tarafından yönetilirdi. Bu sayede vakıfların amaçlarına uygun olarak yönetilmesi ve yolsuzlukların önlenmesi amaçlanmıştır.
- b) **Çeşitlilik ve Yaygınlık:** Osmanlı İmparatorluğu'nda, eğitim, sağlık, sosyal yardım, dini hizmetler, altyapı yatırımları ve daha birçok alanda vakıflar kurulmuştur. Bu sayede vakıflar, toplumun her kesimine ulaşmış ve geniş bir yelpazede hizmet sunmuştur.
- c) **Ekonomik Güç:** Vakıflar, sahip oldukları geniş araziler, binalar ve diğer gelir kaynakları sayesinde büyük bir ekonomik güce sahiptiler. Bu güç, vakıfların sosyal ve ekonomik kalkınmada önemli rol oynamasını sağlamıştır. Vakıflar, elde ettikleri gelirleri hayır işlerinin yanı sıra, ticari faaliyetlerde de kullanarak ekonomik büyümeye katkı sağlamışlardır.
- d) **Hukuki Güvence:** Vakıflar, Osmanlı hukuk sistemi tarafından korunmaktaydı. Vakıf mallarının korunması ve vakıfların amaçlarına uygun olarak yönetilmesi, devlet tarafından garanti altına alınmıştır.

2.3.2. Osmanlı Vakıflarının Sosyal ve Ekonomik Etkileri

Osmanlı vakıfları, toplumun sosyal ve ekonomik hayatına derin etkiler bırakmıştır:

- a) **Eğitim:** Osmanlı İmparatorluğu'nda eğitim sisteminin temelini medreseler oluşturuyordu. Medreseler, vakıflar tarafından finanse edilir ve yönetilirdi. Bu sayede, toplumun her kesiminden insanın eğitim alması sağlanmış ve bilimsel ve kültürel hayat gelişmiştir (Makdisi, 1981). Medreseler, yalnızca dini ilimler değil, aynı zamanda matematik, astronomi, tıp ve felsefe gibi alanlarda da eğitim vermektedir.
- b) **Sağlık:** Osmanlı döneminde kurulan bimaristanlar (hastaneler) ve şifahaneler (sağlık merkezleri), vakıflar tarafından finanse edilerek halkın sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırılmıştır. Bu hastanelerde, hastaların tedavisi ücretsiz olarak yapılır ve ihtiyaç duydukları ilaçlar da karşılanırdı. Bimaristanlar, sadece tedavi hizmeti vermekle kalmayıp, aynı zamanda tıp eğitimi ve araştırmalarına da destek olmuşlardır.
- c) **Sosyal Yardım:** Vakıflar, yoksullar, yetimler, dullar ve diğer ihtiyaç sahiplerine yardım etmek için çeşitli sosyal yardım programları uygulardı. Aşevi, imarethaneler ve misafirhaneler gibi sosyal tesisler kurarak, ihtiyaç sahiplerinin temel ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamışlardır (Singer, 2008). Vakıflar, sosyal adaletin sağlanması ve toplumda dayanışma duygusunun güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamıştır.
- d) **Ekonomik Kalkınma:** Vakıflar, sahip oldukları arazileri işletmek ve ticari faaliyetlerde bulunmak suretiyle gelir elde ederlerdi. Bu gelirler, vakıfların amaçları doğrultusunda kullanılarak ekonomik kalkınmaya katkı sağlanmıştır (Kuran, 2001, s. 841-898). Vakıflar, tarım, ticaret, sanayi gibi alanlarda yatırım yaparak istihdam oluşturmuş ve ekonomik büyümeyi desteklemiştir.
- e) **Kentsel Gelişim:** Vakıflar, camiler, medreseler, hanlar, hamamlar, çeşmeler, köprüler ve diğer kamu binalarının inşasında önemli rol oynamışlardır. Bu sayede, şehirler güzelleşmiş, altyapı hizmetleri iyileştirilmiş ve yaşam kalitesi artmıştır (Cizakca, 2000). Vakıflar, Osmanlı şehirlerinin mimari ve kültürel kimliğinin oluşmasında önemli bir rol oynamıştır.

2.3.3. Para Vakıfları

Osmanlı İmparatorluğu, sosyal yardımlaşma ve hayırseverlik alanında zengin bir mirasa sahiptir. Bu mirasın en önemli yapı taşlarından biri de para vakıflarıdır. Para vakıfları, kişilerin nakit paralarını belirli bir amaca tahsis ederek toplumun ihtiyaçlarına sürekli olarak katkı sağlamalarını mümkün kılmıştır (Cizakca, 2015, s. 3-19).

Osmanlı'da para vakıflarının işleyişinde "istiğlâl" yöntemi kullanılırdı. Bu yöntem, vakfedilen paranın belirli bir süreyle bir kişiye veya kuruma kullanılması ve karşılığında belirli bir kira geliri elde edilmesi esasına dayanmaktadır (Ab Shatar, Rahman, & Sulaiman, 2021, s. 45-59). Elde edilen gelir ise vakfın amacına uygun olarak harcanırdı. Örneğin, eğitim amaçlı kurulan bir para vakfının geliri, medreselerin masraflarının karşılanması, öğrencilere burs verilmesi veya kitap satın alınması gibi alanlarda kullanılabilirdi.

Para vakıfları, Osmanlı toplumunda sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın güçlenmesine önemli katkılar sağlamıştır. Bu vakıflar sayesinde, toplumun farklı kesimlerinin ihtiyaçları karşılanmış ve sosyal adaletin tesisi için önemli adımlar atılmıştır. Ayrıca, para vakıfları, ekonomik kalkınmanın da önemli bir aracı olmuştur.

2.3.4. Osmanlı Vakıf Sisteminin Mirası

Osmanlı vakıf sistemi, günümüze kadar uzanan önemli bir sosyal ve ekonomik mirastır. Vakıflar sayesinde inşa edilen eserler hem mimari açıdan hem de kültürel açıdan büyük bir değere sahiptir. Vakıfların sosyal yardım, eğitim ve sağlık alanlarındaki hizmetleri, toplumun refahına önemli katkılar sağlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun gerilemesiyle birlikte vakıf sistemi de zayıflamış olsa da günümüzde İslami sosyal finans çalışmaları kapsamında vakıfların yeniden canlandırılması ve modern ihtiyaçlara uygun olarak kullanılması için çalışmalar yapılmaktadır. Vakıfların mirası, toplumsal dayanışma ve sürdürülebilir kalkınma için önemli bir ilham kaynağı olmaya devam etmektedir (Cizakca, 2000)

2.4. Vakıfların Dönüşümü

Vakıflar, İslam medeniyetinin önemli bir sosyal ve ekonomik kurumu olarak yüzyıllar boyunca toplumsal refahın sağlanmasında ve sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesinde hayati bir rol oynamıştır. Ancak, değişen dünya ve gelişen teknolojiler, vakıfların da dönüşüm geçirmesini ve modern ihtiyaçlara uygun olarak yeniden yapılandırılmasını gerektirmektedir. Bu dönüşüm, vakıfların geleneksel değerlerini korurken, aynı zamanda etkinlik, şeffaflık ve sürdürülebilirlik gibi günümüz yönetim anlayışlarını da benimsemelerini içermektedir.

2.4.1. Vakıfların Dönüşümünü Gerektiren Faktörler

Vakıfların dönüşümünü etkileyen faktörler şu şekilde sıralanabilir:

- a) **Küreselleşme ve Ekonomik Değişim:** Küreselleşme ve serbest piyasa ekonomisinin yaygınlaşması, vakıfların da rekabetçi bir ortamda faaliyet göstermelerini gerektirmektedir. Bu nedenle, vakıfların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmaları ve gelirlerini artırmaları için yeni stratejiler geliştirmeleri gerekmektedir.
- b) **Teknolojik Gelişmeler:** Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, vakıfların da dijital dönüşüm geçirmesini zorunlu kılmaktadır. Vakıfların yönetim süreçleri, bağış toplama yöntemleri ve hizmet sunum modelleri, teknolojik gelişmelere uyum sağlamalıdır.
- c) **Yasal ve Düzenleyici Çerçeve:** Bazı ülkelerde vakıfların faaliyetlerini düzenleyen yasal ve düzenleyici çerçeve yetersiz kalmaktadır. Bu durum, vakıfların gelişimini ve etkinliğini olumsuz etkilemektedir.

2.4.2. Vakıfların Dönüşümünde Önemli Alanlar

- a) **Kurumsal Yönetim:** Vakıfların yönetiminde şeffaflık, hesap verebilirlik ve etkinlik ilkelerini benimseyen bir kurumsal yönetim anlayışı geliştirilmelidir. Bu sayede, vakıf mallarının korunması ve vakıfların amaçlarına uygun olarak yönetilmesi sağlanabilir (Hassan & Noor, 2020, s. 424-439). Kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak, bağımsız denetim mekanizmaları kurulmalı,

yönetim kurullarında uzman kişilere yer verilmeli ve paydaşlarla iletişim güçlendirilmelidir.

- b) Finansal Teknolojilerin Kullanımı:** Vakıfların yönetiminde ve faaliyetlerinde finansal teknolojilerden (FinTech) yararlanılmalıdır. Blockchain teknolojisi, bağışların takibi ve şeffaflığın sağlanması için kullanılabilir. Bu kapsamda Blockchain teknolojisinin vakıflar özelinde fihhi değerlendirmesinin yapılmasına yönelik çalışmalar düzenlenebilir. Yapay zekâ ve büyük veri analitiği ise, vakıfların ihtiyaç analizleri yapmasına ve kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmasına yardımcı olabilir (Mohsin, 2019, s. 130-141).
- c) Sürdürülebilirlik:** Vakıfların sürdürülebilirliği için gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi, yatırımların etkin bir şekilde yönetilmesi ve sosyal etki ölçümleme çalışmaları yapılması gerekmektedir (Sulaiman & Zakari, 2013). Vakıflar, sadece bağışlara değil, aynı zamanda kira gelirleri, yatırım gelirleri ve ticari faaliyetlerden elde edilen gelirlerle de finanse edilmelidir.
- d) Toplumsal Farkındalığın Artırılması:** Toplumda vakıflar ve faaliyetleri hakkında farkındalık artırılmalıdır. Bu amaçla, eğitim programları düzenlenebilir, sosyal medya ve diğer iletişim kanalları etkili bir şekilde kullanılabilir. Genç nesillerin vakıflara olan ilgisini artırmak için, dijital platformlar ve sosyal medya etkili bir şekilde kullanılabilir.

Vakıflar, İslam medeniyetinin önemli bir mirası olarak günümüzde de toplumların sosyal ve ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Vakıfların dönüşümü, teknolojik gelişmeler ve çağdaş yönetim anlayışları ile uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Bu sayede, vakıflar gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakılmasının önemli katkıları sağlayabilir.

Vakıfların dijitalleşmesi, modern yönetim anlayışlarının benimsenmesi, uluslararası iş birliğinin artırılması ve toplumsal farkındalığın yükseltilmesi, bu kurumun gelecekte daha da güçlenerek toplumsal fayda ve dayanışmaya katkı sağlamasını sağlayacaktır. Vakıflar, geçmişin değerlerini korurken, geleceğin ihtiyaçlarına da cevap verebilen dinamik bir yapıya kavuşarak, insanlığın ortak sorunlarına çözüm üretmeye devam edecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DEKİ VAKIFLARIN GENEL GÖRÜNÜMÜ

3.1. Türkiye'deki Vakıfların Genel Görünümü

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen tasnifte vakıflar yönetimlerine göre 4'e ayrılmaktadır.

- a) **Mazbut Vakıflar:** Mütevellileri kalmamış, vakfin devamlılığını sağlamak için yönetimi devlet adına Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce yürütülen vakıflar olup tek bir tüzel kişi teşkil etmektedir. (Mazbut Vakıflar, 2024) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2022 yılı faaliyet raporuna göre halihazırda 61 bin mazbut vakıf bulunmaktadır. (2022 Yılı Faaliyet Raporu, 2024)
- b) **Mülhak Vakıflar:** Ayrı ayrı tüzel kişiliği haiz olmakla beraber yönetimi vakfedenlerin soyundan gelenlere şart edilmiş vakıflara mülhak vakıflardır. Mülhak vakıflar, Anayasaya aykırılık teşkil etmeyen vakfiye şartlarına göre Meclis tarafından atanacak yöneticiler eliyle yönetilmekte ve temsil edilmektedir. Mütevellileri tarafından yönetilen, gözetimi ve denetimi devlet adına VGM'nce yürütülmektedir (Mülhak Vakıflar, 2024).
- c) **Cemaat Vakıfları:** Ülkemizdeki dini, sosyal, kültürel ihtiyaçlarına cevap veren ve ait olduğu cemaati tarafından seçilen, yönetim kurulları ile yönetilen, VGM'nin denetim ve gözetimi altında bulunan vakıflardır. 903 sayılı Kanun'la güdülen hedef: Ticari ve İktisadi işletmelerin ve kuruluşların parçalanmadan devam edip gelirlerini kamu yararına harcayabilmelerini temindir (Cemaat Vakıfları, 2024).
- d) **Yeni Vakıflar:** 13.7.1967 tarih ve 903 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulmuş olan vakıflardır. Bu vakıfların diğer vakıflardan farkı, vergi muafiyetinden yararlanma imkanına sahip bulunmalarıdır. 903 sayılı Kanunun hükümlerine göre kurulan vakıfları “kamu görevi niteliğindeki işleri gören vakıflar” ile “kamu görevi niteliğinde olmayan işleri gören vakıflar” şeklinde iki kısma ayırmak mümkündür (Yeni Vakıflar, 2024).

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nin kurumsal web sitesinde; 156'sı cemaat, 12'si yabancı, 240'ı mülhak ve 5952'si yeni vakıf türleri altında adları yayımlanan toplam 6360 vakıf

incelenmek üzere ele alınmış ve kurumsal web siteleri ziyaret edilmiştir. Gerçekleştirilen incelemelerde vakıfların sosyal yardım, kurban ve zekât gibi İslami sosyal finans faaliyetleri yürütüp yürütmediklerine yönelik analizler gerçekleştirilmiştir. Analizlerin gerçekleştirilmesi sırasında vakfın kurumsal web sitesindeki projeler ve faaliyetler ele alınmış vakıf senedi incelenmiştir.

Vakıfların kurumsal internet siteleri aracılığıyla "zekât, infak, sadaka, fitre, fidye, kurban bağıışı, adak bağıışı, su kuyusu bağıışı, yetim sponsorluğu, insani yardım, deprem yardımı, acil yardım, yaşam çadırı, aşevi, gıda paketi yardımı, öğrenci bursu, öğrenci yurdu, sosyal destek" kavramlarına vakıflar tarafından internet sitelerinde yer verilip verilmediği incelenmiştir.

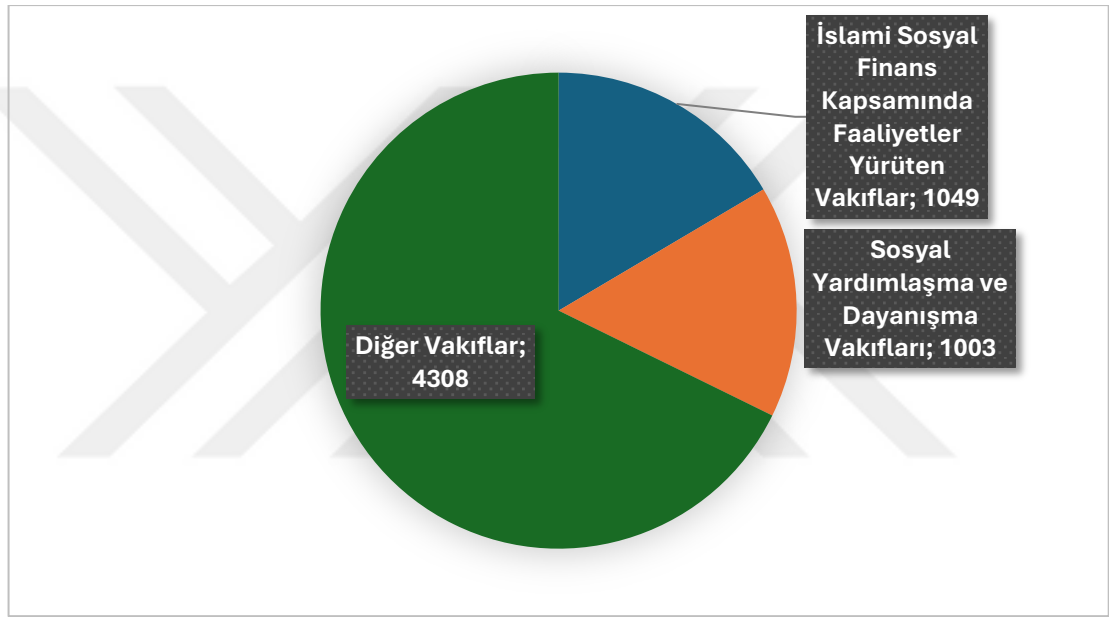
İlgili kavramlardan herhangi birinin vakfın internet sitesinde yer alması durumunda incelenen vakfın İslami sosyal finans faaliyetlerinde bulunan vakıflar listesine dahil edilebilmesi adına aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurulmuştur;

- a) **Faaliyet Alanları:** Eğitim, sağlık, yoksullukla mücadele, yetimlere yardım gibi alanlarda aktif olan vakıflar tercih edilmiştir.
- b) **Şeffaflık:** Vakıfların şeffaf bir şekilde çalışıp çalışmadığı, bazı faaliyet raporlarını ve projelerini açıkça paylaşıp paylaşmadığı değerlendirilmiştir. Mali verilerin açıklanması her vakıfta mevcut olmayabilir, ancak genel faaliyet bilgilerini paylaşmaları önemli bir kriter olarak kabul edilmiştir.
- c) **Sosyo-Ekonomik Katkılar:** Vakıfların topluma sağladığı sosyo-ekonomik katkılar göz önünde bulundurulmuştur.
- d) **Sürdürülebilirlik:** Vakıfların yürüttüğü projelerin sürdürülebilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.
- e) **Toplumun Genel Ahlâk ve Kültürel Değerlerine Uygunluk:** Vakıfların faaliyetlerinin toplumun genel ahlâk ve kültürel değerleri ile uyumlu olup olmadığı değerlendirilmiştir. Bu kriter, vakıfların topluma hizmet ederken toplumsal uyum, etik davranış ve kültürel koruma gibi değerleri göz önünde bulundurup bulundurmadığını belirlemekte kullanılmıştır.

Gerçekleştirilen incelemenin sonucunda 1049 adet vakfın İslami sosyal finansın kapsamına giren faaliyetleri yürüttüğü tespit edilmiştir. İlgili vakıflara dair liste ayrıca EK 2'de paylaşılmıştır. Söz konusu vakıfların öğrenci bursu, öğrenci yurdu, aşevi, zekât, kurban, sağlık hizmetleri gibi toplumsal kalkınmaya fayda sağlayacak birçok

faaliyeti gerçekleştirdikleri görülmüştür. Listede yer alan tüm vakıfların bu faaliyetleri İslami bir motivasyonla gerçekleştirmedikleri yadsınamaz bir gerçektir.

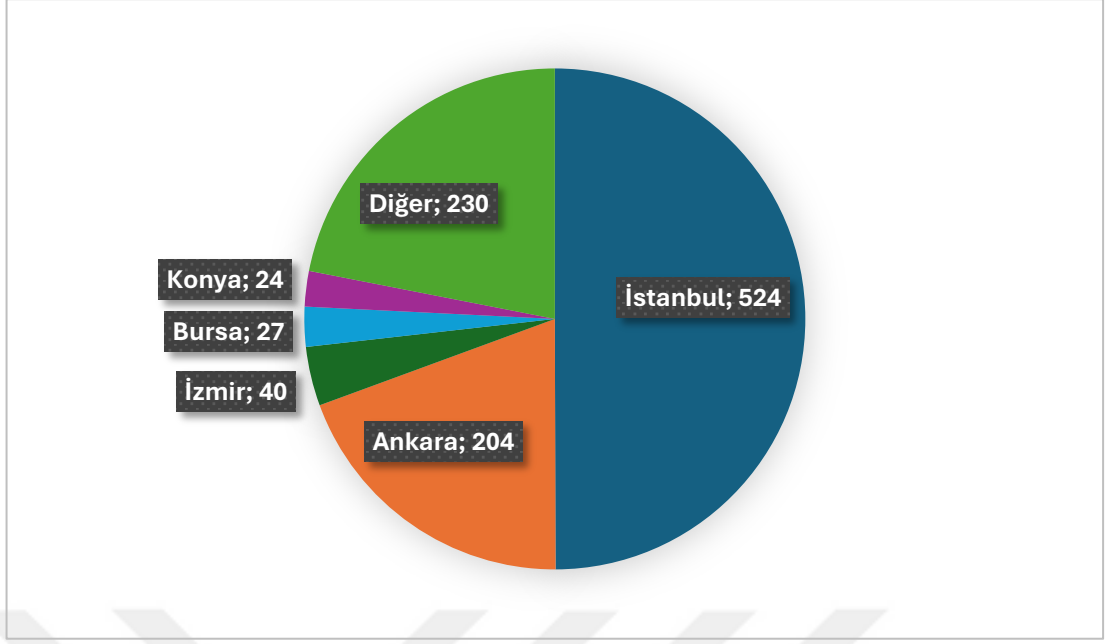
İncelemede ele alınan vakıfların dışında İslami sosyal finans faaliyetleri gerçekleştiren ve kamu tarafından kurulan vakıflar da mevcuttur. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları, Türk Medeni Kanunu temelinde, her il ve ilçede kurulmuş olup, 3294 sayılı Kanun'un amaçları doğrultusunda faaliyet göstermektedir. Türkiye genelinde toplam 1.003 SYD Vakfı bulunmakta ve bu vakıflar, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu, işletme gelirleri ve diğer kaynaklardan elde edilen gelirlerle hizmet vermektedir (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, 2024).

Şekil 1.1: Vakıfların Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 1.1'de görüldüğü üzere incelemede tespit edilen 1049 vakıf toplam vakıf sayısının %16,49'unu; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ise %15,77'sini oluşturmaktadır. Türkiye'de İslami sosyal finans faaliyeti gerçekleştirilen vakıfların sayısının tüm vakıflar içerisindeki payı ise %32,26'dır.

Şekil 1.2: İslami Sosyal Finans Vakıflarının İl Dağılımı

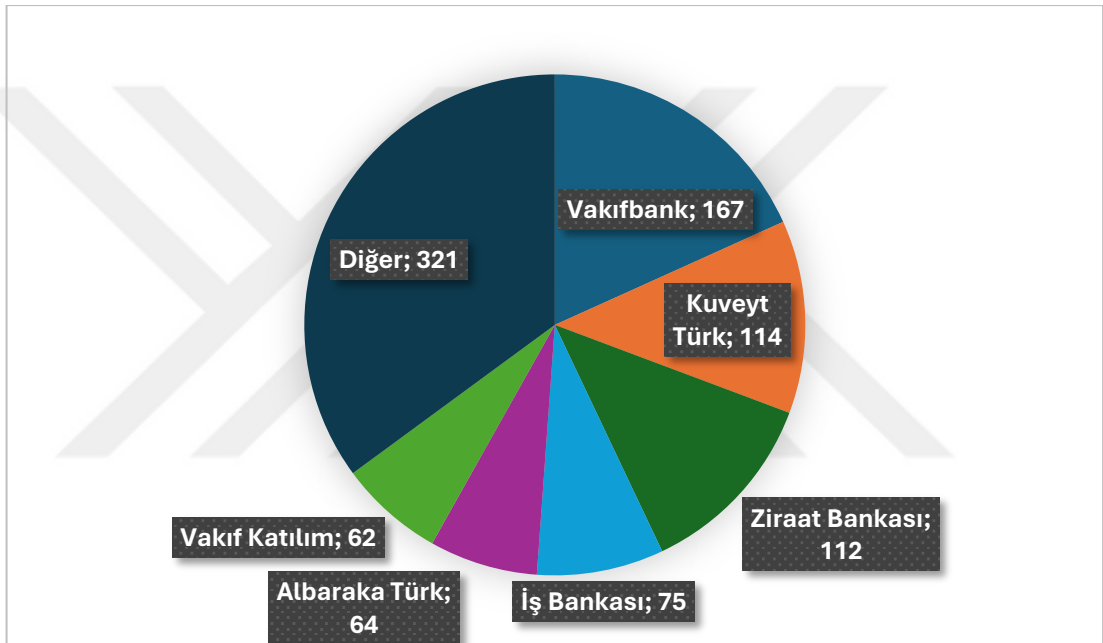
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 1.2’de görüldüğü üzere 1049 vakfın; 524’ünün İstanbul’da, 204’ünün Ankara’da, 40’ının ise merkezi İzmir’dedir. İstanbul’un toplam içindeki payının %49,95 olmasında vakıf kültürünün hâkim olduğu Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti olması ve Türkiye’nin gerek ekonomik gerek demografik açıdan en büyük şehri olması önemli etkenlerdir. Ankara’nın payının %19,45 olmasındaki en büyük etkenler ise başkent olmasıyla birlikte ekonomik ve demografik büyüklüğüdür.

1049 vakfın kurumsal web sitelerinde yer alan banka hesap numaralarına yönelik ayrıca bir inceleme gerçekleştirilmiş ve EK 2’de yer alan listede her bir vakfın hangi bankaları tercih ettikleri belirtilmiştir. Söz konusu incelemenin amacı vakıfların konvansiyonel banka ve katılım bankalarını ne sıklıkta tercih ettiklerini analiz etmektir. 1049 vakfın 573’ünün banka hesap numaralarına kurumsal web sitesinde yer vermedikleri görülmüştür. Banka hesap numaralarına kurumsal web sitelerinde yer veren 476 vakfın toplam içerisindeki payı %45,38’dir.

Banka hesap numaraları analiz edilen 476 vakfın; 151’inin yalnızca konvansiyonel kamu bankalarının, 72’sinin yalnızca özel sermayeli konvansiyonel bankaların, 133’ünün ise yalnızca katılım bankalarının hesap numaralarına kurumsal web sitelerinde yer verdiği görülmüştür. Konvansiyonel kamu bankaları ve katılım bankalarını aynı anda tercih eden vakıf sayısının 49, özel sermayeli konvansiyonel

bankalar ile katılım bankalarını aynı anda tercih eden vakıf sayısının 5, üç banka türünü aynı anda tercih eden vakıf sayısının 17 olduğu izlenmiş; aynı anda yalnızca konvansiyonel bankaları tercih eden vakıf sayısının 49, aynı anda yalnızca kamu bankalarını tercih eden vakıf sayısının ise 9 olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda katılım bankalarını tercih eden vakıfların konvansiyonel bankaları da kullanmaları durumunda tercihlerinin çoğunlukla kamu bankaları tarafında olduğu görülmektedir. Toplam içerisinde yalnızca konvansiyonel bankaları tercih eden vakıfların payının %57,1 olduğu ifade edilebilir.

Şekil 1.3: Banka Hesap Numarası Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 1.3'te görüldüğü üzere 476 vakıf toplam 915 banka hesap numarasına kurumsal web sitelerinde yer vermektedir. 915 hesap numarasının %18,3'ü Vakıfbank'a, %12,5'i Kuveyt Türk'e, %12,2'si Ziraat Bankası'na, %8,2'si Türkiye İş Bankası'na, %7'si Albaraka Türk'e, %6,8'i ise Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ana sermayedarı olduğu Vakıf Katılım Bankası'na aittir. Hesap numaralarının çoğunluğunun Vakıfbank'ta olmasında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Vakıfbank'ın eski ana sermayedarı olmasının etkisi önem arz etmektedir. Tablo 1.1'de yer verilen banka şube sayıları da ele alındığında Kuveyt Türk Katılım Bankası'nın şube sayısının Vakıfbank'a göre geride olmasına rağmen önemli bir başarı elde ettiği görülmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ana sermayedarı olması sebebiyle Vakıf Katılım'ın daha üst sıralarda yer alması gerektiği öngörülmekte olup bankanın kuruluşunun 8 yıl önceye dayanması sıralamada geride olunmasının sebebi olarak ele alınabilir.

Tablo 1.1: Banka Hesap Numarası Dağılımı ve Şube Sayısı

Banka	Sayı	Yüzde	Şube Sayısı
Vakıfbank	167	18.25	944
Kuveyt Türk	114	12.46	445
Ziraat Bankası	112	12.24	1769
İş Bankası	75	8.20	1088
Albaraka Türk	64	6.99	225
Vakıf Katılım	62	6.78	191
Halkbank	50	5.46	1079
Türkiye Finans	47	5.14	305
Garanti Bankası	46	5.03	804
PTT	29	3.17	4500
Akbank	29	3.17	705
Yapı Kredi	26	2.84	780
Ziraat Katılım	25	2.73	191
Denizbank	18	1.97	641
QNB Finansbank	14	1.53	436
Türk Ekonomi Bankası	13	1.42	444
ING Bank	7	0.77	120
Emlak Katılım	7	0.77	102
Şekerbank	6	0.66	240
Fibabanka	2	0.22	40
ICBC	1	0.11	39
Aktifbank	1	0.11	14
Toplam	915		

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

İslami sosyal finans kapsamında faaliyetler gerçekleştirmesine rağmen faiz geliri olan vakıfların da var olduğu aşıkardır. Örneğin gelir tabloları incelendiğinde 2022 yılında TEMA Vakfı 23.529.418 TL, Kanserli Çocuklara Umut Vakfı (KAÇUV) 1.409.641 TL, Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı (KORUNCUK) ise 818.590 TL faiz getirisi elde etmiştir. Asli hüviyeti itibarıyla İslami bir kurum olan vakıfların finansal yönetim anlayışlarında bu doğrultuda hareket etmemesi ayrıca tartışılması gereken bir konu olarak ele alınmalıdır (Bilanço ve Gelir Gider Tablosu, 2024) (Mali Tablolar, 2024) (KORUNCUK Vakfı 2022 Faaliyet Raporu, 2024).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DEKİ VAKIF ÖRNEKLERİ

4.1. İHH İnsani Yardım Vakfı

4.1.1. Kuruluş ve Tarihçe

İHH İnsani Yardım Vakfı, 1992 yılında, savaş, işgal, doğal afetler gibi nedenlerle sıkıntıya düşmüş, felakete uğramış, zulüm görmüş ihtiyaç sahiplerine yardım eli uzatmak amacıyla İstanbul'da kurulmuştur. Vakfın temel amacı, mağdur ve mazlum insanlara ulaşarak onların acil ihtiyaçlarını karşılamak, kalıcı projelerle hayatlarını iyileştirmek ve insani krizlerin önlenmesine katkıda bulunmaktır (Tarihçe, 2024).

Kuruluşundan bu yana İHH, dünya genelinde birçok kriz ve afet bölgesine yardım ulaştırmış, insani yardım ve kalkınma projeleriyle milyonlarca insanın hayatına dokunmuştur. Günümüzde Vakıf; din, dil, ırk, millet ve mezhep ayrımı yapmaksızın 123 ülkede faaliyet göstermektedir ve bu yaklaşımıyla uluslararası bir insani yardım organizasyonu olarak tanınmaktadır (Biz Kimiz, 2024).

İHH, Asya'dan Afrika'ya, Balkanlar'dan Uzak Doğu'ya kadar dünya genelinde ve Türkiye'de çeşitli yardım projeleri yürütmektedir. Vakıf çalışmalarıyla birlikte sivil toplum kuruluşlarının toplum inşasında etkin bir rol üstlenebileceğinin somut bir örneğini göstermektedir. Vakıf, doğal afetler sonucu oluşan zararların giderilmesi, eğitim yardımları, Ramazan ve Kurban dönemlerinde sağlanan yardımlar, arama kurtarma operasyonları ve yetim desteği gibi faaliyetlerle Türkiye'de yardım çalışmalarını sürdürerek sivil toplum kuruluşlarının toplum inşasında etkin bir rol üstlenebileceğinin somut bir örneğini göstermektedir (Tarihçe, 2024).

1992 yılında yaşanan insanlık dramlarından Bosna Savaşı'na kayıtsız kalamayan gönüllülerin başlatmış olduğu insani yardım çalışmalarının, 1995 yılında vakıf olarak yapılanması ile İstanbul'da hayat bulan İHH insan hakları ve insani diplomasi alanlarında önemli çalışmalar yürütmektedir. Vakıf, 2022 yılında 92.242 gönüllü ile birlikte, dünya genelinde yaklaşık 9,8 milyon kişiye ulaşan 1.685 projeyi hayata geçirmiştir (İHH 2022 Faaliyet Raporu, 2024). Gerçekleştirdiği faaliyetlerle birlikte T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılında "Kaynaklarını En İyi Kullanan

Vakıf' olarak tanımlanmış; 2007 yılında ise TBMM Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür (Hakkımızda, 2024).

İHH İnsani Yardım Vakfı, kuruluşundan bu yana sürekli gelişen yapısı, genişleyen hizmet ağı ve insani değerlere olan bağlılığı ile dünya çapında saygın bir yardım kuruluşu haline gelmiştir. Vakıf, insani yardımın yanı sıra eğitim, sağlık ve sosyal kalkınma alanlarında da kalıcı çözümler üretmeye ve mazlum coğrafyaların sesi olmaya devam etmektedir.

4.1.2. Misyon ve Vizyon

İHH İnsani Yardım Vakfı, insanlık onurunu koruma ve iyileştirme misyonu ile hareket eden, uluslararası bir yardım kuruluşudur. Vakfın temel amacı, insanı yardıma muhtaç hâle getiren ve mazlum eden her türlü politika ve faaliyetlere karşı mücadele ederek, tüm insanların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmemesini sağlamaktır (Hakkımızda, 2024). İHH, insani yardımı ihtiyaç temelli olarak sağlamakta ve acil kriz durumlarına öncelik verirken milliyet, ırk, cinsiyet, dini inanış, sınıf veya politik görüş ayrımı yapmaksızın hareket etmektedir (Etik Değerler, 2024).

Vakfın misyonu, evrensel kardeşlik perspektifiyle dünya çapında ihtiyaç sahibi ve mazlum insanlara insani yardım ulaştırarak onlara onurlu bir yaşam imkânı sunmayı hedeflemektir. Aynı zamanda, insanları yardıma muhtaç ve mazlum durumlarına sürükleyen politikaları ve faaliyetleri engellemeye yönelik çalışmalar yürüterek herkesin temel hak ve özgürlüklerinin korunmasını amaçlamaktadır. Vakıf, değişen dünya koşulları içinde sabit kalan değerleri koruyup, iyiliği her yerde yaygınlaştırmak için çalışmalar yapmaktadır (Hakkımızda, 2024).

Vakfın vizyonu ise; savaş ve doğal afetler gibi olayların neden olduğu olumsuzlukları gidermek ve bireyler ile toplulukların kendi kendilerine yetebilir hale gelmelerine destek olmaktır. Bu vizyon kapsamında, vakıf dünya genelinde yardımlaşma faaliyetlerinde öncülük ederek uluslararası iş birliklerini güçlendirip ortak bir bilinç oluşturmayı amaçlamaktadır. Vakıf, kriz zamanlarında hızlı ve etkin müdahalelerle en az zararla atlatılmasını sağlama, yardıma muhtaç toplumların güçlenmesine yardımcı olma, kalıcı projelerle sürekli çözümler üretme ve yoksullukla mücadele ederek sosyal adaletin tesisi için çalışmalar yapmayı hedeflemektedir (Hakkımızda, 2024).

Vakıf, etik değerlere büyük önem vererek faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Vakfın temel kabulü, insanın can, inanç, akıl, mal ve nesil emniyetini korumayı en temel hak olarak görmek ve bu hakların ihlal edilmesine karşı koymaktır. İHH, ihlal durumlarında, fail kim olursa olsun, mağdurun yanında yer alarak etkin bir mücadele yürütmektedir.

İnsani yardım anlayışını, yaşamı ve sağlığı korumak, insanlara saygı duyulmasını sağlamak olarak tanımlayan İHH, yardımı ihtiyaç temelli olarak sunar ve acil durumlar dışında milliyet, ırk, cinsiyet, dini inanış, sınıf veya politik görüş ayrımı yapmaksızın faaliyet göstermektedir. Kriz anlarında hızlı ve etkili müdahale ederek zararları minimuma indirgemeyi ve yerel kapasiteleri güçlendirmeyi amaçlamaktadır. İletişim, geri bildirim ve katılımı temel alan şeffaf bir yardım süreci yürüterek şikayetlere açık bir şekilde yanıt vermektedir.

Vakıf, çatışma ve çıkar çatışması durumlarında tarafsızlığını koruma adına hizmet vermemeyi tercih ederek etik ilkelerini sürdürmeyi hedeflemektedir. Herhangi bir paydaşa veya personele maddi teşvik verilerek avantaj sağlama yoluna gidilmemesi üzere her türlü hediye veya komisyonu reddetmektedir. Ayrıca görevini yerine getirirken ortaya çıkan herhangi bir gizli bilgiyi kişisel çıkar veya dış paydaşların menfaati için kullanmamaktadır.

Vakıf, mesleki yeterlilik ve etik değerleri doğrutusunda hareket ederken, sürekli öğrenme ve gelişimi teşvik etmekte, personeline eğitim ve destek sunarak kapasitelerini artırmaktadır. Bu yaklaşımla, vakıf etik ilkeleri çerçevesinde insanlara hizmet etmeye devam etmektedir (Hakkımızda, 2024).

İHH İnsani Yardım Vakfı, sosyal finans ve toplumsal kalkınma alanlarında da önemli hedeflere sahiptir. Bu hedefler; afet ve kriz durumlarında hızlı ve etkili müdahale edebilme, kalıcı kalkınma projeleriyle toplumların kendine yeterlilik kazanmasını destekleme ve insani yardım faaliyetlerini sürdürülebilir bir şekilde finanse edebilme kapasitesini geliştirmektir. Vakıf, sosyal hizmet faaliyetlerini hak ekseninde düzenleyerek, ihtiyaç sahiplerine ulaşma konusunda etkin bir rol üstlenmeyi amaçlamaktadır.

İHH'nın sosyal finans ve toplumsal kalkınma alanındaki genel hedefleri, insani yardımın yanı sıra, eğitim, sağlık ve sosyal adalet konularında da kalıcı çözümler üretmeyi içermektedir. Bu çerçevede, vakıf dünya çapında 123 ülkede faaliyet

göstererek, global bir yardım ağı oluşturmuş ve bu ağ aracılığıyla milyonlarca insanın hayatına dokunmuştur.

İHH İnsani Yardım Vakfı, misyonu, vizyonu ve etik değerleri doğrultusunda, dünya genelinde mazlumlara umut olmaya, yardım elini uzatmaya ve insani yardımın yanı sıra toplumsal kalkınma alanında da sürdürülebilir çözümler sunmaya devam etmektedir.

4.1.3. Faaliyet Alanları ve Projeler

İHH İnsani Yardım Vakfı, savaş, afet, yoksulluk gibi durumlardan etkilenen bölgelerde geniş bir yelpazede faaliyetler yürüterek insanların yaşam koşullarını iyileştirmeyi hedeflemektedir. Vakfın temel faaliyet alanları arasında eğitim, sağlık ve sosyal yardım gibi kritik sektörler bulunmaktadır.

Eğitim alanında, İHH; okul inşa etme, eğitim materyali sağlama ve burs programları gibi projelerle çocukların ve gençlerin kaliteli eğitim almasını desteklemektedir. Bu faaliyetler, eğitim olanaklarından mahrum kalan bölge ve topluluklarda gelecek nesiller için daha iyi fırsatlar yaratmayı amaçlamaktadır.

Sağlık alanında İHH, hastane ve sağlık merkezleri inşa edilmesi, tıbbi malzeme temini ve acil sağlık hizmetleri sunulması gibi projelerle hareket etmektedir. Bu projeler, sağlık hizmetlerine erişimde zorluk çeken topluluklara yardımcı olmayı ve genel sağlık koşullarını iyileştirmeyi hedeflemektedir.

Sosyal yardım faaliyetleri ise gıda yardımı, barınma desteği, kıyafet ve temel ihtiyaç malzemelerinin dağıtımını gibi projeleri kapsamaktadır. İHH, doğal afetler veya savaş gibi acil durumlarda hızlı ve etkili bir şekilde müdahale ederek mazlum ve mağdur toplulukların acil ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

4.1.3.1. Önemli Projeler ve Etkileri

- a) **Suriye Siccü Konteyner Kent Projesi:** Savaş nedeniyle evsiz kalan Suriyelilere yönelik olarak geliştirilen bu proje, Energy Globe Ödülleri'ne layık görülmüştür. Proje, mültecilere geçici barınma sağlamakla kalmayıp, eğitim ve sağlık hizmetleri sunarak toplumun yeniden kalkınmasına katkıda bulunmaktadır (Hakkımızda, 2024).

b) Dünya Yetimler Günü: İHH'nın dönüm noktalarından biri, dünya genelinde farkındalık oluşturmak niyetiyle vakfın girişimleri sonucu İslâm İş birliği Teşkilatı tarafından 2013 yılında hicri takvime göre Bosna Savaşı'nın başladığı 15 Ramazan'ın "Dünya Yetimler Günü" olarak ilan edilmesidir. Bu hareket, vakfın sadece yardım faaliyetleriyle değil, aynı zamanda küresel insani meselelere dikkat çekme ve politika oluşturma süreçlerinde de aktif rol almasının bir göstergesi olarak görülebilir (Dünya Yetimler Günü, 2024).

İHH'nın projeleri, hedef kitlelerin acil ve uzun vadeli ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır. Bu projelerin uygulanış şekilleri, bölgenin ihtiyaçlarına ve koşullarına göre şekillendirilmekte ve sürdürülebilir bir etki oluşturulması hedeflenmektedir. Vakfın çalışmaları, eğitimden sağlığa ve sosyal yardıma kadar geniş bir yelpazede toplumsal kalkınmayı desteklemekte, insani krizlerin üstesinden gelmeye yardımcı olmakta ve mazlum toplulukların yaşam kalitesini artırmaktadır.

İHH İnsani Yardım Vakfı'nın faaliyet alanları ve projeleri, dünya genelinde milyonlarca insanın hayatına pozitif anlamda dokunmakta ve vakfın uluslararası alanda saygın bir yer edinmesini sağlamaktadır.

4.1.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları

İHH İnsani Yardım Vakfı, çeşitli finansman modelleri ve kaynaklarını kullanarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kaynaklar, vakfın savaş, afet, yoksulluk gibi zorluklarla karşılaşan bölgelere yardım etme misyonunu desteklemektedir. Vakfın gelirleri; kira gelirleri, ayni ve nakdi bağışlar, finansal gelirler, kanundan doğan indirimler ve diğer olağan dışı gelir ve karlar gibi çeşitli kalemlerden oluşmaktadır (Gelir-Gider Tablosu 2023, 2024).

İHH'nın finansmanı büyük ölçüde gönüllülerin ve bağışçıların desteğine dayanmaktadır. Bağışlar, vakfın web sitesi aracılığıyla doğrudan veya banka hesap numaraları üzerinden yapılabilmektedir. Bu bağışlar, vakfın dünya genelinde yürüttüğü insani yardım projeleri için kritik öneme sahiptir (Banka Hesap Numaralarımız, 2024). Ayrıca, vakıf zaman zaman özel kampanyalar ve projeler aracılığıyla hedeflenen finansal kaynaklara ulaşmak için çeşitli faaliyetler düzenlemektedir.

Vakıf, şeffaflık ilkesine uygun olarak finansal raporlamalarını ve gelir-gider tablolarını kamuoyu ile paylaşmakta, bağışçıların ve destekçilerin vakfın finansal yönetimi ve projelerinin etkinliği konusunda bilgilendirilmesini sağlamaktadır. Bu süreçte, İHH'nın ayni ve nakdi bağışlar, finansal gelirler ve diğer olağan dışı gelir ve karlar dahil olmak üzere elde ettiği kaynakların kullanımı, insani yardım çalışmalarının sürdürülebilirliği için önemli bir rol oynamaktadır.

4.1.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar

İHH İnsani Yardım Vakfı, insani yardım ve toplumsal kalkınma faaliyetlerinde bulunurken, çeşitli kurumlarla ve katılım bankaları başta olmak üzere finans kurumlarıyla iş birlikleri geliştirmiştir. Bu iş birlikleri, vakfın faaliyet alanlarını genişletmekte ve projelerinin etkisini artırmaktadır.

İHH, ulusal ve uluslararası düzeyde birçok kuruluşla ortak çalışmalar yürütmektedir. Bu kuruluşlar arasında Birleşmiş Milletler kurumları, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları, Kızılay ve Kızıllaç gibi önemli aktörler bulunmaktadır. Ulusal ve uluslararası bir yardım kuruluşu olarak İHH, özellikle İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği (İDSB) gibi platformlarda aktif rol alarak birçok organizasyon ile yakın iş birliği içinde çalışmaktadır.

İHH'nın geliştirdiği iş birlikleri ve ortaklıklar, insani yardım, arama kurtarma, eğitim, sağlık ve sürdürülebilir kalkınma projeleri gibi çeşitli alanlarda faaliyetlerini genişletmesine ve milyonlarca ihtiyaç sahibine ulaşmasına olanak tanırken, vakfın etkinliğini ve kapsamını artırmakta, ulusal ve uluslararası alanda insani yardım ve kalkınma çabalarını desteklemeye devam etmektedir. Aynı zamanda bu iş birlikleri, küresel dayanışmayı ve karşılıklı anlayışı güçlendirerek daha fazla insana hizmet etmesine yardımcı olmaktadır.

4.1.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar

İHH İnsani Yardım Vakfı, dünya genelinde birçok insani yardım ve kalkınma projesi gerçekleştirerek önemli başarılarla imza atmıştır. Bu projeler, bireylerin ve toplulukların yaşamlarında olumlu değişiklikler yaratırken, çeşitli zorlukların üstesinden gelinmesini de gerektirmiştir.

- a) **Abdülvedud'un Hikayesi:** İHH'nın desteklediği yetimhaneden tıp fakültesine uzanan başarı hikayesi, vakfın eğitim alanındaki projelerinin bireyler üzerindeki etkisini göstermektedir. Bu başarı hikayesi, yetim çocukların potansiyellerini gerçekleştirmelerine olanak sağlayan desteklerin önemini tüm gerçekliğiyle göstermektedir (Afgan Dağlarından Tıp Fakültesine Uzanan Bir İyilik Hikayesi | Yetim Abdülvedud Muhammed, 2024).
- b) **Amani'nin Adanmışlık Hikayesi:** Bujumbura havaalanında işitme ve konuşma engelli çocuklarla karşılaşan genç bir kızın hikayesi, İHH'nın engelli bireylerin yaşam kalitesini artırma çabalarını gösterir. Bu projede karşılaşılan zorluklar, yerel toplulukların desteği ve vakfın kararlı çalışmalarıyla aşılmıştır (Amani'nin adanmışlık hikayesi, 2024).
- c) **Baba Ömer'in Hikayesi:** "Baba Ömer" hikayesi, İHH İnsani Yardım Vakfı'nın yetim destek programlarındaki somut ve kişisel etkileri vurgulamaktadır. Ömer Bey, 78 yetim çocuğa "baba"lık yaparak, onlara sadece bir yetimhaneden daha fazlasını sunmaktadır; onlara bir aile sıcaklığı ve güvenli bir ortam sağlamaktadır. Kendisini bu çocukların hayatlarındaki gerçek bir aile üyesi olarak gören Ömer Bey, çocukların eğitim ve sosyal gelişimlerine aktif olarak katkıda bulunur. Bu hikaye, tek bir kişinin adanmışlığı ve çabası ile toplumsal değişime nasıl liderlik edilebileceğini göstermekte, aynı zamanda İHH'nın yetim destek programlarının duygusal ve sosyal ihtiyaçları da göz önünde bulundurarak, çocukların sağlıklı bireyler olarak yetişmelerine olanak sağladığını vurgulamaktadır ("78 Çocuğum Var Diyorum, İnanmıyorlar!" | Baba Ömer'in Hikayesi, 2024).

İHH İnsani Yardım Vakfı'nın projeleri, sadece bireysel başarı hikayeleri yaratmakla kalmamış, aynı zamanda toplumlar üzerinde geniş çaplı olumlu etkiler de yaratmıştır. Vakfın çalışmaları, afetlere hızlı müdahale, kalıcı sağlık ve eğitim altyapıları kurma ve toplumsal kalkınmayı destekleme gibi alanlarda önemli sonuçlar elde etmiştir.

Karşılaşılan zorluklar genellikle yerel koşulların zorlukları, finansal kaynakların yetersizliği ve bürokratik engeller olarak ortaya çıkmıştır. Bu zorluklar, vakfın ulusal ve uluslararası iş birliklerini güçlendirerek, yenilikçi çözümler geliştirerek ve topluluklarla yakın iş birliği içinde çalışarak üstesinden gelinmiştir.

İHH'nın başarı hikayeleri ve karşılaşılan zorluklara çözüm bulma çabaları, insani yardım ve toplumsal kalkınma alanında sürdürülebilir etki yaratma konusunda vakfın

kararlılığını ve etkinliğini göstermektedir. Bu çalışmalar, vakfın yerel ve uluslararası düzeydeki itibarını artırmış ve daha fazla destek ve iş birliği fırsatlarını beraberinde getirmiştir.

4.1.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi

İHH İnsani Yardım Vakfı, sürdürülebilirliğe ve uzun vadeli etkilere büyük önem veren projeler geliştirmekte ve uygulamaktadır. Vakfın sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik alanında aldığı önlemler, projelerinin kalıcı ve olumlu etkiler bırakmasını hedeflemektedir.

İHH, projelerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için, yerel halkın ihtiyaçlarını dikkate alarak ve bu toplulukların kendi kaynaklarını etkin kullanmalarını teşvik ederek çalışmalar yapmaktadır. Projeler tasarlanırken, çevresel etkilerin yanı sıra sosyal ve ekonomik etkiler de göz önünde bulundurulmaktadır. Vakfın uyguladığı projeler arasında, afet sonrası rehabilitasyon, eğitim ve sağlık hizmetleri, su kuyularının açılması gibi sürdürülebilir gelişmeye katkıda bulunan çalışmalar yer almaktadır. (İHH İnsani Yardım Vakfı, 2024).

Sosyal sürdürülebilirlik açısından İHH, toplumun en savunmasız kesimlerine, özellikle yetimlere, mültecilere ve afetzedelere yönelik projeleriyle tanınmaktadır. Vakıf, bu gruplara eğitim, barınma, gıda yardımı ve psikososyal destek sağlayarak, onların topluma entegrasyonunu ve kendilerini sürdürebilir bir yaşam kurmalarını desteklemektedir.

Ekonomik sürdürülebilirlik alanında ise, İHH, kalkınma projeleriyle yerel ekonomilerin güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu projeler arasında mesleki eğitim programları, küçük işletmeler için mikrofinans desteği ve tarım projeleri bulunmaktadır. Vakfın ekonomik sürdürülebilirlik çabaları, bireylerin ve toplulukların kendi kendilerine yeterlilik kazanmalarını amaçlamaktadır (İnsani Yardım, 2024).

4.1.8. Gelecek Planları ve Hedefler

İHH İnsani Yardım Vakfı, küresel çapta insani yardım ve toplumsal kalkınma projeleri yürüten önemli bir kuruluştur. Gelecek planları ve hedefleri, daha geniş bir kitleye ulaşmayı ve etki alanını genişletmeyi amaçlamaktadır.

İHH, faaliyetlerini daha fazla ülkeye yaymayı ve daha çok ihtiyaç sahibine ulaşmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, afetlere müdahale kapasitesini artırmak, eğitim ve sağlık alanlarında kalıcı projeler geliştirmek ve su kuyuları gibi yaşamsal öneme sahip projeleri çoğaltmak ön planda yer almaktadır (İHH İnsani Yardım Vakfı, 2024).

İHH, sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen projeler yoluyla, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliği sağlama konusunda önemli adımlar atmaktadır. Bu çerçevede, vakfın uzun vadeli hedefleri arasında yerel halkların kendi kendilerine yeterliliklerini artırmak, sürdürülebilir gelişmeyi destekleyen altyapıları kurmak ve toplumların dirençliliğini güçlendirmek bulunmaktadır.

4.1.8.1. Uygulanan Stratejiler

- a) Yerel Kapasitenin Güçlendirilmesi:* İHH, yerel toplulukların kapasitelerini güçlendirerek projelerin sürdürülebilirliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu, eğitim, sağlık ve ekonomik gelişim alanlarında yerel toplulukların ihtiyaçlarına uygun projeler geliştirilerek gerçekleştirilmektedir.
- b) Uluslararası İş birlikleri:* İHH, uluslararası düzeyde sivil toplum kuruluşları, hükümetler ve İslami finans kurumları ile iş birliklerini genişletmeyi hedeflemektedir. Bu iş birlikleri, vakfın kaynaklarını çeşitlendirecek ve projelerin etki alanını genişletmektedir.

4.2. İlim Yayma Vakfı

4.2.1. Kuruluş ve Tarihçe

İlim Yayma Vakfı, yolculuğuna 1951 yılında İlim Yayma Cemiyeti olarak başlamış ve 1973 yılından itibaren eğitim ve ilmi çalışmalara önemli katkılarda bulunarak, ilmi açıdan önemli bir açığı kapatan bir vakıf olarak faaliyetlerine devam etmiştir (Hakkımızda, 2024). Kuruluş amacı, Türkiye'de ve dünyada ilim ve eğitim alanında destek sağlamak, öğrencilere burs ve barınma imkânı sunmak, ilmi araştırmaları teşvik etmek ve yaygınlaştırmak olan vakıf, binlerce öğrenciye yardım elini uzatmıştır.

İlim Yayma Vakfı, Türkiye'de eğitim ve öğretimin gelişimine katkıda bulunma amacıyla bir grup fikir adamı ve eğitimci tarafından kurulmuştur. Kuruluşundan bu yana vakıf, eğitim alanında çeşitli projeler geliştirerek, özellikle ekonomik imkanları

kısıtlı öğrencilere burs ve barınma hizmeti sunmuş, eğitim kalitesinin artırılması için çalışmalar yapmıştır.

Kuruluşundan itibaren vakıf, Türkiye'deki ve dünyadaki eğitim ve ilim alanındaki gelişmeleri yakından takip ederek, bu alanda birçok önemli projeyi hayata geçirmiştir. İlk yıllarda daha çok burs verme ve öğrenci yurtları kurma üzerine yoğunlaşan vakıf, zaman içinde eğitim kurumları kurma, ilmi araştırmalar yapma ve yayımlama gibi faaliyetlerle de tanınır hale gelmiştir.

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yanı sıra, İlim Yayma Vakfı sosyal ve kültürel projeleri de desteklemekte, gençlerin kişisel gelişimine katkıda bulunmakta ve toplumun genelinde ilim ve eğitimin yaygınlaştırılmasına çalışmaktadır. Ayrıca, vakıf, mağduriyet yaşanan bölgelerde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının geliştirilmesine yönelik projeler de üretmektedir.

İlim Yayma Vakfı, kurulduğu günden bu yana eğitim ve ilim alanında Türkiye'de ve dünyada önemli bir rol üstlenmiş, binlerce öğrenciye eğitim olanağı sağlayarak toplumun eğitim seviyesinin yükseltilmesine katkıda bulunmuştur. Vakfın geleceğe yönelik planları ve hedefleri arasında, eğitim ve öğretim alanındaki faaliyetlerini genişletmek, daha fazla öğrenciye ulaşmak ve kaliteli eğitim imkanları sunmak yer almaktadır.

4.2.2. Misyon ve Vizyon

İlim Yayma Vakfı, "Vatana ve millete faydalı olabilecek iyi insanlar yetiştirme" misyonuyla yola çıkmış, "Bilimin ve teknolojinin tüm imkânlarını kullanarak topluma yön veren kaliteli ilim adamlarını toplumumuza ve insanlığa kazandırmak" vizyonuyla eğitim ve ilim yayma faaliyetlerini sürdürmektedir (Hakkımızda, 2024).

İlim Yayma Vakfı'nın misyonu, topluma kaliteli ilim insanları kazandırmak üzerine kurulmuştur. Bu misyon, bilim ve teknoloji alanlarında yetkin, toplumsal değerlere sahip bireyler yetiştirerek, bilgiyi yayma ve insan kaynağını geliştirme amacını taşımaktadır. Vakfın hedeflediği bu ideal, toplumsal gelişimin sürdürülebilirliğine katkıda bulunmayı ve kalıcı bir aydınlanma sağlamayı amaçlamaktadır. Misyonun altında yatan esas düşünce, bilimsel ve manevi değerleri harmanlayarak toplumun genel refah seviyesini yükseltmektir.

Vakfın vizyonu ise maneviyat ve bilim öncülüğünde toplumda kalıcı değerler oluşturarak, toplumsal dönüşüm ve gelişimi teşvik etmeyi hedeflemektedir. Bu vizyon, sadece bilgi birikiminin artırılmasıyla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bu bilginin etik ve manevi değerlerle harmanlanarak toplumun her kesimine yayılmasını amaçlar. Böylece, vakıf hem bireysel hem de toplumsal anlamda pozitif değişimlerin öncüsü olmayı amaçlamaktadır.

İlim Yayma Vakfı'nın faaliyetleri ve projeleri, bilgi ve eğitimin toplumun her kesimine ulaştırılmasını sağlamak, gençlere ve ihtiyaç sahiplerine destek olmak ve toplumsal kalkınmayı teşvik etmek üzerine kuruludur. Vakıf, geleceğe yönelik hedeflerini bu misyon, vizyon ve temel değerler çerçevesinde şekillendirmekte ve toplumun her alanında pozitif değişimler yaratmayı amaçlamaktadır.

4.2.3. Faaliyet Alanları ve Projeler

İlim Yayma Vakfı, eğitim başta olmak üzere sağlık ve sosyal yardım gibi alanlarda önemli projeler yürüterek toplumsal kalkınmaya katkıda bulunmaktadır. Vakfın odaklandığı ana faaliyet alanları ve bu alanlarda gerçekleştirdiği bazı önemli projeler şu şekildedir:

- a) **Eğitim:** Eğitim, İlim Yayma Vakfı'nın en önemli faaliyet alanlarından biridir. Vakıf, özellikle ekonomik imkanları kısıtlı öğrencilere yönelik burs programları, eğitim merkezleri ve yurtlar kurarak, gençlerin kaliteli eğitim almalarını desteklemektedir. Vakıf, İlim Yayma Cemiyeti'nin kurulduğu 1951 yılından bu yana yüzlerce yurt ve eğitim merkezi açmış, binlerce öğrenciye burs imkânı sağlamıştır.
- b) **Sağlık:** Vakıf, sağlık alanında önemli faaliyetler yürütmektedir. Bu faaliyetler arasında sağlık bilimleri alanında araştırma ve geliştirmeyi desteklemek, sağlık bilimleri eğitimi veren kurumlara destek olmak ve sağlık alanında bilgi ve farkındalığı artırıcı programlar düzenlemek bulunmaktadır. Ayrıca, vakıf akademik başarıları teşvik etmek amacıyla çeşitli ödül programları düzenlemekte ve sağlık bilimleri öğrencilerine burslar sağlamaktadır. Vakfın bu tür faaliyetleri, toplum sağlığının geliştirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

İlim Yayma Vakfı, sosyal yardım projeleri aracılığıyla da toplumun ihtiyaç sahibi bireylerine destek olmaktadır. Bu projeler arasında gıda yardımı, giysi dağıtımı ve afet yardımları bulunmaktadır. Vakıf, sosyal yardım projeleriyle toplumun dezavantajlı kesimlerinin temel ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olmakta ve onlara umut ışığı olmaktadır (Yaralarımızı Sarmaya Devam Ediyoruz, 2024).

İlim Yayma Vakfı'nın faaliyetleri ve projeleri, toplumun her kesimine ulaşarak, bilgi ve eğitim ışığını yaymak, sağlık ve sosyal refahı artırmak amacıyla sürdürülmektedir. Vakıf, bu faaliyetleriyle toplumsal kalkınmaya önemli katkılarda bulunarak, "güzel insan" yetiştirme düşüncesini hayata geçirmektedir.

4.2.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları

İlim Yayma Vakfı, finansman modelleri ve kaynaklarını çeşitlendirerek faaliyetlerini sürdürmektedir. Vakfın finansmanı, bağışlar, zekât, sadaka ve vakfın diğer gelirleriyle sağlanmaktadır.

İlim Yayma Vakfı'nın gelir kaynakları arasında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (İZÜ) önemli bir yer tutmaktadır. İZÜ, vakfın kurduğu ve yönettiği bir eğitim kurumu olarak, üniversite düzeyinde eğitim hizmetleri sunmakta ve elde edilen gelirler vakfın çeşitli sosyal ve eğitim projelerini finanse etmekte kullanılmaktadır. Bu üniversite, vakfın genel gelirlerine doğrudan katkı sağlayarak, misyon ve vizyonunu destekleyen çeşitli faaliyetlerin sürdürülmesine olanak tanımaktadır.

Vakıf, finansman modellerini ve kaynaklarını çeşitlendirerek hem mevcut projelerini desteklemekte hem de yeni projeler geliştirmek için kaynak oluşturmaktadır. Bu finansman stratejileri, vakfın sürdürülebilirliğini artırırken, İslami finans prensiplerine olan bağlılığını da göstermektedir. İlim Yayma Vakfı, İslami finans prensiplerine uygun finansman modellerini benimseyerek, toplumsal kalkınmaya katkı sağlama misyonunu etkin bir şekilde sürdürmektedir.

4.2.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar

İlim Yayma Vakfı, faaliyetlerini genişletmek ve etkisini artırmak amacıyla çeşitli iş birlikleri ve ortaklıklar kurmaktadır. Bu iş birlikleri ve ortaklıklar hem finansal

kaynakların çeşitlendirilmesine hem de projelerin etkinliğinin artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Vakıf, çeşitli kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör firmalarıyla iş birliği yapmaktadır. Özellikle eğitim, kültür ve sosyal yardım alanlarında ortak projeler gerçekleştirilmektedir. Bu iş birlikleri sayesinde vakfın faaliyet alanı genişlemekte ve daha fazla insana ulaşılması sağlanmaktadır.

İlim Yayma Vakfı, uluslararası alanda da birçok iş birliği yaparak eğitim ve kültürel faaliyetlerini geniş bir çerçevede sürdürmektedir. Özellikle İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (İZÜ) aracılığıyla yürütülen uluslararası faaliyetler, vakfın global alanda etkinliğini artırmakta önemli bir rol oynamaktadır. İZÜ, uluslararası öğrenci programları, akademik iş birlikleri ve çeşitli kültürel etkinlikler düzenleyerek vakfın uluslararası ortaklıklarını pekiştirmektedir. Bu tür programlar, vakfın uluslararası anlamda tanınırlığını artırma ve kültürel alışverişleri teşvik etme hedeflerine hizmet etmektedir (Uluslararası Ofis, 2024).

4.2.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar

İlim Yayma Vakfı, çeşitli başarılı projeler gerçekleştirerek topluma önemli katkılarda bulunmuştur. İşte bu projelerden bazıları ve bu projelerin topluma etkileri aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

- a) **Eğitim Bursları ve İmkanları Sağlama:** Vakıf, gençlere yönelik eğitim bursları sağlayarak ve eğitim imkanlarını artırarak binlerce öğrencinin üniversite eğitimi almasına yardımcı olmuştur. Bu projeler, gençlerin eğitim seviyelerini yükselterek, onların iş bulma potansiyellerini artırmakta ve toplumsal ekonomik gelişmeye katkıda bulunmaktadır.
- b) **Yurt İnşaatları ve Barınma Hizmetleri:** Vakıf, öğrencilere uygun maliyetli barınma hizmetleri sunmak için yurtlar inşa etmiştir. Bu yurtlar, öğrencilerin güvenli ve destekleyici bir ortamda kalmasını sağlayarak, eğitimlerine odaklanmalarına olanak tanımıştır.
- c) **Akademik ve Kültürel Etkinlikler:** Akademik konferanslar, seminerler ve diğer kültürel etkinlikler düzenleyerek, öğrencilerin ve akademisyenlerin bilgi

ve deneyim paylaşımında bulunmalarını teşvik etmiştir. Bu etkinlikler, toplumsal bilinç ve kültürel zenginleşmeyi desteklemektedir.

Projelerin finansmanında yaşanan zorlukların aşılması adına Vakıf çeşitli bağış ve destek kampanyaları düzenlemekte, ayrıca sürdürülebilir gelir kaynakları geliştirmektedir. Eğitim bursları ve yurt hizmetlerine olan yüksek talep, vakfın kaynaklarının üzerinde olabilmektedir. Bu sorunu yönetmek için vakıf, kaynak dağılımını optimize ederek ve daha fazla yurt inşa ederek talebi karşılamaya çalışmaktadır.

4.2.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi

İlim Yayma Vakfı, sürdürülebilirlik ilkesine büyük önem veren bir kuruluştur. Bu bağlamda, vakıf projelerinin sürdürülebilirliğini sağlamak ve uzun vadeli etkilerini değerlendirmek için çeşitli stratejiler geliştirmiştir. Aynı zamanda, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik alanında da önemli adımlar atmış ve önlemler almıştır.

Vakfın gerçekleştirdiği her proje için sürdürülebilirlik ilkelerini gözettiği ifade edilebilir. Projelerin başlangıcından itibaren uzun vadeli etkileri üzerinde titizlikle durulmaktadır. Bu değerlendirme süreci, projenin sosyal ve ekonomik etkilerini analiz ederek gelecek nesillere olan olumlu etkilerini ölçmek için yapılmaktadır. Örneğin, eğitim projeleri kapsamında yapılan yatırımların uzun vadede toplumun eğitim seviyesini yükseltmesi ve iş imkanlarını artırması gibi etkileri değerlendirilmektedir.

4.2.8. Gelecek Planları ve Hedefler

İlim Yayma Vakfı, gelecek planları ve hedeflerini belirlerken toplumun ihtiyaçlarına odaklanmakta ve İslami sosyal finans alanındaki katkılarını genişletmeyi önemli bir stratejik hedef olarak görmektedir.

Vakıf, gelecekte daha fazla etki yaratmak ve topluma daha geniş kapsamlı hizmetler sunmak için genişleme ve yeni projelere odaklanmayı planlamaktadır. Bu kapsamda, eğitim alanında daha fazla öğrenciye ulaşmayı, bilim ve araştırma faaliyetlerini desteklemeyi ve toplumun farklı kesimlerine yönelik yardım projelerini artırmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, yeni okul ve eğitim merkezleri açmak, akademik

araştırmaları teşvik etmek ve sosyal yardım programlarını genişletmek gibi adımların atılabileceği ifade edilebilecektir.

4.3. Ensar Vakfı

4.3.1. Kuruluş ve Tarihçe

Ensar Vakfı, insanî değerlere bağlı bir nesil yetiştirmek amacıyla, nitelikli akademik çalışmalar ve sũrekli projeler geliştirerek genęlerin eğitimine katkı sağlamak hedefiyle 1979 yılında kurulmuştur. Vakfın temel amacı, ũlkemiz insanının manevî dinamiklerini zenginleştirmek, ilmi, fikri ve ahlaki yønden gelişmesine katkıda bulunmak olarak belirlenmiştir (Ensar Vakfı, 2024).

Kuruluşundan bu yana Ensar Vakfı, Tũrkiye genelinde onlarca şubesiyle faaliyet gũstermiř, topluma hizmet etmek ve genęlerin eğitimine katkı sağlamak için önemli bir rol oynamıştır. Özellikle din ve ahlak eğitimi alanında önemli çalışmalara imza atmıştır. Vakıf başlangıçta kısıtlı kaynaklarla faaliyet gũstermiř ancak zamanla toplumun desteğiyle bũyũmũřtũr.

Geniş bir şube ağı ile ulusal ve uluslararası dũzeyde faaliyet gũsteren vakıf, son yıllarda Özellikle "din ve ahlak eğitimi" ile "değerler eğitimi" alanlarında uzmanlaşmıştır. Bu alanlarda teorik ve pratik çalışmalar yũrũten vakıf, araştırmacılara destek olmakta ve Őęretmenler ile Őęrencilere eğitim desteği sağlamaktadır. Ayrıca, bilgi ve verilerin merkezi olarak işlev gũrmeyi hedefleyen vakıf, bilginin sağlıklı bir şekilde aktarılması için çalışmalarını titizlikle sũrdũrmektedir. Ensar Vakfı, aynı zamanda Őęrencilere nitelikli Arapça dil eğitimi sunmakta ve İşlami ilimler ile sosyal bilimler alanlarında eğitim seminerleri dũzenlemektedir. Bu çabalar, vakfın ilmi ve akademik faaliyetlerinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir (Ensar Vakfı, 2024).

4.3.2. Misyon ve Vizyon

Ensar Vakfı, Tũrkiye'de faaliyet gũsteren önemli sivil toplum kuruluşlarından biridir. Vakfın misyonu, vizyonu ve temel değerleri, topluma ve genę nesillere yũnelik taşıdığı sorumluluğun bir yansımasıdır. Ayrıca, sosyal finans ve toplumsal kalkınma alanındaki genel hedefleri, vakfın toplumda nasıl bir etki yaratmayı hedeflediğini ve hangi alanlarda çalışmalar yaptığının belirler.

Ensar Vakfı'nın misyonu, insanî değerlere bağlı bir nesil yetiştirmek ve toplumun manevî dinamiklerini güçlendirmektir. Bu doğrultuda, vakıf nitelikli akademik çalışmalar yaparak gençlerin eğitime katkıda bulunmayı ve toplumun tüm kesimlerine hizmet etmeyi amaçlamaktadır. Vakfın vizyonu ise din ve değerler eğitimi alanında ulusal ve uluslararası düzeyde söz sahibi olmak ve gelecekte değerlerine bağlı, entelektüel birikime sahip bireyler yetiştiren en yetkin vakıf olmaktır (Ensar Vakfı, 2024).

Ensar Vakfı, sosyal finans ve toplumsal kalkınma çerçevesinde, eğitim, sağlık, sosyal yardım ve kültürel faaliyetler gibi çeşitli alanlarda topluma destek sağlamayı amaçlamaktadır. Vakıf, eğitimde burslar ve programlar aracılığıyla gençlerin akademik gelişimine katkı sağlamakta, sosyal yardım faaliyetleriyle dezavantajlı grupları destekler ve toplumsal dayanışmayı pekiştirmektedir.

Vakıf, misyonu ve vizyonu doğrultusunda sosyal finans ve toplumsal kalkınma alanında önemli çalışmalar yürüterek topluma fayda sağlamayı amaçlamaktadır.

4.3.3. Faaliyet Alanları ve Projeler

Ensar Vakfı, toplumun çeşitli ihtiyaçlarına cevap vermek ve insanların hayatlarını iyileştirmek için çeşitli faaliyet alanlarında çalışmalar yürütmektedir. Bu faaliyet alanları genellikle eğitim, sağlık, sosyal yardım ve kültürel etkinlikler gibi konuları kapsamaktadır.

Vakıf, eğitimin önemini vurgulayarak gençlerin akademik başarılarını desteklemeyi ve eğitim fırsatları sunmayı amaçlamaktadır. Öğrencilere burslar vererek eğitim maliyetlerini azaltmakta; lisans, yüksek lisans veya doktora düzeyinde eğitim almak isteyenlere destek sağlamaktadır (Burs, 2024).

Ensar Vakfı'nın sosyal sorumluluk faaliyetleri arasında cami inşaatları, eğitim kurumları kurma, aşevi hizmetleri, yetim destek projeleri, el işi hediyelerle Suriyeli çocukları destekleme, fidan dikimi, su kuyusu açma ve kışlık yardım malzemeleri dağıtımı yer almaktadır. Bu çeşitli projelerle vakıf, toplumsal dayanışmayı ve sosyal refahı artırmayı hedeflemekte, aynı zamanda kültürel ve eğitimsel gelişimlere katkıda bulunmaktadır (Sosyal Sorumluluk, 2024).

Ensar Vakfı, kültürel faaliyetler düzenleyerek toplumun kültürel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Kitap okuma etkinlikleri, sanat sergileri ve kültür sanat günleri gibi etkinliklerle toplumun kültürel birikimini artırmayı ve kültürel değerleri korumayı amaçlar.

Ayrıca Ensar Vakfı'nın bir parçası olarak, kültürel ve eğitim içerikli yayıncılık yapmak amacıyla Ensar Yayın Grubu oluşturulmuştur. "Ensar Yayın Grubu; Ensar Neşriyat, Gülhane Yayınları, Vefa Yayınları, Değerler Eğitimi Merkezi (DEM) Yayınları, İSAV Yayınları ve İstanbul Tasarım Yayınları gibi 7 farklı tematik yayını bünyesinde tutmaktadır". Bu yayınlar toplumsal değerleri pekiştirmek, din ve ahlak eğitimi konularında bilgi sağlamak ve bu alanlarda akademik çalışmalar desteklemek amacıyla geniş bir yelpazede eserler sunmaktadır (Ensar Yayın Grubu, 2024).

4.3.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları

Ensar Vakfı, faaliyetlerini sürdürebilmek ve hedeflerine ulaşabilmek için çeşitli finansman modelleri ve kaynaklarını kullanmaktadır. Bu kaynaklar, vakfın misyonuna ve çalışma alanlarına uygun şekilde çeşitlilik göstermekte ve genellikle toplumun desteğiyle sağlanmaktadır.

Ensar Vakfı, genellikle bağışlar ve yardımlar aracılığıyla finanse edilmektedir. Bu bağışlar, bireysel bağışçılar, kurumsal destekçiler ve diğer hayırseverler tarafından yapılan nakdi ve ayni katkılarla sağlanmaktadır. Toplumun desteğiyle gelen bu bağışlar, vakfın faaliyetlerini sürdürmesine ve genişletmesine yardımcı olmaktadır.

Ensar Vakfı, faaliyetlerini İslami finans prensiplerine uygun olarak yürütmeye özen göstermektedir. Vakıf, faizsiz bankacılık prensiplerine uygun finansal araçları kullanmaktadır. Bu araçlar arasında katılım bankalarından sağlanan hizmetlerin ve yatırım fonlarının yer aldığı ifade edilebilir.

4.3.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar

Ensar Vakfı, faaliyetlerini sürdürürken diğer kurumlarla iş birliği yaparak ve ortaklıklar kurarak daha geniş bir etki alanına sahip olmayı hedeflemektedir. Bu iş birlikleri ve ortaklıklar, genellikle eğitim, sağlık, kültür ve sosyal yardım gibi alanlarda gerçekleştirilen projeleri desteklemek amacıyla kurulmaktadır.

Ensar Vakfı, Türkiye'deki diğer sivil toplum kuruluşlarıyla ve kamu kurumlarıyla iş birliği yapmaktadır. Bu iş birlikleri genellikle eğitim ve sosyal yardım alanlarında gerçekleştirilen projeleri kapsamaktadır. Örneğin, Türkiye İş Kurumu ile yapılan iş birlikleri, işsiz gençlere eğitim ve istihdam imkanları sağlamak amacıyla gerçekleştirilmektedir (Ensar Vakfı ile Türkiye İş Kurumu Arasında İşbirliği Protokolü Yapıldı, 2024).

Ensar Vakfı ve TÜRGEV tarafından kurulan TURKEN Vakfı, ABD ve İngiltere'deki Türk öğrencilere konaklama ve burs imkanları sağlamaktadır. Bu vakıf, öğrencilerin kendi kültür ve değerlerini korumasına yardımcı olmayı hedeflemektedir. New York, Washington, Boston, Virginia ve Syracuse'da toplam 8 öğrenci evi işletmektedir ve bu evlerde yüzlerce öğrenciye hizmet vermektedir. Vakıf ayrıca çeşitli sosyal ve kültürel etkinlikler düzenleyerek öğrencilerin entegrasyonuna katkıda bulunmaktadır (TURKEN Foundation, 2024).

4.3.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar

Ensar Vakfı, uzun yıllardır çeşitli projeler yürüterek topluma olumlu etkiler sağlamış ve başarılar elde etmiştir. Ancak bu süreçte karşılaştığı zorluklar da meydana gelmiştir.

Ensar Vakfı, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimine katkıda bulunmak amacıyla gençlik kampları düzenlerken, üniversite öğrencilerine eğitim bursları sağlamakta ve Arapça dil becerilerinin geliştirilmesi için yaz okulları organize etmektedir. Ayrıca, toplumun kültürel bilincini artırmak adına çeşitli kültürel etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Bu projeler, vakfın eğitim ve kültürel faaliyetlerle toplumsal gelişime katkı sağlama hedefini desteklemektedir (Projeler, 2024).

4.3.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi

Ensar Vakfı, faaliyetlerini sürdürülebilirlik ilkesiyle şekillendirerek uzun vadeli etkileri değerlendirmekte ve sosyal ile ekonomik sürdürülebilirlik alanında önlemler almaktadır. Bu önlemler, vakfın toplumda kalıcı ve olumlu bir iz bırakmasını sağlamak amacıyla planlanmış ve uygulanmaktadır.

Ensar Vakfı, sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda faaliyetlerini yürüterek uzun vadeli etkilerini değerlendirmekte, toplumun sosyal ile ekonomik sürdürülebilirliğine katkı

sağlamaktadır. Bu önlemler, vakfın toplumda kalıcı ve olumlu bir değişim oluşturmasını ve gelecek nesillere daha iyi bir yaşam sunmasını sağlamaktadır.

4.3.8. Gelecek Planları ve Hedefler

Ensar Vakfı, gelecekteki projelerini ve hedeflerini belirlerken, geniş kapsamlı bir yaklaşımla toplumun ihtiyaçlarına yanıt verme amacındadır. Vakıf, eğitim projelerini genişleterek daha fazla bireye ulaşmayı hedeflemekte ve bunun için yeni eğitim merkezleri kurmayı ve Ensar televizyonu gibi dijital eğitim platformlarını geliştirmeyi planlamaktadır (Ensar Televizyonu, 2024). Ayrıca, sosyal yardım projelerini çeşitlendirerek gıda, barınma ve sağlık hizmetlerini kapsayacak şekilde genişletmeyi amaçlar. Gençler ve toplum için kültürel ve sosyal gelişim projeleri de vakfın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Bu geniş çaplı planların, Ensar Vakfı'nın toplumun çeşitli kesimlerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bütüncül bir yaklaşım sergilemesine olanak tanırken, vakfın sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliğini de güçlendireceği ifade edilebilir.

4.4. Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı

4.4.1. Kuruluş ve Tarihçe

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, insanların manevi ihtiyaçlarını karşılamak, eğitim ve sosyal hizmet alanlarında faaliyet göstermek amacıyla 1985 yılında Üsküdar'da bulunan bir grup akademisyen, iş adamı ve gönül insanlarının bir araya gelmesiyle kurulmuştur (Hakkımızda, 2024). Vakıf, Türkiye'de İslami değerlere dayalı bir vakıf olup, kuruluş amacı İslam'ın öğretilerine uygun olarak topluma hizmet etmektir. Vakfın köklerinin Osmanlı dönemine dayandığı ifade edilebilir.

Hüdayi Vakfı'nın kuruluş hikayesi, Aziz Mahmud Hüdayi'nin manevi mirası üzerine kurulmuş bir süreçtir. 1985 yılında, Hüdayi'nin insanlara yardım etme ve toplumsal hizmetleri destekleme vizyonuyla kurulan vakıf, o tarihten bu yana eğitim, sağlık ve sosyal yardım alanlarında aktif rol almaktadır. Vakıf, başlangıcından itibaren Türkiye genelinde ve uluslararası alanda yardıma muhtaç insanlara ulaşmayı hedeflemiş, birçok kapsamlı projeyi hayata geçirmiştir (Hüdâyî Vakfı Nasıl Kuruldu, 2024).

4.4.2. Misyon ve Vizyon

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, köklü tarihçesi ve İslami değerlere bağlılığıyla tanınan önemli bir kuruluştur. Misyonu, vizyonu ve temel değerleri, vakfın faaliyetlerini yönlendiren ve topluma sağladığı katkıları belirleyen önemli unsurlardır. Ayrıca, vakfın sosyal finans ve toplumsal kalkınma alanındaki genel hedefleri, toplumun refahı ve ilerlemesi için belirlenen stratejileri ve hedefleri içerir.

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı'nın misyonu, vakfın kuruluş amacını ve topluma sağlamayı hedeflediği katkıları ifade eder. Vakfın misyonu; değerlerimizi benimsemiş, yetkin ve fedakâr eğitimciler, insan kaynağı ve gönüllülerin katkısı ile İslam ahlak ve değerlerine bağlı, sorumluluk sahibi, her yönden iyi eğitilmiş, İslam'ı en iyi şekilde temsil edebilecek nitelikli bir nesil yetiştirmek, ihtiyaç duyulan bölgelerde toplumun derdine derman olmak, Müslümanlar arasında dayanışmayı sağlamak ve manevi hizmet yolunun kapısı olmaktır. (Vizyonumuz, Misyon ve Değerlerimiz, 2024).

Vakfın vizyonu ise "Türkiye'de ve özellikle Müslümanların yaşadığı ülkelerde, İslâm kültürü, medeniyeti ve değerleriyle tüm insanlığı tanıştırmak; eğitim, basın – yayın ve insani yardım faaliyetlerinde ortaya koyduğu yöntem, üslup ve kurumsal yapısı ile örnek bir vakıf olmak" şeklinde ifade edilerek vakfın uzun vadeli hedeflerini ve toplumda gerçekleştirmek istediği değişiklikleri tanımlanmıştır (Vizyonumuz, Misyon ve Değerlerimiz, 2024).

Hüdayi Vakfı'nın değerleri, İslami ahlak ve prensiplere dayanarak şekillenmektedir. Vakıf, ihlas, fedakârlık ve merhamet gibi değerleri ön planda tutmaktadır. Ayrıca ehliyet, mesuliyet şuuru, adalet, ilim ve irfan, sebat, feraset, edep, şeffaflık ve israftan kaçınma gibi ilkelerle faaliyetlerini yürütmektedir. Bu değerler, vakfın tüm projelerinde ve günlük işleyişinde temel alınarak toplumsal fayda sağlama ve etik bir çerçevede hareket etme amacını güçlendirmektedir (Vizyonumuz, Misyon ve Değerlerimiz, 2024).

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı'nın sosyal finans ve toplumsal kalkınma alanındaki genel hedefleri, toplumun refahını artırmak, eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçları karşılamak, yoksulluğu azaltmak ve sosyal adaleti sağlamaktır. Bu hedeflere ulaşmak için vakıf, çeşitli sosyal yardım programları, eğitim projeleri, sağlık hizmetleri ve sosyal gelişim projeleri yürütmektedir.

Vakfın sosyal finans ve toplumsal kalkınma alanındaki genel hedefleri, sadece maddi yardımlarla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda toplumda bilinçlendirme çalışmaları yaparak, insanların kendi kendilerine yetebilme becerilerini geliştirmelerine de destek olmaktadır. Bu şekilde, vakıf sadece geçici çözümler sunmakla kalmamakta, aynı zamanda toplumun uzun vadeli gelişimine katkıda bulunmaktadır.

4.4.3. Faaliyet Alanları ve Projeler

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, geniş kapsamlı faaliyetleriyle toplumun çeşitli ihtiyaçlarına yanıt veren ve ihtiyaç sahibi insanların yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen bir kuruluştur. Vakfın odaklandığı ana faaliyet alanları arasında eğitim, sağlık, sosyal yardım ve kültürel hizmetler gibi alanlar bulunmaktadır. Bu faaliyet alanları, vakfın misyonu ve vizyonu doğrultusunda belirlenmekte olup toplumun geniş kesimlerine hizmet etmek amaçlanmaktadır.

Vakıf, eğitimin önemini vurgulayarak toplumun eğitim düzeyini artırmaya yönelik çeşitli projeler yürütmektedir. Ayrıca, yetimlere ve maddi durumu zayıf olan öğrencilere burs desteği sağlayarak eğitim olanaklarına erişimlerini kolaylaştırmaktadır (Eğitim Hizmetlerimiz, 2024). Sağlık hizmetleri, Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı'nın önemli faaliyet alanlarından biridir. Vakıf, sağlık taramaları düzenleyerek ihtiyaç sahiplerine ücretsiz sağlık hizmetleri sunmaktadır. Ayrıca İstanbul'da erzak yardımında bulunduğu ailelere hastane ve ilaç masrafları konusunda dönem dönem yardımcı olmaktadır. Vakıf, Sultanbeyli Belediyesi ile Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği iş birliğiyle İstanbul'da mültecilere hizmet veren bir sağlık merkezine, muayene ve ilaç giderleri için bağışlarla katkıda bulunmaktadır (Sağlık Hizmetleri, 2024).

Sosyal yardım faaliyetleri, vakfın en temel görevlerinden biridir. Vakıf, gıda yardımları, giysi yardımları, barınma desteği vb. konularda ihtiyaç sahiplerine destek sağlamaktadır. Ayrıca, doğal afetlerde ve acil durumlarda topluma yardım eli uzatan ilk vakıflar arasında yerini almaktadır.

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, yetim çocukların eğitimlerine ve yaşam standartlarının iyileştirilmesine yönelik projeler yürütmektedir. Bu projeler kapsamında, yetimlere maddi destek sağlanmakta, psikososyal destek hizmetleri sunulmakta ve yetimhaneler işletilmektedir.

Vakfın önemli projelerinden biri de Sosyal Girişimcilik Akademisi'dir. Hüdayi Sosyal Girişimcilik Akademisi (SGA), genellikle üniversite mezunu gençlere yönelik olarak düzenlenen 3 aylık bir sosyal girişimcilik eğitimi sunmakta olup eğitimler hem yüz yüze hem de uzaktan eğitim formatında gerçekleştirilebilmektedir. Program, katılımcılara sosyal girişimcilik alanında çeşitli beceriler kazandırma amacı taşımakta, gönüllü kuruluşlarda veya diğer alanlarda çalışmak isteyen gençler için fırsatlar sunmaktadır. Eğitim süresince manevi eğitim, kişisel gelişim ve mesleki dersler gibi geniş bir yelpazede konular işlenmektedir. Katılımcılar ayrıca düzenli kitap okumaları yaparak okuma becerilerini geliştirirler ve çeşitli gönüllülük çalışmalarına katılmaktadır.

SGA'nın sunmuş olduğu dersler arasında Kur'an-ı Kerimi Güzel Okuma, Siyer-i Nebî, Proje Yönetimi ve Yazma Eğitimi, Beden Dili gibi çeşitli modüller bulunmaktadır. Bu derslerin yanı sıra, kişisel farkındalık ve liderlik gibi konular da ele alınmaktadır. Programı başarıyla tamamlayan katılımcılara, staj ve iş olanakları konusunda destek sağlanmaktadır (Sosyal Girişimcilik Akademisi (SGA) Nedir, 2024).

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı'nın projeleri genellikle dezavantajlı kesimlere odaklanmaktadır. Özellikle yetim çocuklar, maddi sıkıntı içindeki aileler, sağlık hizmetlerine erişimde zorluk çeken bireyler ve afetzedeler vakfın hedef kitleleridir. Vakfın projeleri, bu kesimlere sağladığı destekle hayatlarını olumlu yönde etkileyerek ve toplumun genel refahını artırmaktadır.

Vakfın faaliyetleri, toplumda dayanışma ve yardımlaşma kültürünü güçlendirerek insanların birbirlerine destek olma bilincini artırmaktadır. Ayrıca, vakfın projeleri, toplumun eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasına katkı sağlayarak toplumsal kalkınmayı desteklemektedir.

4.4.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, faaliyetlerini sürdürebilmek ve projelerini gerçekleştirebilmek için çeşitli finansman modelleri ve kaynakları kullanmaktadır. Vakfın finansmanı genellikle bağışçıların katkılarıyla sağlanmaktadır. Ayrıca vakfın sahip olduğu gayrimenkullerden elde etmiş olduğu kira gelirleri de mevcuttur.

Vakfın gelir kaynaklarının temelini bağışlar oluşturmaktadır. İnsanların vakfa yapacakları maddi katkılar vakfın projelerini gerçekleştirmesine yardımcı olmaktadır.

Bağışlar genellikle vakfın resmî web sitesi aracılığıyla online olarak veya vakfın belirli noktalarında fiziksel olarak kabul edilmektedir (Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, 2024).

Vakıf, sosyal yardım projeleri düzenleyerek gelir elde edebilmektedir. “Hayır pazarı” gibi gerçekleştirilen projeler ile elde edilen gelirler vakfın faaliyetlerini finanse etmek için kullanılmaktadır (Hayır Pazarına Davet, 2024).

Vakfın işlettiği yurtlarda kalan öğrencilerden talep edilen cüzi miktarda tutarlarla birlikte devletin sağlamış olduğu katkı da yurdun diğer gelir kalemleri arasında sayılabilecektir.

4.4.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, uluslararası alanda birçok sosyal ve insani yardım projesi yürütmektedir. Vakfın faaliyetleri, Türkiye'nin yanı sıra Afrika, Asya, Balkanlar, Avrupa, Orta Doğu ve Amerika kıtasında bulunan birçok ülkede gerçekleştirilmektedir. Ülkeler arasında Somali, Afganistan, Suriye ve daha pek çok ülke yer almakta, bu bölgelerde eğitim, sağlık ve gıda yardımı gibi çeşitli insani yardım projeleri sunulmaktadır (About Us, 2024).

Örneğin, Vakıf Somali'de yaşanan kuraklık döneminde bölgedeki ortaklarıyla iş birliği içerisinde 1.000 aileye gıda yardımında bulunmuştur. Bu yardımlar, bölgedeki ağır kuraklık koşulları altında yaşayan ihtiyaç sahiplerine bir umut ışığı olma niteliği taşımaktadır (Turkish NGO provides food aid to Somalis suffering from drought, 2024).

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, eğitim alanında hem yurt içinde hem de yurt dışında birçok kurumla iş birliği yapmaktadır. Bu iş birlikleri arasında, Türkiye'de İGEDER ve İSAR Vakfı gibi eğitim ve öğretim odaklı kurumlar bulunmaktadır. Ayrıca, Lider Eğitim Gençlik ve Spor Kulübü Derneği ve HÜDAYİM derneği ile gençlerin gelişimine yönelik projeler yürütülmektedir. Uluslararası alanda ise Burkina Faso, Kamerun, Uganda ve Arnavutluk'taki çeşitli eğitim kurumları ile ortaklıklar kurulmuştur (Yurt İçi ve Yurt Dışı Eğitim Faaliyetlerinde İşbirliği Yapılan Kurumlar, 2024).

Vakıf, ayrıca Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (UN ECOSOC) ile Uluslararası İslam Dünyası STK'ları Birliği (UNIW) üyesi olarak da uluslararası

birçok projede aktif rol almaktadır. Bu üyelikler, vakfın küresel ölçekte yürüttüğü insani yardım çalışmalarını daha da genişletmesine olanak sağlamaktadır (Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, 2024).

4.4.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, toplumsal kalkınma ve kültürel zenginleştirme alanlarında birçok başarılı projeyi hayata geçirmiştir. Bu projeler aşağıdaki şekilde ifade edilebilir:

- a) **Yurt dışı Eğitim Faaliyetleri:** Vakıf, dünya genelinde 14 ülkede faaliyet gösteren 22 İmam-Hatip okuluyla dini ve akademik eğitimi birleştirmekte, 5.000 öğrenci kapasitesi ile geniş bir eğitim ağı sunmaktadır. Bu okullar, Kur'an-ı Kerim, Fıkıh, Hadis gibi dini derslerin yanı sıra fen ve sosyal bilimler derslerini de kapsayan bir müfredatla donatılmıştır. Mezunlar hem yerel hem de Türkiye'deki üniversitelerde başarıyla eğitimlerine devam etmektedir. Özellikle bu okullar, mezuniyet sonrası ülkelerinde yüksek başarı oranlarıyla tanınmaktadır (İmam-Hatip Liseleri ve Dengi Okullar, 2024).
- b) **Kültürel ve Manevi Etkinlikler:** Vakıf, İstanbul'daki tarihi dergahlarında düzenlediği sohbetler, seminerler ve konferanslarla, bireylerin manevi ve kültürel gelişimine katkıda bulunmuştur. Bu etkinlikler, toplumun dini ve kültürel değerlerini pekiştiren önemli bir platform olarak işlev görmüştür.
- c) **Uluslararası İş birlikleri:** Vakıf, finansal ve lojistik zorlukları aşmak için uluslararası iş birliklerine büyük önem vermiştir. Bu iş birlikleri sayesinde farklı ülkelerde yeni projeler geliştirebilme ve mevcut projelerin etkisini artırabilme kapasitesine kavuşmuştur.

Bu projelerin yanı sıra, vakıf uluslararası finansal kurumlar tarafından kısıtlamalar gibi zorluklarla da karşılaşmıştır. Vakfın geniş iş birliği ağı zorlukları aşmada büyük bir rol oynamaktadır.

4.4.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, sürdürülebilirlik ilkesini benimseyerek yürüttüğü projelerle uzun vadeli etkileri gözetmekte ve topluma yönelik pozitif katkılar

sağlamaktadır. Ayrıca, vakıf sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik alanında çeşitli önlemler almaktadır.

Vakfın yürüttüğü projelerin sürdürülebilirliği, uzun vadeli etkilerinin değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda:

- a) **Eğitim Projeleri:** Vakıf, eğitim projelerinde sadece kısa vadeli çözümler üretmekle kalmayıp, aynı zamanda gelecek nesillerin eğitime de katkı sağlamaktadır. Örneğin, okul binalarının inşası, eğitim materyallerinin temini ve öğretmenlerin eğitimi gibi alanlarda yapılan yatırımlar, uzun vadeli eğitim kalitesini artırmayı hedeflemektedir.
- b) **Sosyal Yardım Projeleri:** Vakıf, sosyal yardım projelerinde sadece acil ihtiyaçları karşılamakla kalmayıp, aynı zamanda toplumun kendi kendine yetebilmesini sağlayacak uzun vadeli çözümler üzerinde de çalışmaktadır (Arakan Kamplarında Toplum Merkezleri İnşa Ediyoruz, 2024).
- c) **Sağlık Projeleri:** Sağlık alanında yapılan projelerde de sürdürülebilirlik ön plandadır. Örneğin, sağlık taramaları ve bilinçlendirme çalışmaları, toplumun sağlık hizmetlerine erişimini artırırken, aynı zamanda hastalıkların önlenmesine odaklanarak uzun vadeli etkiler yaratmayı amaçlamaktadır.

Bu projelerin sürdürülebilirliği, vakfın topluma olan katkısını artırırken, uzun vadeli etkileriyle de sürdürülebilir kalkınmaya önemli bir katkı sağlamaktadır.

4.4.8. Gelecek Planları ve Hedefler

Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, gelecekte daha fazla topluma hizmet etmeyi ve etkisini genişletmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, mevcut projelerin yanı sıra yeni sosyal hizmet projeleri geliştirme ve uygulama çabaları planlanmaktadır. Örneğin, vakıf, eğitim, sağlık, sosyal yardım ve insani yardım alanlarında daha fazla proje yürütmeyi ve bu projeler aracılığıyla topluma daha fazla fayda sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu hedefler doğrultusunda, vakıf gelecekte daha güçlü ve etkili bir şekilde topluma hizmet etmekte, İslami sosyal finansın yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktadır. Bu doğrultuda, vakfın mevcut başarılarına ek olarak, gelecekte daha büyük ve daha etkili projeler yürütme ve İslami sosyal finansın etki alanını genişletme çabalarının devam edeceği öngörülmektedir.

4.5. Yetim Vakfı

4.5.1. Kuruluş ve Tarihçe

Yetim Vakfı, yetim çocukların ruhsal ve psikososyal gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla 10 Haziran 2017'de, Dünya Yetimler Günü'nde İstanbul'da kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren vakıf, din, dil ve ırk ayrımı gözetmeksizin dünyadaki tüm çocukları kapsayacak şekilde projeler geliştirmekte ve onlara psikososyal destek sağlayarak sosyal adaptasyon süreçlerine yardımcı olmayı hedeflemektedir (Hakkımızda, 2024).

Kuruluşun temel amacı, savaş, doğal afet, hastalık gibi sebeplerle ailelerini kaybeden ya da ailelerinin yanında olmasına rağmen çeşitli sebeplerle yeterli bakım ve ilgiyi göremeyen çocuklara destek olmaktır. Vakıf, yetim çocuklara yönelik olarak Türkiye'de ve dünya genelinde yerinde ve aileye dönük hizmetler üretme, ihtiyaçlarına yönelik çözümler sunma gayreti içindedir (Yetim Vakfı, 2024).

Yetim Vakfı'nın kuruluş hikâyesi, savaş ve çatışma bölgelerinde yaşanan insanlık dramlarına duyarlı bir grup insanın bu sorunlara çözüm üretme çabasıyla başlamıştır. Vakıf, kurulduğu günden bu yana, yetim çocukların yaşam kalitelerini iyileştirmeye yönelik faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda, eğitim, sağlık, barınma ve psikososyal destek gibi temel ihtiyaçların karşılanması için çalışmalar yapmaktadır (Vakfımızın Kuruluş Hikayesi, 2024).

Özellikle savaş ve çatışma bölgelerindeki yetim çocuklara yönelik projeler, vakfın önemli faaliyet alanlarından birini oluşturmaktadır. Bu projeler, çocukların travma sonrası stres bozukluğu gibi psikolojik sorunlarının üstesinden gelmelerine yardımcı olmakta ve onlara daha iyi bir gelecek sunma amacı taşımaktadır.

Yetim Vakfı, kuruluşundan bugüne kadar birçok başarılı projeye imza atmış ve bu süreçte yetim çocukların hayatlarına dokunarak onlara umut olmuştur. Vakfın temel ilkeleri arasında, yetime hizmet eden kurum, kuruluş ve kişilerle iş birliği yaparak daha güçlü olma ve ekip çalışmasını benimseme yer almaktadır. Bu ilkeler doğrultusunda vakıf, çeşitli paydaşlarla birlikte çalışarak yetim çocuklara yönelik hizmetlerini genişletmeye ve derinleştirmeye devam etmektedir (Vakfımızın Kuruluş Hikayesi, 2024).

4.5.2. Misyon ve Vizyon

Yetim Vakfı, sevgi ve şefkatle yetim çocukların ruh ve beden sağlığı bütünlüğü içinde büyüyüp gelişmelerine katkıda bulunmayı misyon edinmiştir. Bu amaç doğrultusunda, vakıf her türlü din, dil ve ırk ayrımı gözetmeksizin dünyadaki tüm çocukları kapsayacak şekilde projeler geliştirmekte ve onlara psikososyal destek sağlayarak sosyal adaptasyon süreçlerine yardımcı olmaktadır. Yetim Vakfı'nın vizyonu, alanında öncü ve referans alınan bir kurum olmaktır. Bu vizyona ulaşmak için vakıf, yetim çocuklar için yerinde ve aileye dönük hizmetler üretmeyi ve dünya genelinde ihtiyaçlara dayalı hizmetler sunmayı hedeflemektedir (Hakkımızda, 2024).

Yetim Vakfı'nın değerleri şeffaflık, adalet, birlik, öncülük ve gelişim olarak sıralanmaktadır. Vakfın değerleri, güven, eşitlik ve topluluk ruhunu vurgulamaktadır. Şeffaflıkta, açık iletişim ve bilgi paylaşımı esastır. Adalet değeriyle, her türlü ayrımcılıktan uzak, ihtiyaç odaklı yaklaşım benimsenmektedir. Birlik kavramı, ekip çalışmasını ve paydaşlarla iş birliğini öne çıkarır. Öncülük, yetimlerin gelişimini ve toplumsal farkındalığı artırmayı hedeflemektedir. Gelişim ise, sürekli öğrenme ve kurumsal kapasiteyi geliştirme üzerine odaklanmaktadır (Hakkımızda, 2024).

Yetim Vakfı, misyonu ve vizyonu doğrultusunda, temel değerlerine bağlı kalarak sosyal finans ve toplumsal kalkınma alanlarında önemli katkılar sağlamayı hedeflemektedir. Bu amaçlarla, yetim çocukların ihtiyaçlarına yönelik projeler geliştiren ve uygulayan bir kurum olarak, toplumda pozitif bir değişime öncülük etmeyi amaçlamaktadır.

4.5.3. Faaliyet Alanları ve Projeler

Yetim Vakfı'nın projeleri arasında; Adak - Akika, Bir Kutu Gülücük, Esenlik Durakları, Kalkınma Projeleri, Kardeş Aile, Kırtasiye Projesi, Kış Projesi, Özel Gün Projesi, Sırada İyilik Var, Yetim Sponsorluğu ve Yetimhaneler bulunmaktadır (Projelerimiz, 2024). Bu projeler, eğitim, psikososyal destek, toplumsal farkındalık ve akademik gelişim alanlarında dünya genelinde korunmaya ihtiyacı olan çocuklara yönelik destekler sunmayı amaçlamaktadır.

Esenlik Durakları Projesi, yetim çocuklar ve anneleri için psikolojik destek sağlamayı amaçlamaktadır. Proje, psikososyal müdahalelerle çocukların zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini teşvik etmektedir. Çeşitli terapiler, sanat atölyeleri ve eğitim

programları sunulmaktadır. Anne ve çocuklara yönelik grup psikoterapileri, kültür-sanat gezileri ve eğitim seminerleri düzenlenmektedir. Projede ayrıca, akademik başarıları artırmak ve travma sonrası olumsuz etkileri azaltmak için çalışmalar yürütülmektedir (Esenlik Durakları, 2024).

Kış Projesi kapsamında, Yetim Vakfı 12 ülkedeki yetim çocuklar ve ailelerine kışlık giysiler ve yakacaklar sağlamaktadır. Bu yardımlar soğuk hava koşullarında yaşamın zorluklarıyla başa çıkmalarına yardımcı olmak için dağıtılmaktadır. Proje, ihtiyaç sahibi bireyleri tespit ederek ve onların ihtiyaçlarına uygun yardımlar sağlayarak bu süreçte destek sunmaktadır. Giysiler ve yakacaklar gibi temel ihtiyaçlar, bölgesel koşullar ve ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak belirlenmekte ve dağıtılmaktadır (Kış Projesi, 2024).

Yetim Vakfı'nın "Ensar Muhacir Kardeşliği" projesi, savaştan kaçarak ülkelerini terk etmek zorunda kalan Suriyeli mültecilere destek olmayı amaçlamaktadır. Proje kapsamında, Türkiye'deki ailelerin maddi ve manevi desteği ile Suriyeli mülteci ailelere yardım edilmesi teşvik edilir. Proje, bağışçıların katılımıyla gerçekleşir ve 12 ay boyunca destek sağlanır. Bu süreçte, yardım alan ve veren aileler arasında bir iyilik bağı kurulması hedeflenmektedir (Bir Kardeş Aileniz Olsun İster Misiniz, 2024).

Yetim Vakfı'nın hedef kitlesi, yetim, öksüz ve kimsesiz çocuklardır. Vakfın gerçekleştirdiği projeler, bu çocukların eğitim ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamının yanı sıra, onlara psikososyal destek sağlayarak toplumda sağlıklı bireyler olarak yer almalarını desteklemeyi amaçlar. Projeler, aynı zamanda toplumda yetim çocuklara karşı farkındalık yaratmak ve onlara destek olmak için bir platform sunar. Bu faaliyetlerin sonucunda, çocuklar daha iyi bir gelecek inşa etme şansı bulurken, toplumun da sosyal sorumluluk ve dayanışma bilinci artmaktadır.

Yetim Vakfı'nın faaliyetleri, sadece hedef kitlesi üzerinde değil, geniş çapta toplumsal bir etki yaratmayı hedeflemektedir. Bu etkiler, sosyal dayanışmanın güçlenmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimin artması ve toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaç sahiplerine yardım konusunda daha duyarlı hale gelmesi şeklinde kendini göstermektedir.

4.5.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları

Yetim Vakfı'nın finansman modelleri ve kaynakları, çeşitli bağış ve sponsorluk sistemlerine dayanmaktadır. Vakıf, özellikle bağışçılardan alınan nakit ve gayrimenkul bağışları ile fonlanmaktadır. Ayrıca, vakıf banka hesapları aracılığıyla da finansal destek kabul etmektedir. Bu hesaplar aracılığıyla yerel ve uluslararası bağışçılar desteklerini sunabilmektedir (Online Bağış, 2024).

Vergi muafiyeti statüsüne sahip olan vakıf, bu sayede daha fazla mali kaynağı doğrudan projelerine ve faaliyetlerine yönlendirebilmektedir. Ayrıca, çeşitli kampanya ve etkinliklerle de fon toplama faaliyetleri düzenlenmektedir. Vakfın, korunmaya ihtiyaç duyan çocuklara yönelik geniş çaplı eğitim ve destek projelerini sürdürebilmesi için bu finansman modelleri hayati önem taşımaktadır. Bu finansman modelleri, vakfın eğitim, sağlık, psikososyal destek ve sosyal yardım gibi faaliyetlerini yerine getirmesini olanaklı kılmaktadır.

4.5.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar

Yetim Vakfı hem ulusal hem de uluslararası düzeyde çeşitli iş birliklerini yürütmekte ve bu iş birlikleri sayesinde projelerine kaynak sağlamak ve etkinliklerini genişletmektedir. Vakfın iş birlikleri, ulusal ve uluslararası çeşitli kurum ve kuruluşlarla gerçekleştirilmekte, bu iş birlikleri vakfın misyonunu destekleyici projeler ve programlar üzerinden yürütülmektedir. Bu çerçevede Yetim Vakfı, dünya genelinde yetim çocukların eğitim, sağlık ve psikososyal destek ihtiyaçlarını karşılamak için kapsamlı projeler geliştirmekte ve bu projeleri gönüllüler, kurumlar ve diğer ortaklarla iş birliği içinde hayata geçirmektedir (Hakkımızda, 2024).

Özellikle, vakfın sosyal sorumluluk bilinciyle hareket ettiği ve farklı toplumsal katmanlardan destek alarak geniş bir ağ oluşturduğu belirtilmektedir. Yetim Vakfı, toplumun her kesiminden destek görmekte ve bu desteklerle sürdürülebilir projeler geliştirerek yetim çocuklara daha iyi bir gelecek sunmayı amaçlamaktadır. Bu iş birlikleri sayesinde vakıf, yetimlerin yanı sıra ailelerini ve toplumu da kapsayan projeler geliştirerek geniş bir etki alanı oluşturmaktadır.

4.5.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar

Yetim Vakfı, acil yardım ve sürekli destek projeleri ile öne çıkmakta, özellikle doğal afetlerden zarar gören bölgelerde etkin müdahaleler yapmaktadır. Adıyaman ve Hatay'daki deprem yardımları bu çabaların bir parçasıdır. Ayrıca, uluslararası "Kalplere Dokun" kampanyası aracılığıyla 23 farklı ülkede yardıma muhtaç çocuklara ulaşmış, Filistin'de devam eden desteklerle zor durumdaki ailelerin yanında olmuşlardır. Vakıf, eğitim alanında da yetim çocuklara yönelik kırtasiye ve okul malzemesi desteği sağlayarak eğitime erişimlerini kolaylaştırmıştır (Yetim Vakfı, 2024).

Yetim Vakfı, çeşitli zorluklarla karşılaşmış olup, bu zorlukları aşmak için etkili stratejiler geliştirmiştir. Özellikle lojistik ve finansal kısıtlamalar, vakfın faaliyetlerini sürdürme kabiliyetini zaman zaman zorlamıştır. Buna karşılık, vakıf, stratejik iş birlikleri kurarak ve verimli kaynak yönetimi yaparak bu engelleri aşmayı başarmıştır. Ayrıca, toplumsal bilinç ve destek artışını sağlamak amacıyla farkındalık kampanyaları düzenlemiş, bu sayede geniş kitlelerden destek çekmeyi başarmıştır (Yetim ve Kimsesiz Çocuklar Sempozyumu, 2024).

Yetim Vakfı'nın başarıları, karşılaştığı zorlukları aşma konusundaki kararlılığını ve topluma olan pozitif katkılarını göstermektedir. Vakfın projeleri, sadece yetim çocukların hayatlarını iyileştirmekle kalmamış, aynı zamanda toplumda sosyal dayanışma ve yardımlaşma bilincinin gelişmesine de katkıda bulunmuştur.

4.5.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi

Yetim Vakfı, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik konularında önemli adımlar atmıştır ve bu alandaki projelerin uzun vadeli etkilerini değerlendirmeye büyük önem vermektedir. Vakfın, projelerinin sürdürülebilirliğini sağlama ve bu projelerin toplum üzerindeki etkilerini ölçme yönünde geliştirdiği stratejiler, vakfın uzun vadeli hedeflerine ulaşmasında kritik rol oynamaktadır.

Yetim Vakfı, projelerini planlarken ve uygularken sürdürülebilirlik ilkelerini göz önünde bulundurur. Bu, vakfın projelerinin uzun vadeli etkilerini pozitif yönde maksimize etmeye yönelik bir yaklaşımdır. Projelerin sürdürülebilirliği, çeşitli eğitim, sağlık ve sosyal destek programları aracılığıyla yetim çocukların hayatlarında kalıcı değişiklikler oluşturmayı amaçlamaktadır. Vakfın faaliyet raporları, gerçekleştirilen

projelerin ve bu projelerin hedef kitlesi üzerindeki etkilerinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesini sağlamaktadır (Yetim Vakfı, 2024).

Yetim Vakfı, sosyal sürdürülebilirlik için çocuklara yönelik psikososyal destek programları, eğitim bursları ve mesleki eğitim programları gibi projeleri hayata geçirmiştir. Ekonomik sürdürülebilirlik açısından, vakıf kaynaklarının etkin kullanımına, bağışçılarla sürekli iletişim kurulmasına ve yeni finansman yollarının araştırılmasına odaklanmıştır.

Yetim Vakfı'nın sürdürülebilirlik çabaları, sadece kısa vadeli ihtiyaçların karşılanmasını değil, aynı zamanda yetim çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı bireyler olarak entegre olmalarını sağlayacak uzun vadeli çözümler üretmeyi hedeflemektedir. Vakfın projeleri, toplumda pozitif değişim oluşturmayı amaçlamakta ve bu değişimin kalıcı olması için gerekli tüm önlemleri almaktadır.

4.5.8. Gelecek Planları ve Hedefler

Yetim Vakfı, toplumun ihtiyaç duyduğu alanlarda yetim çocuklara destek olma misyonunu sürdürürken, geleceğe yönelik planlarını ve hedeflerini de sürekli olarak geliştirmektedir. Vakfın gelecek planları, mevcut projelerin genişletilmesi, yeni projelerin geliştirilmesi ve İslami sosyal finans alanındaki katkılarının artırılması üzerine odaklanmaktadır.

Yetim Vakfı, mevcut eğitim, sağlık ve sosyal yardım projelerini daha fazla yetim çocuğa ulaşacak şekilde genişletmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, vakıf, kalkınma projelerini ve psikososyal destek programlarını çeşitlendirmeyi ve bölgesel olarak yaygınlaştırmayı planlamaktadır (Kalkınma Projeleri, 2024).

Yetim Vakfı'nın gelecek planları ve hedefleri, vakfın sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliğe olan bağlılığını ve topluma olan katkısını artırma yönündeki kararlılığını göstermektedir. Vakıf, gelecekte de İslami sosyal finans alanındaki çalışmalarını genişleterek, daha fazla yetim çocuğa umut olmayı ve toplumsal iyiliği artırmayı hedeflemektedir.

4.6. Karz-ı Hasen Vakfı

4.6.1. Kuruluş ve Tarihçe

Karz-ı Hasen Vakfı, evlenmek isteyen ancak maddi imkansızlıklar nedeniyle evlenemeyen gençlere faizsiz ve geri ödeme imkanlarına uygun olarak destek sağlamak amacıyla 2020 yılında kurulmuştur. Vakıf, gençlerin evliliklerini kolaylaştırmayı ve onlara maddi destek sunarak evlilik yolunda önlerindeki engelleri kaldırmayı hedeflemektedir. Bu destek, İslami prensiplere uygun bir şekilde, faizsiz finansman (karz-ı hasen) yoluyla sağlanmaktadır.

1950'lerden itibaren yaşanan hızlı göç dalgası ve bireyselleşme, gençlerin toplumsal bağlarını zayıflatmış ve evlilik için gerekli maddi imkanları biriktirememelerine yol açmıştır. Vakıf, bu sorunlara çözüm getirmek amacıyla, evlenmek isteyen ancak ekonomik yetersizlikler nedeniyle bu adımı atamayan gençlere faizsiz finansal destek sağlayarak aile kurumunu güçlendirmeyi hedeflemektedir. (Hakkımızda, 2024)

Vakıf, başvuru yapacak çiftlere web sitesi üzerinden bilgilendirme yapmakta ve başvuru şartlarını açıkça belirtmektedir. Bu süreçler, vakfın şeffaflık ve erişilebilirlik ilkelerine olan bağlılığını göstermektedir.

Vakfın kuruluşundan bugüne kadar, maddi zorluklar nedeniyle evlenemeyen gençlere yönelik destekleriyle önemli bir sosyal sorumluluk örneği sergilediği ve İslami finans prensiplerini benimseyerek toplumsal bir ihtiyaca cevap verdiği söylenebilir. Vakfın gelecekte de bu yöndeki faaliyetlerini sürdüreceği ve daha fazla genç çifte destek olmayı hedefleyeceği öngörülmektedir.

4.6.2. Misyon ve Vizyon

Karz-ı Hasen Vakfı'nın misyonu, gençlerin evlilik yoluyla aile kurmalarını kolaylaştırmak ve bu süreçte karşılaştıkları maddi zorluklara çözüm sunmaktır. Vakıf, faizsiz finansal destek sağlayarak gençlerin sosyal ve ekonomik engelleri aşmalarına yardımcı olmakta, böylece aile kurumunu destekleyip güçlendirmektedir (Misyonumuz, 2024).

Karz-ı Hasen Vakfı'nın vizyonu, toplumda "karşılıksız güzel bir borç" anlayışını yaygınlaştırmak üzerine kuruludur. Vakıf, Allah'ın insanlara bahsettiği nimetlerin paylaşılması gerektiğini vurgulayarak, ekonomik zorluklar içindeki gençlerin

evlenmelerini kolaylaştıracak faizsiz finansal destekler sunmaktadır. Bu sayede, gençlerin aile kurmalarını teşvik etmekte ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmektedir (Vizyonumuz, 2024).

4.6.3. Faaliyet Alanları ve Projeler

Karz-1 Hasen Vakfı, maddi imkansızlıklar nedeniyle evlenemeyen gençlere yönelik olarak kurulmuş bir vakıftır. Bu vakıf, odaklandığı ana faaliyet alanı olarak evlilik sürecine destek sağlamayı seçmiş ve bu alanda çeşitli projeler geliştirmiştir. Vakfın projeleri, genç çiftlere faizsiz finansman imkanları sunarak, onların maddi zorluklar nedeniyle ertelemek zorunda kaldıkları evlilik hedeflerine ulaşmalarını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Karz-1 Hasen Vakfı'nın projeleri, faizsiz ve geri ödeme imkanlarına uygun olarak tasarlanmış "karz-1 hasen" yani güzel bir borç sistemi üzerine kuruludur. Bu projeler, evlenmek isteyen gençlerin finansal yükümlülüklerini hafifletmeyi ve onlara evlilik süreçlerinde destek olmayı hedeflemektedir. Projelerin amacı, evliliklerin önündeki maddi engelleri kaldırarak, daha sağlıklı ve mutlu aile yapılarının oluşmasına katkıda bulunmaktır (Hakkımızda, 2024).

Karz-1 Hasen Vakfı, projelerini uygularken, başvuru sürecinden geri ödeme koşullarına kadar şeffaf bir sistem izlemektedir. Başvuru yapacak çiftler, vakfın web sitesinde belirtilen şartları inceleyerek, başvurularını online olarak gerçekleştirebilmektedir. Projeler, genç çiftlere evlilik masraflarını karşılayacak maddi destek sağlamakla birlikte, geri ödemelerin uygun koşullarda yapılmasını sağlayacak esnek ödeme imkanları sunmaktadır (Karz-1 Hasen Vakfı Hangi Amaçlarla Kuruldu, 2024).

Karz-1 Hasen Vakfı'nın hedef kitleyi, evlenmek isteyen ancak maddi imkansızlıklar nedeniyle bu hedeflerine ulaşamayan genç çiftlerdir. Vakfın projeleri, bu gençlerin evlilik süreçlerini kolaylaştırarak toplumsal yapının güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Projelerin sağladığı finansal destek, genç çiftlerin evliliklerini gerçekleştirmelerine olanak tanıyarak, toplumda sağlam aile yapısının oluşmasına yardımcı olmaktadır. Bu şekilde, vakıf, sadece bireylerin değil, genel olarak toplumun refahına da olumlu katkılarda bulunmaktadır.

4.6.4. Finansman Modelleri ve Kaynakları

Karz-1 Hasen Vakfı'nın en önemli finansman kaynağının vakfa gerçekleştirilen bağışlar olduğu söylenebilir. Vakıf kurumsal web sitesi üzerinden faaliyetlerinin sürdürülebilir olması adına bağış toplamaktadır (Karz-1 Hasen Vakfı, 2024). Bu bağışlar aracılığıyla evlenmek isteyen gençlere faizsiz bir şekilde finansman sağlanmakta, esnek ödeme imkanları sunulmaktadır.

Vakfın uyguladığı karz-1 hasen modeli, İslami finansın temel prensiplerinden birini oluşturmakta ve karşılıksız yardımlaşmayı teşvik etmektedir. Bu model, İslami finansın sosyal yardımlaşma ve toplumsal dayanışma yönünü güçlendirmektedir.

4.6.5. İş Birlikleri ve Ortaklıklar

Karz-1 Hasen Vakfı, MÜSİAD'ın düzenlediği Karz-1 Hasen Çalıştay'ına katılım sağlamıştır. Çalıştayda, Karz-1 Hasen uygulamalarının Türkiye ve dünya genelindeki fihki, hukuki, vergisel ve ekonomik boyutlarını masaya yatırılmıştır. Katılımcılar arasında Türkiye Katılım Bankaları Birliği, İslam İktisadi Araştırma Merkezi gibi kurumlar ve akademisyenler yer almıştır. Bu platform, Karz-1 Hasen'in kurumsallaştırılması ve genç çiftlere yönelik destek mekanizmalarının geliştirilmesi konusunda bilgi alışverişinde bulunulmasına olanak tanımıştır. Çalıştay, ayrıca çeşitli vakıfların da katılımıyla geniş bir iş birliği ağını temsil etmiştir.

4.6.6. Başarı Hikayeleri ve Zorluklar

Karz-1 Hasen Vakfı, faizsiz finansman desteği sağlayarak evlenmek isteyen ancak maddi imkansızlıklar nedeniyle evlenemeyen gençlere yardım etme misyonuna sahiptir. Bu misyon çerçevesinde, vakıf birçok başarılı projeyi hayata geçirmiştir ve karşılaştığı zorlukları aşarak önemli toplumsal etkiler oluşturmuştur.

Karz-1 Hasen Vakfı'nın gerçekleştirdiği projeler arasında, genç çiftlere yönelik maddi destek programları öne çıkar. Bu programlar, çiftlerin evlilik masraflarını karşılamalarına yardımcı olmakta ve onlara ekonomik olarak daha sağlam bir başlangıç yapma fırsatı sunmaktadır. Vakfın sağladığı destekler, evliliklerin önündeki maddi engellerin kaldırılmasına ve daha mutlu aile yapısının oluşmasına katkıda

bulunmuştur. Bu projelerin topluma etkisi, evlenmek isteyen gençler arasında büyük bir rahatlama sağlamak ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmek olmuştur.

Vakıf faaliyetlerini yürütürken çeşitli zorluklarla da karşılaşmaktadır. Borç ödemelerinde gecikmeler olduğunda borçlunun durumunu değerlendirmektedir. Öncelikle ödeme yapılmıyorsa, nedenini anlamak için iletişim kurulmaktadır. Eğer borçlu ödeyemiyorsa, borcu yapılandırma yoluna gidilmekte ve gerekirse bir süre beklenmektedir. Ödeme yapamama durumunda, vakıf borcu bağışlamakta ve zekât fonundan karşılamaktadır. Bu süreç, vakfın risk yönetim stratejisini ve sosyal sorumluluk anlayışını yansıtmaktadır (Karz-1 Hasen Vakfı Hangi Amaçlarla Kuruldu, 2024).

Karz-1 Hasen Vakfı, enflasyonun getirdiği zorluklarla başa çıkmak için mücadele etmektedir. Vakıf, evlenecek çiftlere verdiği borçları, enflasyondan bağımsız olarak aynı miktarla geri almaktadır. Bu durum, özellikle yüksek enflasyon oranları göz önüne alındığında, vakfın maddi kayıplar yaşamasına neden olmaktadır. Mevcut durumda bu kayıplar, hayırseverlerin bağışlarıyla telafi edilmektedir. Vakıf ayrıca, borçlarını ödeyenlerden vakfa destek olmalarını beklemektedir. Bu da sistemin sürdürülebilirliği için kritik bir öneme sahiptir (Nihayet Dergisi Röportajı-Karzı Hasen Vakfı Başkanı Sn.Mehmet Koca, 2024).

4.6.7. Sürdürülebilirlik ve Etki Değerlendirmesi

Karz-1 Hasen Vakfı tarafından gerçekleştirilen projeler, genellikle maddi imkansızlıklar içinde olan bireylere veya ailelere yöneliktir. Projelerin sürdürülebilirliği, geri ödeme sistemlerinin esnekliği ve şeffaflığı ile sağlanmaktadır. Alıcıların finansal yükümlülükleri, kişisel durumlarına göre ayarlanır, böylece geri ödemeleri yapabilmeleri ve ekonomik olarak bağımsız hale gelebilmeleri mümkün hale gelmektedir.

Karz-1 Hasen Vakfı, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik alanında çeşitli önlemler almıştır. Bu önlemler arasında, kaynakların etkin kullanımı ve geri ödemelerin takibi yer almaktadır. Vakıf, finansal kaynaklarını özenle yöneterek ve projelerin etkinliğini düzenli olarak değerlendirerek sürdürülebilirliği sağlamaya çalışmaktadır.

Ayrıca, Karz-1 Hasen Vakfı, toplumsal farkındalığı artırmak ve daha geniş bir destek ağı oluşturmak için bilgilendirme ve eğitim programları düzenlemektedir. Bu

programlar, karz-ı hasenin önemini vurgulamakta ve toplumun bu konudaki bilincini artırmaktadır.

4.6.8. Gelecek Planları ve Hedefler

Karz-ı Hasen Vakfı, sosyal yardımlaşma ve dayanışma prensiplerini temel alan faizsiz finansal destek sağlayarak önemli bir toplumsal görev üstlenmiştir. Vakfın gelecek planları ve hedefleri, mevcut faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak, kapsamını genişletmek ve İslami sosyal finans alanındaki katkılarını daha da artırmak üzerine kuruludur.

Vakfın gelecek planları ve hedefleri, toplumsal dayanışma ve yardımlaşma ruhunu güçlendirirken, aynı zamanda İslami sosyal finans alanında sürdürülebilir ve yenilikçi çözümler sunmayı amaçlamaktadır. Vakıf, bu hedeflere ulaşarak hem bireysel hem de toplumsal refahı artırmayı ve İslami prensiplere dayalı finansal destek sistemlerinin gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

VAKIFLAR, İSLAMİ SOSYAL FİNANS VE FİNANS KURUMLARI HAKKINDA UZMAN DEĞERLENDİRMELERİ

5.1. Uzman Değerlendirmeleri

Vakıfların finans yetkilileri ve Prof. Dr. İshak Emin Aktepe ile yapılan derinlemesine mülakat çalışmalarında, bağışların yönetimi, katılma hesaplarından elde edilen getiriler, zekât uygulamaları ve fihhi uygunluk gibi konular genişçe tartışılmıştır. EK 1'de detaylarıyla birlikte yer alan görüşmeler, bağışların ihtiyaç sahiplerine nasıl etkin bir şekilde ulaştırıldığı, kriz durumlarında fon yönetimi ve fihhi değerlendirmeler üzerine odaklanmıştır.

5.1.1. Bağış Yönetimi

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın bağış yönetim stratejisi, bağışların doğrudan bağış şartlarına uygun yerlere ulaştırılmasını hedeflemektedir. Özellikle 2023 Kahramanmaraş depremi ve Filistin mücadelesi gibi kriz durumlarında, gelen yoğun bağış akışını yönetmek için katılım bankalarının katılma hesaplarını kullanarak bağışların değerini korumayı amaçlamaktadır. Vakıf, cari hesaplarda para biriktirilmemesine özen gösterir ve gelen bağışları hızla ihtiyaç sahiplerine ulaştırır. Banka hesapları ve mobil uygulamalar aracılığıyla bağışçılar, bağışlarının nasıl kullanılacağına dair özel şartlar belirleyebilmektedir.
- b) **Ensar Vakfı:** Vakıf bağışların amacına yönelik kullanımını esas alır. Kurban ve burs bağışlarını katılım bankalarında ve yatırım fonlarında değerlendirir. Özellikle burs bağışları, Albaraka Türk ve Kuveyt Türk katılım bankalarında yer alan günlük yatırım fonlarında değerlendirilerek daha fazla getiri elde edilmeye çalışılmaktadır. Kurban bağışları için ise valilik tarafından özel bağış hesapları talep edilmekte ve toplanan bağışlar doğrudan kurban faaliyetlerinde kullanılmaktadır.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** Vakfın bağış yönetimi stratejisi, bağışların cari hesaplarda ve katılma hesaplarında değerlendirilmesini içerir. Cari hesaplarda tutulan

miktarlar, belirli dönemlerde hesaplanarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılırken, kalan miktarlar katılma hesaplarında değerlendirilir. Vakfın nihai amacı, daha fazla yardım yapabilmektir. Katılım bankalarının sunduğu tahmini kâr oranlarının konvansiyonel bankalara göre düşük kalması, vakıf yönetimi tarafından eleştirilmekte ve katılım bankalarının havuz getirilerini artırıcı faaliyetlerde bulunması gerektiği vurgulanmaktadır.

- d) Karz-ı Hasen Vakfı:** Karz-ı Hasen Vakfı, bağışları faizsiz borç verme amacıyla kullanır. Vakıf, bağışları katılım bankalarının günlük katılma hesaplarında değerlendirir. Vakıf, genel bağış ve zekât olmak üzere iki tür bağış kabul eder. Genel bağışlar, ihtiyaç sahibi gençlere borç olarak verilirken, zekât fonu borcunu ödeyemeyen gençlerin borçlarını kapatmak için kullanılır.

5.1.2. Fıkhi Danışma Kurulu

- a) Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın bağışların dağıtım ve kullanımı noktasında fıkhi danışma kurulu mevcuttur. Kurucular Kurulu ve Yönetim Kurulu toplantılarında, vakıf mensubu hocaların ve günümüz fıkhiçılarının görüşleri alınarak istişareler gerçekleştirilir. Bu durum, vakfın fıkhi prensiplere uygun hareket ettiğini gösterir.
- b) Ensar Vakfı:** Ensar Vakfı, fıkhi konularda Prof. Dr. Hayrettin Karaman'a danışmaktadır. Vakıf, normal durumlarda işler standart bir şekilde ilerlerken, olağandışı durumlarda hocaya danışarak hareket eder. Bu yaklaşım, vakfın fıkhi prensiplere uygun olarak bağışları değerlendirdiğini gösterir.
- c) İlim Yayma Vakfı:** Vakıf fıkhi danışma kurulu ihtiyacı olması durumunda İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'ndeki hocalara danışılacağını belirtmektedir. Ancak, şu ana kadar ihtiyaç halinde herhangi bir hocaya danışıldığına dair bilgi bulunmamaktadır.
- d) Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın fıkhi ve ekonomik meselelerde danıştığı sektörde tecrübeli kişiler bulunmaktadır. Ayrıca vakfın bünyesinde bir danışma kurulu oluşturma süreci devam etmektedir.

5.1.3. Zekât ve Diğer Bağışlar

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın zekât bağışları, doğrudan ihtiyaç sahiplerine ulaştırılır ve altyapı faaliyetlerinde kullanılmaz. Zekâtın sadece öğrencilere burs ve ihtiyaç sahibi ailelere erzak yardımı olarak kullanılmasına dikkat edilir. Vakıf, bağışçılara zekâtların Filistin veya deprem bölgesi gibi şartlarla verilmemesi gerektiğini açıklamaktadır.
- b) **Ensar Vakfı:** Ensar Vakfı, zekât bağışları için özel burs hesapları oluşturmuştur. Genel hesaba gelen ödemeler, bağışçının belirlediği şartlara uygun şekilde manuel olarak ayrıştırılarak kullanılır. Zekâtlar, burs ve sosyal yardımlar için kullanılmaktadır. Vakıf, bankaların bağış seçeneklerinden faydalanarak bağışların amacına uygun şekilde yönlendirilmesini sağlar.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** İlim Yayma Vakfı, zekât ödemelerini ihtiyaç sahibi öğrencilere burs ve yurt yardımları (burslu olarak yurtlarda kalma imkânı, beslenme desteği vb.) olarak ulaştırır. Vakıf, farklı bağış türleri için çeşitli hesaplar oluşturmuş olup, bu hesaplar arka planda muhasebesel olarak ayrıştırılır. Zekât bağışları, cari hesaplarda tutulduktan sonra katılma hesaplarında değerlendirilerek daha fazla ihtiyaç sahibine ulaşılması hedeflenir.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın bağış türleri genel bağış ve zekât olarak ayrılır. Genel bağışlar, ihtiyaç sahibi gençlere borç olarak verilirken, zekât fonu borcunu ödeyemeyen gençlerin borçlarını kapatmak için kullanılır. Zekât bağışları, faizsiz borç vermede kaynak olarak kullanılmaz.

5.1.4. Gelir Kaynakları

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın ana gelir kaynakları, bağışçılardan gelen bağışlar ve katılım bankalarındaki katılma hesaplarından elde edilen kâr paylarıdır. Vakfa ait birkaç gayrimenkulden elde edilen kira gelirleri de bulunmaktadır.
- b) **Ensar Vakfı:** Ensar Vakfı, bağışlar dışında kira gelirleri, üyelik aidatları ve vakfın şubelerinden elde edilen gelirlerle de finansman sağlar. İstanbul'da bulunan bir kolej mülkü ile bir alışveriş merkezinin %25'lik hissesi de vakfa

aittir ve buradan elde edilen gelirler personel maaşlarının ödenmesinde kullanılır.

- c) **İlim Yayma Vakfı:** Vakfın gelir kaynakları, bağışlar, kira gelirleri ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nden elde edilen gelirlerdir. Bu gelirler, üniversitenin gelişimi ve ihtiyaç sahibi öğrencilere burs sağlanması gibi amaçlar için kullanılır.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın bağışlar dışında gelir kaynağı yoktur. Yalnızca katılma hesaplarından elde edilen kâr payı geliri bulunmaktadır.

5.1.5. Personel Giderleri

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın personel giderleri, hayrat havuzundan karşılanmaktadır. Bağışçılar tarafından sadaka vb. bağışlarla doldurulan bu havuz, personel maaşlarının ödenmesinde kullanılır. Ancak, bağışçılar tarafından vacip kurban vb. şartlarla yapılan bağışlar personel maaşlarının ödenmesinde kullanılmaz.
- b) **Ensar Vakfı:** Ensar Vakfı, personel maaşlarını kira gelirleri ve diğer gelirlerle öder. Vakfın mülklerinden elde edilen kira gelirleri, personel maaşlarının ödenmesi için kullanılır. Ensar Neşriyat'ın muhasebesel kısmı ise vakıftan ayrı bir şekilde çalışır.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** İlim Yayma Vakfı, personel giderlerini elde edilen bağışlarla karşılar. Vakıf, personel alımıyla süreçleri yürütürken, deprem gibi bazı durumlarda gönüllü faaliyetlerde de bulunabilir. Fıkıh ve mevzuat açısından bu kapsamda herhangi bir problem bulunmamaktadır.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın personel giderleri, vakfın çatı kuruluşu ve Mütevelli Heyeti üyesi olan Maveria Vakfı tarafından karşılanmaktadır. Gelecek dönemde personel giderlerinin vakıf tarafından karşılanması durumunda benzer bir yol izlenebilir.

5.1.6. Uluslararası Yardım Projeleri

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın uluslararası yardım projeleri, özellikle Filistin ve Afrika gibi bölgelerde çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Vakıf, yardımlarını bu bölgelerdeki ihtiyaç sahiplerine ulaştırmak için SWIFT

sisteminin engelleriyle mücadele etmektedir. Türkiye'nin gri listeye alınması, vakfin faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir. Uluslararası projelerde engellerin aşılması için çeşitli stratejiler geliştirilmektedir.

- b) Ensar Vakfı:** Ensar Vakfı, yurt dışı bağışlarını TURKEN Foundation aracılığıyla yönetir. Filistin ve Afrika'ya yapılan yardımlar, Deniz Feneri Derneği ile iş birliği yapılarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Vakfin Amerika ve İngiltere'deki faaliyetleri de bulunmaktadır. Ensar Vakfı, yurt dışına gönderilen ödemelerin avans ödemesi olarak gönderilmesini sağlayarak hukuki engellerin önüne geçmeye çalışmaktadır.
- c) İlim Yayma Vakfı:** Vakfin ana faaliyet alanı ilim ve eğitimidir. Vakıf, ihtiyaç sahibi öğrencilere burs ve yurt yardımları sağlar. Vakfın İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ile olan ilişkisi, vakfin eğitim alanındaki faaliyetlerini destekler. Yurt dışına yapılan yardımlar, diğer vakıflar ve kuruluşlar aracılığıyla koordine edilmektedir.
- d) Karz-ı Hasen Vakfı:** Karz-ı Hasen Vakfı, yurt dışından gelen bağış ödemeleri konusunda herhangi bir sorun yaşamamaktadır. Vakıf, daha çok evlenmek isteyen gençlere yardım üzerine odaklandığından dolayı ödeme gerçekleştirilmesi durumunda herhangi bir transfer engeli ile karşılaşabileceğini düşünmemektedir.

5.1.7. Uluslararası Yardım Projelerinde Karşılaşılan Zorluklar

- a) Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfin uluslararası projelerinde büyük zorluklar ve engellemelerle karşı karşıya kalmaktadır. Özellikle Filistin ve Afrika bölgelerine yapılan yardımlar, uluslararası alanda etkin batılı aracı finans kurumları tarafından engellenmektedir. Bu engeller, yardımların ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasını zorlaştırmaktadır.
- b) Ensar Vakfı:** Vakfin uluslararası projelerinde yaşadığı zorluklar, döviz türündeki bağışların yurt dışına gönderiminde karşılaşılan engellerdir. Vakıf, bu bağlamda avans ödemesi olarak gönderim yaparak hukuki engellerin önüne geçmeye çalışmaktadır.
- c) İlim Yayma Vakfı:** Vakfin uluslararası projeleri, diğer vakıflar ve kuruluşlar aracılığıyla koordine edilmektedir. İlim Yayma Vakfı, uluslararası yardımları

koordine ederken çeşitli zorluklarla karşılaşmakta ve bu zorlukları aşmak için stratejiler geliştirmektedir.

- d) Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın uluslararası yardım projelerinde herhangi bir zorlukla karşılaşmamaktadır. Vakfın ana odak noktası, yerel düzeyde ihtiyaç sahibi gençlere faizsiz borç sağlamak olduğundan, uluslararası projelerde karşılaşılan engeller bulunmamaktadır.

5.1.8. Covid-19 Pandemisinin Etkileri

- a) Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Covid-19 krizinden itibaren bağışçılar beklenenin aksine desteklerini daha da artırmışlardır. Sahada yer alan gönüllüler, dönem şartlarına uygun olarak maskelerini takarak ihtiyaç sahiplerine erzak ulaştırmışlardır. Vakfın üst yönetimi, pandeminin getirdiği zorluklara rağmen faaliyetlerini sürdürmek için büyük bir çaba göstermiştir.
- b) Ensar Vakfı:** Covid-19 krizinde bağış miktarı artmıştır. Ancak FETÖ olayları sırasında vakfa yapılan bağışlar durma noktasına gelmiştir. Pandemi sürecinde bağış miktarlarının tekrar artmaya başladığı gözlemlenmiştir. Vakıf, dijitalleşme sürecini hızlandırarak bağış toplama ve yardımları koordine etme konusunda önemli adımlar atmıştır.
- c) İlim Yayma Vakfı:** Covid-19'un vakıf faaliyetlerine etkisi büyük olmuştur. Üniversiteler bir dönem faaliyetlerini sürdürememiş, sonrasında sürecin online eğitimle devam etmesiyle birlikte öğrenci yurtları aktif olarak kullanılamamıştır. Bağış gelirlerinin de ilgili dönemde düşüş gösterdiği belirtilmektedir.

5.1.9. Dijitalleşme ve Teknolojik Gelişmeler

- a) Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Finans teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte geçmişte şubeden gerçekleştirilen talimatlar artık internet şube üzerinden veya mail yoluyla akşam gerçekleştirilebilmektedir. Bağışçının daha önce nakit olarak getirdiği bağış tutarları artık doğrudan IBAN adreslerine gönderilebilmektedir. Bu durum vakfın finansal süreçlerini oldukça kolaylaştırmıştır. Sosyal medyanın da bağış tutarlarının artırılmasında etkisi büyük olup sosyal medyadan sorumlu ekip çalışmalarını sürdürmektedir.

- b) Ensar Vakfı:** Dijitalleşme vakfın süreçlerine büyük etki yapmıştır. Mobil şube ve internet bankacılığı aracılığıyla işlemler kolaylıkla gerçekleştirilebilmektedir. Vakfın kurumsal web sitesi ve dijital bağış sistemleri, bağış toplama sürecini hızlandırmış ve kolaylaştırmıştır. Kurumsal iletişim ve web sitesi geliştirme çalışmaları devam etmektedir.
- c) İlim Yayma Vakfı:** Teknolojik gelişmeler vakfın çalışmalarını olumlu yönde etkilemiştir. Dijital bağış sistemleri ve online eğitim platformları, bağış toplama ve yardımların dağıtımını süreçlerini kolaylaştırmıştır. Vakıf, teknolojiyi etkin bir şekilde kullanarak bağışçılarla iletişimi güçlendirmiştir.
- d) Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın bağış toplama ve borç verme süreçleri dijital platformlar aracılığıyla yürütülmektedir. Online mülakatlar ve dijital bağış sistemleri, vakfın etkinliğini artırmıştır. Vakıf, teknolojiyi kullanarak Türkiye'nin 81 ilindeki gençlere faizsiz borç sağlamaktadır.

5.1.10. Finansal Krizlere Karşı Alınan Önlemler

- a) Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Finansal krizlerden etkilenmemek adına yurt dışında yapılacak yardımların bağış tutarları döviz olarak cari hesaplarda tutulmakta ve ivedilikle ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Yurt içinde ise cari hesaplarda paranın birikmesine sebebiyet vermeyecek şekilde yardımlar gerçekleştirilmektedir.
- b) Ensar Vakfı:** Finansal krizlerden istifade etmek adına dövize geçiş gibi bir hareket yapılmamaktadır. Ancak bağış tutarının değerini korumak adına yatırım fonlarına tutarlar aktarılmaktadır.
- c) İlim Yayma Vakfı:** Vakfın döviz cinsinde herhangi bir tutar bulundurulmamaktadır. Türk lirasına destekleyici bir şekilde faaliyetlerini sürdüren vakıf, paranın değerini korumak amacıyla ilgili tutarları Türk lirası cinsinde katılma hesaplarında değerlendirmektedir.
- d) Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın Türk lirası üzerinden borç verip tahsil etmesi, finansal krizlerden korunmasını sağlamaktadır. Katılım hesapları, paranın değerini koruma ve daha fazla kişiye faizsiz borç verme amacıyla kullanılmaktadır.

5.1.11. Bağışçı İlişkileri ve Kişisel Verilerin Korunması

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Bağışçılarının bağışlarını gerçekleştirirken internet sitelerine girdikleri kişisel veriler, siber güvenlik sistemleriyle korunmakta ve özel denetimler yapılmaktadır. Bağışçı bilgileri güvenli bir şekilde saklanmakta ve bağışçılarla düzenli iletişim sağlanmaktadır.
- b) **Ensar Vakfı:** Bağışçı bilgileri, KVKK gereğince güvenli bir şekilde muhafaza edilmektedir. Bağışçılarla düzenli iletişim kurulmakta ve bağışların sürekliliğini sağlama amacıyla ziyaretler yapılmaktadır.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** Bağışçı verileri güvenli bir şekilde sistemlerde saklanmakta ve bağışçı ilişkileri, Bağışçı İlişkileri Müdürlüğü tarafından yönetilmektedir. Bağışların sürekliliğini sağlamak için bağışçı ziyaretlerine büyük önem verilmektedir.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Bağışçı verileri güvenli bir şekilde saklanmakta ve bağışçılarla düzenli iletişim kurulmaktadır. Vakıf, bağışçıların gizliliğini korumaya büyük önem vermektedir.

5.1.12. Kripto Para ve Alternatif Finansal Araçlar

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Kripto para ile ödeme sistemleri mevcut olmamakla birlikte, gelecekte kripto paranın yasal zemininin oluşturulması ve fihhi değerlendirmelerin olumlu yönde yapılması durumunda kullanılması düşünülebilir.
- b) **Ensar Vakfı:** Vakfın kripto paraya bakışı olumludur. SWIFT sisteminde yer alan batılı aracı kurumların engellemelerinin ortadan kaldırılması adına kripto paranın kullanılabilirliği, din alimlerinin fetvalarına bağlıdır.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** Vakfın mevcut durumda kripto para ile herhangi bir ödeme sistemi bulunmamaktadır. Ancak ileride kripto paraya yönelik fihhi değerlendirmelerin olumlu yönde yapılması durumunda kullanılmasının önünde bir engel yoktur.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Mevcut durumda kripto para ile ödeme sistemleri bulunmamaktadır. Ancak ileride kriptoya yönelik fihhi değerlendirmelerin olumlu yönde yapılması durumunda kullanılmasının önünde bir engel yoktur.

5.1.13. Denetim Süreçleri

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın denetim süreçleri, yeminli mali müşavir tarafından tasdik edilmekte ve Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından denetlenmektedir. Bağımsız denetim sürecinin oluşturulması da vakıf yönetimi tarafından düşünülmektedir.
- b) **Ensar Vakfı:** Vakfın denetim süreçleri, yeminli mali müşavir tarafından yürütülmektedir. Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı'na düzenli raporlamalar yapılmakta ve Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından denetimler gerçekleştirilmektedir. Gelirlerin üçte ikisinin harcanması gerekliliği, vakıf faaliyetlerinin şeffaflığını sağlamak için önemli bir kriterdir.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** Vakfın denetim süreçleri, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından görevlendirilen müfettişler aracılığıyla yürütülmektedir. Ayrıca, vakfın bünyesinde yeminli mali müşavir tarafından iç denetim süreci ilerletilmektedir.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın denetim süreçleri, fahri denetçi ve mali müşavir tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, bağımsız denetim mekanizmasının oluşturulması için çalışmalar devam etmektedir.

5.1.14. Karz Uygulamaları ve Personel İlişkileri

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın herhangi bir karz uygulaması bulunmamaktadır. Personel maaşları hayrat havuzundan karşılanmaktadır ve bağışların personel maaşlarının ödenmesinde kullanılmaması gerektiği belirtilmektedir.
- b) **Ensar Vakfı:** Vakfın karz uygulamaları, yalnızca vakıf personeline ev, araç vb. alımı için karz verilmesi şeklindedir. Personel maaşları kira gelirleri ve diğer gelirlerle ödenmektedir.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** Vakfın personel giderleri, elde edilen bağışlarla karşılanmaktadır. Vakıf, personel alımıyla süreçleri yürütmekte olup deprem gibi bazı durumlarda gönüllü faaliyetlerde de bulunabilir.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın karz uygulamaları, ihtiyaç sahibi gençlere faizsiz borç verme üzerine odaklanmıştır. Personel maaşları vakfın çatı kuruluşu olan Maveria Vakfı tarafından karşılanmaktadır.

5.1.15. Türkiye'nin Gri Listeye Alınmasının Etkileri

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Türkiye'nin gri listeye alınması, vakfın uluslararası faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir. Vakıf, bu durumun getirdiği ek zorluklarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Vakıf, uluslararası alanda etkin batılı finans kurumları tarafından engellenen yardımların ihtiyaç sahiplerine ulaşmasını sağlamak için stratejiler geliştirmektedir.
- b) **Ensar Vakfı:** Vakfın yurt dışı bağışları daha çok Amerika'ya yöneliktir ve gri listeye alınmanın etkisi hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak vakıf, uluslararası yardımlarda karşılaşılan engelleri aşmak için avans ödemesi gibi yöntemler kullanmaktadır.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** Vakfın uluslararası yardımları, Türkiye'nin gri listeye alınmasından etkilenmiştir. Vakıf, bu durumun getirdiği ek zorluklarla başa çıkmak için çeşitli stratejiler geliştirmektedir.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın uluslararası faaliyetleri, gri listeye alınmaktan etkilenmemektedir. Vakfın ana odak noktası yerel düzeyde ihtiyaç sahibi gençlere yardım sağlamaktır.

5.1.16. Gönüllülük Esaslı Çalışmalar ve Personel İstihdamı

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın faaliyetleri, gönüllüler ve personeller aracılığıyla yürütülmektedir. Erzak dağıtımını gerçekleştiren gönüllüler için sigorta süreçleri düzenlenmiştir. Vakfın gönüllüler ve personeller arasındaki dengesi, faaliyetlerin etkinliğini artırmaktadır.
- b) **Ensar Vakfı:** Vakfın faaliyetleri, daha çok personel alımıyla yürütülmekte olup Genç Ensar tarafında gönüllüler de mevcuttur. Vakfın Genç Ensar yapılanması, gönüllülük faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** Vakfın faaliyetleri, personel alımıyla yürütülmektedir. Deprem gibi bazı durumlarda üniversite öğrencilerinin gönüllülük faaliyetleri de olabilmektedir. Vakfın personel ve gönüllüler arasındaki dengesi, vakfın etkinliğini artırmaktadır.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın faaliyetleri, personel alımıyla yürütülmektedir. Mütevelli heyeti, gönüllülerden oluşmaktadır. Vakfın personel ve gönüllüler arasındaki dengesi, faaliyetlerin etkinliğini sağlamaktadır.

5.1.17. Katılım bankaları ile İlişkiler

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın katılım bankaları ile ilişkileri, bağışların değerlendirilmesi ve paranın değerinin korunması açısından önemlidir. Vakıf, paranın değerini korumak amacıyla katılım bankalarının katılma hesaplarını kullanmaktadır. Bu hesaplardan elde edilen kârlar da bağışlarla birlikte amacına uygun yerlere tasadduk edilmektedir. Vakıf, katılım bankalarının hizmetlerinden yararlanırken herhangi bir tahmini kâr payı analizi yapmamaktadır; daha çok işlemlerin gerçekleştirildiği bankaları tercih etmektedir.
- b) **Ensar Vakfı:** Vakfın katılım bankaları ile ilişkileri, yatırım fonları ve katılma hesapları aracılığıyla yürütülmektedir. Vakıf, Kuveyt Türk ve Albaraka Türk katılım bankaları arasında eşit bir şekilde tutarların paylaştırıldığını belirtmektedir. Katılım bankalarının sağladığı promosyonlar ve bağışlar, vakfın finansal süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Vakıf, bankaların değişen personel yapısı nedeniyle iletişimde bazen zorluklar yaşamaktadır.
- c) **İlim Yayma Vakfı:** Vakfın katılım bankaları ile ilişkileri, katılma hesapları ve yatırım hesapları aracılığıyla yürütülmektedir. Vakıf, Albaraka Türk Katılım Bankası'nı tercih etmektedir. Katılım bankalarının havuz getirilerini artırıcı faaliyetler yapması gerektiği vurgulanmaktadır. Vakıf, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde sadece katılım bankalarının ATM'lerine yer vererek katılım bankacılığına olan desteğini göstermektedir.
- d) **Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın katılım bankaları ile ilişkileri, katılma hesapları aracılığıyla yürütülmektedir. Vakıf, günlük katılma hesaplarını tercih ederek paranın değerini korumayı amaçlamaktadır. Katılım bankalarının sağladığı kâr payı gelirleri, vakfın ana gelir kaynaklarından biridir. Vakıf, tahmini kâr oranlarına göre bankalar arasında bir analiz yaparak daha fazla getiri elde etmeyi hedeflemektedir.

5.1.18. Eğitim ve Burs Faaliyetleri

- a) **Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın eğitim ve burs faaliyetleri, öğrencilere burs sağlamak ve ihtiyaç sahibi ailelere eğitim desteği sunmak üzerine

odaklanmaktadır. Vakıf, zekât bağışlarını öğrencilere burs olarak değerlendirmektedir.

- b) Ensar Vakfı:** Vakfın eğitim ve burs faaliyetleri, güçlü bağışçılar tarafından sağlanan burslarla daha fazla öğrencinin eğitim imkanlarından faydalanmasını sağlamaktadır. Vakıf, burs bağışlarını katılım bankalarında ve yatırım fonlarında değerlendirerek daha fazla getiri elde etmeyi amaçlamaktadır.
- c) İlim Yayma Vakfı:** Vakfın eğitim ve burs faaliyetleri, ilim alanındaki faaliyetlere yoğunlaşmaktadır. Vakıf, ihtiyaç sahibi öğrencilere burs ve yurt yardımları sağlamaktadır. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ile olan ilişki, vakfın eğitim alanındaki faaliyetlerini desteklemektedir.

5.1.19. Gelecek Projeleri ve Stratejiler

- a) Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:** Vakfın gelecekteki projeleri, uluslararası yardımların etkinliğini artırmak ve yurt içindeki yardım faaliyetlerini genişletmek üzerine odaklanmaktadır. Vakıf, bağışçıların güvenini artırmak ve daha fazla bağış toplamak için çeşitli stratejiler geliştirmektedir.
- b) Ensar Vakfı:** Vakfın gelecekteki projeleri, yurt dışı bağışlarının etkinliğini artırmak ve yurt içindeki yardım faaliyetlerini genişletmek üzerine odaklanmaktadır. Vakıf, bağışçı ilişkilerini güçlendirmek ve daha fazla bağış toplamak için çeşitli stratejiler geliştirmektedir.
- c) İlim Yayma Vakfı:** Vakfın gelecekteki projeleri, ilim ve eğitim alanındaki faaliyetlerini genişletmek ve daha fazla öğrenciye ulaşmak üzerine odaklanmaktadır. Vakıf, bağışçı ilişkilerini güçlendirmek ve daha fazla bağış toplamak için çeşitli stratejiler geliştirmektedir.
- d) Karz-ı Hasen Vakfı:** Vakfın gelecekteki projeleri, evlilik dışındaki ihtiyaçlar için de karz-ı hasen sağlama ve daha fazla kişiye ulaşma üzerine odaklanmaktadır. Vakıf, gençlerin eğitim ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli stratejiler geliştirmektedir.

5.1.20. Prof. Dr. İshak Emin Aktepe'nin Görüşleri

Prof. Dr. İshak Emin Aktepe, vakıfların bağışçıların bağışlarını katılma veya yatırım hesaplarında değerlendirebileceğini, ancak bu süreçte bağışın amacına uygun hareket edilmesi gerektiğini vurgular. Zekât ve kurban gibi özel şartlarla yapılan bağışların doğrudan bu şartlara uygun olarak harcanması gerektiğini belirtir. Vakıf yönetimlerinin bu bağlamda basiretli bir tüccar gibi davranmaları ve vakfın parasını aşırı riskli yatırımlara yönlendirmemeleri gerektiğini savunur. Prof. Dr. İshak Emin Aktepe'nin görüşleri aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- a) **Vakıf Paralarının İşletilmesi:** Vakıf paralarının işletilmesi gereklidir, aksi takdirde enflasyon karşısında değer kaybeder ve bu caiz olmaz. Vakıf yönetimi, bağışçıların niyetlerine uygun olarak hareket etmelidir. Örneğin, fakirlere harcanması istenen bir bağışı bina yapımına kullanmak uygun değildir. Vakıf paraları, aşırı riskli yatırım araçlarına yönlendirilmemelidir ve faiz içerikli yatırımlar kesinlikle caiz değildir.
- b) **Bağış Türleri ve Kullanım Alanları:** Genel bağışlar katılma hesaplarına yatırılabilirken, zekât ve kurban gibi belirli amaçlarla yapılan bağışlar doğrudan amacına uygun şekilde harcanmalıdır. Vakıf yönetimi, zekât ve kurban bağışlarını amacına uygun olarak yönetmeli ve vakıf parasını değerlendirmek zorunda kalırsa, bu işlemleri minimum riskle gerçekleştirmelidir.
- c) **Vakıf Yönetiminin Sorumlulukları:** Vakıf yönetimi, vakfın amaçlarına uygun davranma zorunluluğuna sahiptir ve gerektiğinde basiretli bir tüccar gibi davranmalıdır. Vakıf parasının işletilmesi gerekiyorsa, katılma ve yatırım hesapları gibi araçlar kullanılabilir, ancak bu işlemler dikkatli bir şekilde yapılmalıdır.
- d) **Zekâtın Sarf Yerleri:** Zekâtın sarf yerleri bellidir ve bu yerlere harcanmalıdır. Vakıf yönetimi, zekât bağışlarını mümkün olan en kısa sürede ihtiyaç sahiplerine ulaştırmalıdır. Vakıfların bağış türlerine göre değerlendirme yaparken, güvendikleri fetva makamlarına danışmaları uygun olur.
- e) **Bağışçıların Bilgilendirilmesi:** Vakıf web sitesi üzerinden genel bilgilendirme yapılması yeterlidir. Ancak, şartlı bağış yapan bağışçıların doğru bilgilendirilmesi ve gerektiğinde bağışlarının iade edilmesi de önemlidir. Zekât

ve benzeri bağışlarda, bağışçıların yanılmaması için gerekli tedbirler alınmalı ve bölge şartı gibi şartlarla yapılan bağışlar, ilgili bölge dışında da zekâtın sarf yerlerine uygun olarak kullanılabilir.

5.2. Uzman Değerlendirmelerinin Özetlenmesi

- a) **Bağış Yönetimi ve İhtiyaç Sahiplerine Ulaştırma:** Görüşmelerde, vakıfların topladıkları bağışları nasıl yönettikleri, özellikle büyük doğal afetler veya siyasi çatışmalar gibi durumlarda toplanan yüklü miktardaki bağışların yönetimi ele alınmıştır. Bağışlar, genellikle katılım bankalarının katılma hesaplarında değerlendirilerek getiri sağlanmış ve bu getiriler, bağışın amacına uygun olarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır. Ayrıca, vakıfların teknolojiyi kullanarak bağış toplama süreçlerini nasıl optimize ettikleri üzerinde de durulmuştur.
- b) **Katılma Hesapları ve Finansal Yönetim:** Katılma hesapları, vakıflar için önemli bir gelir kaynağı olarak değerlendirilmiştir. Vakıflar, bu hesaplardan elde edilen getirileri çeşitli sosyal projelere ve ihtiyaç sahiplerine yönlendirme konusunda stratejik kararlar almaktadır. Görüşmelerde, hangi Katılım Bankasının daha yüksek tahmini kar payı sunduğuna dair çoğu vakıf tarafından karşılaştırmalar yapılmadığı, ancak uzun süredir çalışılan bankalarla ilişkilerin devam ettirildiği belirtilmiştir.
- c) **Fıkhi Değerlendirmeler ve Zekât Yönetimi:** Zekâtın yönetimi ve fıkhi uygunluğu, vakıfların üzerinde durduğu bir diğer önemli konudur. Zekâtın doğru sarf yerlerine yönlendirilmesi gerektiği ve fıkhi danışmanlık alınarak hareket edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Zekâtın ve diğer bağışların fıkhi açıdan değerlendirilmesi, vakıf yönetimlerinin bu konudaki sorumlulukları üzerinde durulmuştur.
- d) **Uluslararası Ödemeler ve SWIFT Sistemi:** Görüşmelerde ayrıca, uluslararası ödemelerde karşılaşılan zorluklar ve SWIFT sistemi gibi global finansal altyapıların engellemeleri de ele alınmıştır. Özellikle Filistin ve Afrika gibi bölgelere yapılan yardımlarda SWIFT sistemi tarafından engellemeler yaşandığı, bu durumların vakıfların uluslararası yardım çabalarını nasıl etkilediği tartışılmıştır.

e) **Kripto Para Teknolojisi:** Kripto paraların vakıflar için potansiyel bir finansal araç olarak nasıl kullanılabileceği üzerinde durulmuştur. Kripto paralar, özellikle uluslararası yardımlarda bankacılık sistemlerinin kısıtlamalarını aşma ve SWIFT sistemi gibi engelleri geçme potansiyeli sunmaktadır. Ancak, vakıfların çoğu henüz fihhi açıdan uygunluğu ve yasal altyapısının netleştirilmemesi sebebiyle bu teknolojiyi benimsememiştir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de vakıfların İslami sosyal finans üzerindeki etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Vakıfların toplumsal kalınmaya yönelik gerçekleştirdikleri faaliyetleriyle birlikte katılım bankalarıyla olan ilişkileri de önem arz etmektedir. Vakıflar ve katılım bankaları İslami finans ekosisteminin önemli parçalarıdır. Vakıflar büyüdükçe katılım bankaları, katılım bankaları büyüdükçe vakıflar büyüyecek, birbirlerini besleyeceklerdir.

İslami sosyal finans faaliyeti gerçekleştiren ve banka hesap numaraları analiz edilen 476 vakfın %57,1’inin katılım bankası dışında konvansiyonel bankaları tercih ediyor oluşu katılım bankalarının bu noktada gelişim göstermesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Katılım bankalarının bu konuda önceliklendirmesi gereken ilk husus vakıflar ile olan iletişimin güçlendirilmesidir. Vakıf yetkilileri ile olan görüşmelerde sıklıkla dile getirilen iletişim probleminin çözülmesi adına vakıflara şube personelleri tarafında yerinde ziyaret gerçekleştirilmeli, vakıfların yaşadıkları problemlere çözüm yolları sunulmalıdır. Vakıflar ile ilgilenecek özel şubelerin veya personellerin tahsis edilmesi yaşanan problemlere bir çözüm yolu olarak ortaya koyulabilir. Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne bağlı bir kurum olması hasebiyle Vakıf Katılım’ın bu noktada öncülük yapması, diğer katılım bankalarına örnek teşkil edecek uygulamaları ortaya koyması gerekmektedir.

Vakıflar ile katılım bankalarının finansal ilişkilerinin güçlendirilmesinde katılım bankalarının sunmuş olduğu finansal enstrümanlar önem arz etmektedir. Vakıflar, katılım bankalarında cari hesap ve katılma hesaplarını kullanmakta, yatırım fonları aracılığıyla sermaye piyasası ürünlerine ulaşmaktadır. Bu noktada katılma hesaplarındaki vade uyumsuzluğu, yatırım portföylerindeki sorunlar gibi günümüz İslami finans dünyasında tartışılmalı olan fıkhi problemlerin giderilmesi için gerekli çalışmaların gerçekleştirilmesi vakıfların faaliyetlerinin İslam hukukuna uygun şekilde yürütülmesi adına önem arz etmektedir. Bazı vakıflar ile gerçekleştirilen görüşmelerde katılma hesaplarının vade tarihinden önce sona erdirilmesi durumunda katılma hesaplarının kârının vakıfla paylaşılmaması katılma hesaplarının tercih edilmesinde olumsuz bir durum ortaya koyduğu ifade edilmiştir. Katılım bankaları

mevzuatın da izin verdiği ölçüde vakıflar özelinde katılma hesaplarının vade tarihinden önce sona erdirilmesi durumunda bile vakıflara anapara ile birlikte kârını da verebilir. Burada vakıfların asıl amacının kâr etmek olmadığı, toplumsal kalkınmaya fayda sağlayacak faaliyetleri gerçekleştirmek olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Vakıflar ise mevcut durumda anaparalarını daha fazla sosyal faaliyette bulunmak amacıyla katılım bankalarının yatırım vekaletine dayalı günlük katılma hesaplarında değerlendirebilir. Günlük katılma hesaplarının kâr getirilerinin daha uzun vadeli hesaplara göre daha az olması bu hesapları kullanmada motivasyon kaybına sebep olabilecek olsa da mevcut yapıda kârın hiç alınmamasından daha doğru bir yol olarak görülebilir. Ayrıca katılım bankalarının sunduğu kira sertifikasına dayalı, katılım endeksine uygun hisse senetlerine dayalı fonları da mevcuttur. Vakıflar yatırım fonları aracılığıyla daha çok risksiz fonların tercih edilmesiyle birlikte anaparalarına ek getiri sağlayabilecektir. Katılım bankaları vakıflara özel bir fon havuzu ile birlikte vakıflara daha yüksek getiriler sağlayacak enstrümanları oluşturabilir. Burada yine yukarıda ifade edildiği üzere Vakıf Katılım'ın öncülük etmesi beklenmektedir.

Vakıfların anaparalarına ek getiri sağlayacak finansal faaliyetlerde bulunması da birçok tartışmayı beraberinde getirecektir. Vakıflar bu konuda görüş farklılığına gidebilmektedir. Örneğin, bazı vakıflar zekât tutarlarının katılma hesaplarında değerlendirilmesini doğru bulmazken; bazı vakıflar ise bu tür uygulamaları gerçekleştirebilmektedir. İlgili konuların akademik camiada da çalıştay vb. organizasyonların düzenlenmesi suretiyle incelenmesi gerekmektedir.

Vakıfların katılma hesapları yerine cari hesapları tercih etmesi durumunda enflasyon sebebiyle bağışçıların göndermiş olduğu tutarların değerinde düşüş meydana gelecektir. Vakıflar finansal yapılarını belli bir plan dahilinde yönetmek durumundadır. Elbette vakıflara gerçekleştirilen bağışlar ihtiyaç sahiplerine en hızlı şekilde ulaştırılmalıdır. Ancak bunun meydana getirilmesinin zor olduğu durumlarda katılma hesapları vb. İslam iktisadının prensiplerine uygun gelir getiri enstrümanları kullanmaları bağışların değerinin korunmasını sağlayacaktır. Zekât mallarının hayır kurumları tarafından nemalandırılması hususu ise Din İşleri Yüksek Kurulu tarafından uygun görülmemiştir. Kurul, zekât mallarının hak sahiplerine ulaştırılmadan önce çeşitli üretim alanlarında yatırıma dönüştürülmesinin İslami hükümlere ve Hz. Peygamber'in uygulamalarına aykırı olduğu belirtmiştir. Ayrıca bu tür yatırımların,

zekât malının fakirlere doğrudan temlik edilmesini engellediğini ve çeşitli riskler (zarar oluşması riski vb.) taşıdığını ifade etmiştir. Zekâtın amacının, fakirlerin ihtiyaçlarının hemen karşılanması olması gerektiği belirtilmiş; bu nedenle zekât malının nemalandırılmasının caiz olmadığını ifade etmiştir. (Zekât Malının Hayır Kuruluşlarınca Nemalandırılması, 2024)

Vakıfların bağış tutarlarını nemalandırması hususunda vakfın kendi fıkıh heyetinin bulunması durumunda farklı kararlar ile birlikte farklı yolların tercih edilmesi de söz konusu olabilecektir. Uygulama farklılıklarını gidermek adına Türkiye Katılım Bankaları Birliği nezdinde oluşturulan Danışma Kurulu'na benzer bir yapının Vakıflar Genel Müdürlüğü uhdesinde oluşturulabileceği ifade edilebilir. Ayrıca vakıfların oluşturulacak bu yapının vermiş olduğu kararlara uygun hareket edip etmediklerini kontrol etmek ve kararlara uygunluğu sağlamak amacıyla denetim mekanizmasının oluşturulması da önem arz etmektedir.

Vakıfların en önemli gelir kaynakları arasında bağışlar, üye aidatı gibi kalemler bulunmaktadır. Vakıfların bunun yerine asli manasına uygun olarak sürdürülebilir gelir kaynaklarına yönelmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda, "akar" kavramı önem kazanmaktadır. Akarlar, vakıflara ait gayrimenkullerden veya ticari işletmelerden elde edilen düzenli gelirlerdir. Bu tür gelirler, vakıfların mali istikrarını sağlayarak, faaliyetlerini uzun vadede sürdürülebilir kılar. Bağışlar ve üye aidatları gibi değişken gelir kaynaklarının aksine, akarlardan elde edilen gelirler daha güvenilir ve sürekli bir finansman sağlar. Bu nedenle, vakıfların gelirlerini artırmak ve faaliyetlerini düzgün bir şekilde yürütmek için akarlardan elde edilen gelir kaynaklarını değerlendirmeleri önem arz etmektedir.

Vakıfların ortaya koyabileceği en önemli uygulamalardan biri de karz-ı hasendir. Enflasyon sebebiyle paranın değerinin kaybolmasından dolayı uygulamaya sık rastlanmamaktadır. Burada vakıfların ve katılım bankalarının iş birliğinde bulunması önem arz etmektedir. Vakıfların karz için ayırdıkları tutarlarını katılım bankalarının katılma hesaplarında blokede teminat olarak tutması ile katılım bankaları katılım bankacılığı prensiplerine aykırı tutarları bulundukları ceza havuzundan vakfın belirlemiş olduğu ihtiyaç sahiplerine faizsiz bankacılık mevzuatı çerçevesinde karz verebilecektir. TKBB tarafından yayımlanan "Katılım Finansı İlkelerine Uygun Olmayan Gelirler ve Bunların Tasfiyesi Standardı" bu kapsamda yeniden ele alınmalıdır. İhtiyaç sahibinin geri ödemeyi gerçekleştirememesi durumunda ise

teminat olarak bulundurulan tutardan borç ödemesi gerçekleştirilecektir. Bu yapının sağlanmasıyla birlikte karz mekanizması ülke geneline sistematik bir şekilde yayılacak, toplumdaki refahın artışına katkı sağlayacaktır.

Vakıflara gerçekleştirilen bağışların veya vakıfların ihtiyaç sahiplerine ulaştırmak üzere gönderdikleri tutarların SWIFT (Dünya Bankalar Arası Finansal Telekomünasyon Derneği) sistemi aracılığıyla engellenmesinin önüne geçilmesi adına vakıflar diğer finansal araç ve yöntemleri denemelidir. Bu kapsamda Blockchain teknolojisinin kullanılması hususunda Fıkıh heyetlerinin genel görüşünün olumsuz olması sebebiyle son bir yol olarak tercih edilip edilemeyeceği belirtilen zaruret göz önünde bulundurularak yeniden ele alınabilir.

Vakıfların dijital dönüşüm konusuna da ayrıca odaklanmaları gerekmektedir. Kurumsal web siteleri ziyaret edilen çoğu vakfın web site tasarımlarının kullanıcı dostu olmadığı görülmüştür. Bağış hesap numaralarına kolaylıkla ulaşılabilecek kullanıcı dostu ve faaliyetlerin şeffaf bir şekilde yayımlandığı web sitelerinin oluşturulması dijitalleşmenin yoğun bir şekilde artış gösterdiği günümüzde önem arz etmektedir. Ayrıca vakıfların resmî web sitelerinin Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde yayımlanması da karışıklığa sebebiyet verebilecek durumların ortaya çıkmasını engelleyecektir.

İslam medeniyetinin ortaya koymuş olduğu; asli hüviyeti, görev ve sorumlulukları itibarıyla İslami bir kurum olan ve bu doğrultuda hareket etmesi beklenen bazı vakıfların İslam'ın Allah ve Resulü ile savaş olarak ifade ettiği faiz gelirin olması da ayrı bir tartışma konusudur. Söz konusu vakıfların faiz dışında İslam iktisadının prensipleri doğrultusunda meşru getiri elde edebilecekleri enstrümanlar da yukarıda belirtildiği üzere mevcuttur. Bu vakıfların faiz getirisi elde etmesi hassasiyet sahibi olan bağışçılar açısından kabul edilebilir bir durum olmasa gerektir. Bu kapsamda kamu tarafından yukarıda ifade edilen regülasyonların meydana getirilmesi durumunda söz konusu problemler de aşılabacaktır.

KAYNAKÇA

"78 Çocuğum Var Diyorum, İnanmıyorlar!" | Baba Ömer'in Hikayesi. (2024, 01 21).

Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=Ep2Gyq9bzfs> adresinden alındı

Özcan, G. (2017). Osmanlı Şehirciliği ve Vakıflar. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

Özcan, T. (2003). Osmanlı Para Vakıfları: Kanuni Dönemi Üsküdar Örneği. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Öztürk, N. (1983). *Menşei ve Tarihi Gelişimi Açısından Vakıflar*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları.

Öztürk, N. (1995). *Elmalılı M. Hamdi Yazır Gözüyle Vakıflar*. Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.

2022 Yılı Faaliyet Raporu. (2024, 01 10). Vakıflar Genel Müdürlüğü:

<https://www.vgm.gov.tr/kurumsal/planprogram-ve-raporlar/faaliyet-raporlari> adresinden alındı

(2024, 01 21). İHH İnsani Yardım Vakfı: <https://ihh.org.tr/proje> adresinden alındı

(2024, 02 05). Ensar Vakfı: ensar.org/hakkimizda/ensar-vakfi adresinden alındı

(2024, 02 05). Ensar Televizyonu: <https://ensar.tv/> adresinden alındı

(2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı: <https://www.hudayivakfi.org/> adresinden alındı

(2024, 02 20). Yetim Vakfı: <https://yetimvakfi.org.tr/hakkimizda-tr-1434.htm> adresinden alındı

(2024, 02 20). Yetim Vakfı: <https://yetimvakfi.org.tr/tum-faaliyetler-tr-1250.htm> adresinden alındı

(2024, 02 20). Yetim Vakfı: <https://yetimvakfi.org.tr/raporlar-tr-1243.htm> adresinden alındı

(2024, 03 02). Karz-ı Hasen Vakfı: <https://karzihasevakfi.com/bagis> adresinden alındı

(2024, 02 05). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:

https://www.hudayivakfi.org.tr/online_bagis adresinden alındı

- Ab Shatar, H., Rahman, A. A., & Sulaiman, S. (2021). The Management of Waqf: Early Islamic Tradition and Modern Applications. *Journal of Islamic Finance*, 45-59.
- Abbas, K., & Shirazi, N. (2015). The key players' perception on the role of Islamic microfinance in poverty alleviation. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 244-267.
- Abdullah, M. (2017). The strategic role of waqf in the development of Islamic economics. I. & Ali içinde, *Economic Development and Islamic Finance* (s. 141-156). Washington, DC: World Bank Publications.
- Abdullah, M. (2020). Waqf, social responsibility, and real economy. B. & Saiti içinde, *Challenges and Impacts of Religious Endowments on Global Economics and Finance* (s. 23-36). Hershey, PA: IGI Global.
- About Us*. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı: <https://www.hudayivakfi.org/en/about-us.html> adresinden alındı
- Afgan Dağlarından Tıp Fakültesine Uzanan Bir İyilik Hikayesi | Yetim Abdülvedud Muhammed*. (2024, 01 21). Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=JmQDmPuAd0E> adresinden alındı
- Akgündüz, A. (1988). İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi. Ankara: Türk Tarihi Kurumu Yayınevi.
- Akman, A. (2018). Eski Vakıflar Hukuku Bağlamında Vakıf Müessesesi ve Günümüzdeki Etkileri, 26(2). *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 193.
- Akman, A. (2019). Eski Vakıflar Hukuku ve İdaresi. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Amani'nin adanmışlık hikayesi*. (2024, 01 21). İHH İnsani Yardım Vakfı: <https://ihh.org.tr/anlati/amaninin-adanmislik-hikayesi> adresinden alındı
- Arakan Kamplarında Toplum Merkezleri İnşa Ediyoruz*. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı: <https://www.hudayivakfi.org/arakan-kamplarinda-toplum-merkezleri-insa-ediyoruz.html> adresinden alındı

Ascarya, A., Suharto, U., & Husman, J. (2022). Proposed model of integrated Islamic commercial and social finance for Islamic bank in Indonesia. *Eurasian Economic Review*, 115-138.

Banka Hesap Numaralarımız. (2024, 01 20). İHH İnsani Yardım Vakfı:
<https://ihh.org.tr/hesap-numaralari> adresinden alındı

Bayram, E., Gözkonan, Ü., & Yıldız, S. (2020). *Financial Management: Islamic Finance*. 2020: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bilanço ve Gelir Gider Tablosu. (2024, 03 10). TEMA Vakfı:
<https://www.tema.org.tr/hakkimizda/raporlar-ve-seffalik/mali-raporlar/bilanco> adresinden alındı

Bir Kardeş Aileniz Olsun İster Misiniz. (2024, 02 20). Yetim Vakfı:
<https://yetimvakfi.org.tr/tr/ensarmuhacir> adresinden alındı

Biz Kimiz. (2024, 01 20). İHH İnsani Yardım Vakfı: <https://ihh.org.tr/biz-kimiz> adresinden alındı

Burs. (2024, 02 05). Ensar Vakfı: <https://ensar.org/faaliyetler/burs> adresinden alındı

Cemaat Vakıfları. (2024, 01 10). Vakıflar Genel Müdürlüğü:
<https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/cemaat-vakiflari> adresinden alındı

Cizakca, M. (1998). Awqaf in history and its implications for modern Islamic economies. *Islamic Economic Studies*, 43-70.

Cizakca, M. (1998). Awqaf in history and its implications for modern Islamic economies. *Islamic Economic Studies*, 43-70.

Cizakca, M. (2000). *A History of Philanthropic Foundations: The Islamic World from the Seventh Century to the Present*. İstanbul: Boğaziçi University Press.

Cizakca, M. (2015). Islamic wealth management in history and at present. *JKAU: Islamic Economics*, 3-19.

Dünya Yetimler Günü. (2024, 01 20). İHH İnsani Yardım Vakfı:
<https://ihh.org.tr/haber/dunya-yetimler-gunu> adresinden alındı

Ensar Vakfi ile Türkiye İş Kurumu Arasında İşbirliği Protokolü Yapıldı. (2024, 02 05). Ensar Vakfi: <https://ensar.org/haber/2015/08/14/ensar-vakfi-ile-turkiye-is-kurumu-arasinda-isbirligi-protokolu-yapildi> adresinden alındı

Ensar Yayın Grubu. (2024, 02 05). Ensar Vakfi: <https://ensar.org/kurumlar/ensar-yayin-grubu> adresinden alındı

Esenlik Durakları. (2024, 02 20). Yetim Vakfi: <https://yetimvakfi.org.tr/tr/esenlikduraklari> adresinden alındı

Etik Değerler. (2024, 01 20). İHH İnsani Yardım Vakfı: <https://ihh.org.tr/etik-degerler> adresinden alındı

Eğitim Hizmetlerimiz. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı: <https://www.hudayivakfi.org/kategori/faaliyetlerimiz/egitim-hizmetlerimiz> adresinden alındı

Eğitim Hizmetlerimiz. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı: <https://www.hudayivakfi.org/kategori/faaliyetlerimiz/egitim-hizmetlerimiz> adresinden alındı

Günay, H. M. (2012). *Vakıf*. TDV İslâm Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/vakif> adresinden alındı

Gelir-Gider Tablosu 2023. (2024, 01 20). İHH İnsani Yardım Vakfı: <https://ihh.org.tr/gelir-gider-tablosu> adresinden alındı

Hüdâyî Vakfi Nasıl Kuruldu. (2024, 02 10). İslam ve İhsan: <https://www.islamveihsan.com/hudayi-vakfi-nasil-kuruldu.html> adresinden alındı

Hakkımızda. (2024, 01 20). İHH İnsani Yardım Vakfı: <https://ihh.org.tr/hakkimizda> adresinden alındı

Hakkımızda. (2024, 01 30). İlim Yayma Vakfı: <https://www.iyv.org.tr/tr/hakkimizda> adresinden alındı

Hakkımızda. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı: <https://www.hudayivakfi.org/hakkimizda.html> adresinden alındı

Hakkımızda. (2024, 02 20). Yetim Vakfı: <https://yetimvakfi.org.tr/hakkimizda-tr-1177.htm> adresinden alındı

Hakkımızda. (2024, 03 02). Karz-ı Hasen Vakfı:

<https://karzihasevakfi.com/hakkimizda> adresinden alındı

Hassan, R., & Noor, F. (2020). Islamic good governance for waqf institutions: a proposed framework. *Handbook of Research on Theory and Practice of Global Islamic Finance* (s. 424-439). içinde Pennsylvania: IGI Global.

Hayır Pazarına Davet. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:

<https://www.hudayivakfi.org/hayir-pazarina-davet.html> adresinden alındı

İHH 2022 Faaliyet Raporu. (2024, 01 20). İHH İnsani Yardım Vakfı:

<https://ihh.org.tr/yayin/detay/yillik-faaliyet-raporu-2022> adresinden alındı

İmam-Hatip Liseleri ve Dengi Okullar. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı:

<https://www.hudayivakfi.org/imam-hatip-liseleri-ve-dengi-okullar.html> adresinden alındı

İnsani Yardım. (2024, 01 21). İHH İnsani Yardım Vakfı: <https://ihh.org.tr/insani-yardim> adresinden alındı

Iqbal, Z. (1997). Islamic financial systems. *Finance and Development*, 42-45.

Kış Projesi. (2024, 02 20). Yetim Vakfı: <https://yetimvakfi.org.tr/tr/kisprojesi> adresinden alındı

Kalkınma Projeleri. (2024, 02 20). Yetim Vakfı:

<https://yetimvakfi.org.tr/tr/kalkinmaprojeleri> adresinden alındı

Karz-ı Hasen Vakfı Hangi Amaçlarla Kuruldu. (2024, 03 02). Karz-ı Hasen Vakfı:

<https://karzihasevakfi.com/karz-i-hasen-vakfi-hangi-amaclarla-kuruldu> adresinden alındı

Kazıcı, Z. (2019). *Osmanlıda Vakıf Medeniyeti*. İstanbul: Kayhan Yayınevi.

KORUNCUK Vakfı 2022 Faaliyet Raporu. (2024, 03 10). KORUNCUK Vakfı:

https://koruncuk.org/uploads/KORUNCUK_VAKFI-FAALIYET_RAPORU_2022.pdf adresinden alındı

Kuanova, L., Sagiyeva, R., & Shirazi, N. (2021). Islamic social finance: a literature review and future research directions. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 707-728.

- Kuran, T. (2001). The provision of public goods under Islamic law: origins, impact, and limitations of the waqf system. *Law and Society Review*, 841-898.
- Kurulu, D. İ. (2024, 05 20). *Zekât Malının Hayır Kuruluşlarınca Nemalandırılması*.
<https://kurul.diyamet.gov.tr/Cevap-Ara/Karar/39946/zekat-malinin-hayir-kuruluslarinca-nemalandirilmesi> adresinden alındı
- Müdürlüğü, V. G. (2024, 05 20). *Cemaat Vakıfları*.
<https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/cemaat-vakiflari> adresinden alındı
- Müdürlüğü, V. G. (2024, 05 20). *Mülhak ve Esnaf Vakıflar*.
<https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/mulhak-ve-esnaf-vakiflar> adresinden alındı
- Müdürlüğü, V. G. (2024, 05 20). *Mazbut Vakıflar*.
<https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/mazbut-vakiflar> adresinden alındı
- Mülhak Vakıflar*. (2024, 01 10). Vakıflar Genel Müdürlüğü:
<https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/mulhak-ve-esnaf-vakiflar> adresinden alındı
- Makdisi, G. (1981). *The Rise of Colleges: Institutions of Learning in Islam and the West*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Mali Tablolar*. (2024, 03 10). KAÇUV Vakfı: <https://kacuv.org/kurumsal-belgeler/> adresinden alındı
- Mazbut Vakıflar*. (2024, 01 10). Vakıflar Genel Müdürlüğü:
<https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/mazbut-vakiflar> adresinden alındı
- Misyonumuz*. (2024, 03 02). Karz-ı Hasen Vakfı:
<https://karzihasevakfi.com/misyonumuz> adresinden alındı
- Mohsin, M. (2019). Waqf intech and sustainable socio-economic development. *International Journal of Management and Applied Research*, 130-141.

- Nihayet Dergisi Röportajı-Karzi Hasen Vakfi Başkanı Sn.Mehmet Koca.* (2024, 03 02). Karz-ı Hasen Vakfi: <https://karzihasenvakfi.com/nihayet-dergisi-roportaji-karzi-hasen-vakfi-baskani-snmehmet-koca> adresinden alındı
- Online Bağış.* (2024, 02 20). Yetim Vakfi: <https://bagis.yetimvakfi.org.tr/bagis> adresinden alındı
- Projeler.* (2024, 02 05). Ensar Vakfi: <https://ensar.org/faaliyetler/projeler> adresinden alındı
- Projelerimiz.* (2024, 02 20). Yetim Vakfi: <https://yetimvakfi.org.tr/projeler-tr-1233.htm> adresinden alındı
- Sağlık Hizmetleri.* (2024, 02 05). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfi: <https://www.hudayivakfi.org/saglik-hizmetleri.html> adresinden alındı
- Shuaib, A., & Sohail, M. (2021). Islamic social finance in societal welfare: A case study of selected IFBOs in southwest Nigeria. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, 83-99.
- Singer, A. (2008). *Charity in Islamic Societies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sosyal Girişimcilik Akademisi (SGA) Nedir.* (2024, 02 10). Sosyal Girişimcilik Akademisi: <https://www.sga.org.tr/hudayi-sosyal-girisimcilik-akademisi-sga-nedir.html> adresinden alındı
- Sosyal Sorumluluk.* (2024, 02 05). Ensar Vakfi: <https://ensar.org/faaliyetler/sosyal-sorumluluk> adresinden alındı
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları.* (2024, 01 10). Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: <https://www.aile.gov.tr/sygm/genel-mudurluk/sosyal-yardimlasma-ve-dayanisma-vakiflari/> adresinden alındı
- Sulaiman, M., & Zakari, M. (2013). Efficiency and effectiveness of waqf institutions in Malaysia: toward financial sustainability. *9th International Conference on Islamic Economics and Finance*. İstanbul.
- Türk Medeni Kanunu. (2001). *Resmî Gazete Tarihi: 08.12.2001, Resmî Gazete Sayısı: 24607.*

Tarihçe. (2024, 01 20). İHH İnsani Yardım Vakfı: <https://ihh.org.tr/tarihce> adresinden alındı

TURKEN Foundation. (2024, 02 05). TÜRGEV: <https://www.turgev.org/tr/s/turken-foundation> adresinden alındı

Turkish NGO provides food aid to Somalis suffering from drought. (2024, 02 10). Middle East Monitor: <https://www.middleeastmonitor.com/20211206-turkish-ngo-provides-food-aid-to-somalis-suffering-from-drought/> adresinden alındı

Uluslararası Ofis. (2024, 01 30). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi: <https://www.izu.edu.tr/uluslararasi/uluslararasi-ofis> adresinden alındı

Vakfımızın Kuruluş Hikayesi. (2024, 02 20). Yetim Vakfı: <https://yetimvakfi.org.tr/hikyemiz-tr-1208.htm> adresinden alındı

Vizyonumuz. (2024, 03 02). Karz-ı Hasen Vakfı: <https://karzihaseenvakfi.com/vizyonumuz> adresinden alındı

Vizyonumuz, Misyon ve Değerlerimiz. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı: <https://www.hudayivakfi.org/vizyonumuz-misyon-ve-degerlerimiz.html> adresinden alındı

Yaralarımızı Sarmaya Devam Ediyoruz. (2024, 01 30). İlim Yayma Cemiyeti: <https://iyc.org.tr/yaralarimizi-sarmaya-devam-ediyoruz> adresinden alındı

Yeni Vakıflar. (2024, 01 10). Vakıflar Genel Müdürlüğü: <https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/yeni-vakiflar> adresinden alındı

Yetim ve Kimsesiz Çocuklar Sempozyumu. (2024, 02 20). Yetim Vakfı: <https://yetimvakfi.org.tr/yetim-ve-kimsesiz-cocuklar-sempozyumu-tr-7592.html> adresinden alındı

Yurt İçi ve Yurt Dışı Eğitim Faaliyetlerinde İşbirliği Yapılan Kurumlar. (2024, 02 10). Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı: <https://www.hudayivakfi.org/yurt-ici-ve-yurt-disi-egitim-faaliyetlerinde-isbirligi-yapilan-kurumlar.html> adresinden alındı

Zauro, N., Saad, R., Ahmi, A., & Mohd Hussin, M. (2020). Integration of Waqf towards enhancing financial inclusion and socio-economic justice in Nigeria. *International Journal of Ethics and Systems*, 491-505.

EK 1

a) Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı Finans Yetkilisiyle Yapılan Görüşme

Soru 1: Vakfınız bağışları nasıl yönetiyor ve ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyor? Özellikle 2023 Kahramanmaraş depremi ve Filistin mücadelesi bağlamında yaşanan yoğun bağış akışını nasıl yönettiniz?

Vakfımız, kâr amacı gütmemesi sebebiyle herhangi bir yatırım planlaması yapılmamaktadır. Banka hesapları aracılığıyla cari hesaplara gelen ödemeler doğrudan bağış şartlarına uygun olarak gerekli yerlere ulaştırılmaktadır. Bu noktada gerek internet sitemizde gerekse bankaların mobil uygulamalarında bağışçılarımız, kendi istekleri doğrultusunda vekalet şartlarını belirleyebilmektedir. (Örneğin deprem şartıyla yardım, Filistin şartıyla yardım, zekât, fitre, vacip kurban vb.) Normal şartlarda yukarıda da ifade edildiği üzere vakıf hesaplarında herhangi bir tutar birikmemesi amaçlanmakta, gelen bağışın bekletilmeden doğrudan ihtiyaç sahiplerine ulaşmasına önem gösterilmektedir. Ancak 2023 Şubat ayında gerçekleşen Kahramanmaraş depremi ve 2023 Ekim ayında başlayan Filistin mücadelesinde milletimiz ihtiyaç sahiplerine yardımlarını ulaştırmak noktasında vakfımıza büyük bir teveccüh göstermiştir.

Bu teveccüh ile birlikte cari hesaplarda yüklü miktarda ve hemen ihtiyaç sahiplerine ulaşamayabilecek (Filistin'e giden yardım tırlarının engellenmesi vb. sebeplerle) tutarlar birikmiştir. Bu sebeple deprem bölgesi ve Filistin'e gerçekleşen yardımların bir bölümü cari hesaplarda tutulmamış, paranın değerini korumak amacıyla katılım bankalarının katılma hesapları kapsamında değerlendirilmiştir. Bu işlem sonucunda kâr elde edilmesi durumunda bu kâr da ayrıca bağışlarla birlikte amacına uygun yerlere tasadduk edilmiştir. Yine aynı şekilde ihtiyacın hasıl olması durumunda katılma hesaplarından vade günü gelmeden önce tutarlar çekilerek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır. Katılım bankaları katılma hesaplarından vadesinden önce çıkılması sebebiyle herhangi bir kâr payı ödemesi gerçekleştirilmemiştir.

Soru 2: Vakfınızın fihhi bir Danışma Kurulu mevcut mudur?

Elbette yardımların yapılması noktasında fihhi değerlendirmelere tabi olması gereken durumlar Kurucular Kurulu ve Yönetim Kurulu toplantılarında hocalarımıza

danışılmakta ve bu konularda istişare toplantıları gerçekleştirilmektedir. Gerek vakıf mensubu hocalarımız gerekse günümüz fıkıhçılarından görüş alınmasına büyük ehemmiyet gösterilmektedir.

Soru 3: Bağışçılar, bağışlarını belirli bir amaçla (deprem, Filistin vb.) yapabiliyor mu? Zekât bağışları nasıl değerlendiriliyor?

Bağışçılarımızın bir bölümü zekâtlarını yukarıda ifade edilen deprem bölgesi ve Filistin yardımlarında kullanılmak üzere vermek istemektedir. Ancak görüşlerini aldığımız fıkıhçıların değerlendirmelerinde zekâtla altyapı vb. faaliyetler gerçekleştirilemeyeceği için bu noktada zekât şartının konulmaması veya zekâtların Filistin, deprem bölgesi vb. şartıyla verilmemesi için bağışçılarımıza bilgilendirmede bulunmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilen bağışlar; öğrencilere burs ödemeleri, ihtiyaç sahibi ailelere erzak yardımı olarak ulaştırılmaktadır. Zekât havuzuna gelen tutarlar havuzda para birikmesine izin verilmeden doğrudan ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Banka hesaplarında tek bir IBAN adresi kullanılmasına rağmen sağlamış olduğumuz altyapı faaliyeti ile birlikte gelen tutarlarda koyulan şartlar muhasebesel açıdan ayrıştırılabilmektedir. (Vacip kurban, zekât vb.) Ayrı IBAN adreslerinin olması durumunda örneğin Somali'ye, Doğu Türkistan'a yardım vb. birçok IBAN adresinin bağışçılarımız açısından karışıklığa sebebiyet verebilecektir. Bu yüzden bağışlar her bankada döviz türüne göre tek bir IBAN adresinde toplanmakta muhasebesel ayrıştırması daha sonra gerçekleştirilmektedir.

Soru 4: Vakfınızın gelir kaynakları nelerdir? Bağışlar dışında gelir elde ediyor musunuz?

Gelirlerimizin çoğu bağışçılarımızın herhangi bir karşılık beklemezsizin verdikleri bağışlardan meydana gelmektedir. Ancak bunun dışında vakfımıza ait birkaç gayrimenkule dair kira gelirleri mevcuttur. Ayrıca yukarıda da ifade edildiği üzere bağışların bir bölümü katılım bankalarının katılma hesaplarında tutulabilmekte olup buradan da kâr payı geliri elde edilebilmektedir.

Soru 5: Katılım bankalarında hangi kriterlere göre katılma hesabı açıyorsunuz? Tahmini kâr payı oranlarını karşılaştırıyor musunuz?

Hayır, katılım bankalarının katılma hesaplarına tutarlar yatırılırken hangi bankanın daha yüksek tahmini kâr payı oranı sunduğuna dair herhangi bir analiz yapılmamaktadır. İşlemlerin daha çok gerçekleştirildiği ve vakfımızın da uzun yıllardır

çalıştığı Katılım Bankası katılma hesaplarının açılışı noktasında büyük ölçüde tercihimiz olmaktadır.

Soru 6: Personel giderlerinizi nasıl karşılıyorsunuz? Bağışlardan personel maaşı ödeniyor mu?

Yasal mevzuat çerçevesinde vakıf gelirlerinin üçte biri organizasyon giderlerine ayrılabilir. Ancak vakfımız nezdinde bir hayrat havuzu oluşturulmuş olup bağışçılarımızın buraya sadaka vb. bağışlarını gerçekleştirilmesi ile bu havuzdan personel ödemeleri de sağlanmaktadır. Yukarıda da ifade edildiği üzere yasal mevzuat açısından da bu hususta herhangi bir engel bulunmamaktadır. Ancak bağışçılarımızın vacip kurban vb. şartları koyarak gerçekleştirdikleri bağışlar personel maaşlarının ödenmesinde kullanılmamaktadır.

Soru 7: Katılım bankaları vakfınıza maddi bir destek sağlıyor mu?

Çoğunlukla vakfımızın işlemlerinin gerçekleştirildiği katılım bankası tarafından birtakım yardımlar vakfımıza sağlanmıştır. Ancak ilgili yardımların katılım bankasının ceza havuzundan gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini dair herhangi bir malumatımız bulunmamaktadır.

Soru 8: Vakfınız neden hem katılım bankalarında hem de konvansiyonel bankalarda hesap bulunduruyor?

Yasal mevzuat gereği vakıflar paralarını 2005 yılında katılım bankalarını Bankacılık Kanunu'na tabi tutan düzenlemeye kadar konvansiyonel bankalarda tutmak zorundaydılar. Bu kapsamda vakfımız kurulduğu günden bu yana Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün o dönem sermayedarı olduğu Vakıfbank'ta hesabı bulunmaktaydı. 2010'lu yıllardan itibaren katılım bankacılığı sektörünün de gelişmesiyle birlikte Vakıfbank'taki hesap öncelikle kapatılmak istenmiş ancak hâlâ çok sayıda bağışçılarımızın geçmişten gelen gelenek ve alışkanlıklarıyla birlikte konvansiyonel bankalardaki hesaplarımıza bağış yapmaları sebebiyle hesaplar kapatılmamıştır. Ancak internet sitelerinde ilgili hesaplara yer verilmemekte olup yalnızca katılım bankalarında olan hesaplara yer verilerek bağışçılarımız tarafından katılım bankalarının tercih edilmesinin önceliklendirilmesi amaçlanmaktadır.

Soru 9: Covid-19 pandemisi vakfınızın çalışmalarını nasıl etkiledi?

Covid-19 krizinden itibaren bağışçılarımız beklenenin aksine desteklerini daha da artırmışlardır. Ayrıca sahada yer alan gönüllülerimiz dönem şartlarına da uygun olarak maskelerini takarak sahada koşturmuş ihtiyaç sahiplerine erzaklarını ulaştırmışlardır. Vakfımızın üst yönetiminin de bu konuda büyük bir hassasiyeti bulunmaktadır.

Soru 10: Uluslararası yardım projelerinde karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

Uluslararası projelerde vakfımız büyük zorluklar ve engellemelerle karşı karşıya kalmaktadır. Afrika bölgesine, Filistin'e gerçekleştirilmek istenen yardımlar (örneğin Filistin'de erzak dağıtımı için harcanacağına belirtildiği sözleşme ve protokollerin de eklenmesiyle birlikte gönderilmesine rağmen) uluslararası alanda etkin batılı aracı finans kurumları (SWIFT sistemi) tarafından engellenmektedir.

Soru 11: Türkiye'nin gri listeye alınması faaliyetlerinizi nasıl etkiliyor?

Türkiye'nin gri listeye alınması sonrası engellemeler daha çok artmıştır. Ancak öncesinden de süregelen engellemelerin bir diğer sebebi de vakfımızın katılım bankalarını kullanıyor oluşudur. Batı, ülkemiz vakıflarının Afrika ve dünyanın birçok noktasındaki gönül coğrafyalarına ulaşmalarını engellemek istemektedir. Bazı katılım bankaları tarafından konvansiyonel bankaları kullanmamız durumunda ilgili yardımların bu engellemelere takılmayabileceği ifade edilmiştir. Ancak vakfımız böyle bir yolu mevcudiyette denememiştir.

Soru 12: Yardım yapılacak bölgeler nasıl belirleniyor?

Yardım gerçekleştirilecek noktaların belirle gelmesi hususunda insani yardım birimiz görev almaktadır. Gerçekleştirilen yardımlar afaki bir şekilde değil baştan insani yardım birimizin saha çalışmalarıyla birlikte gerçekleştirdiği planlamaya uygun olarak yapılmaktadır.

Soru 13: Vakfınızın denetim süreçleri nasıl işliyor?

Yeminli mali müşavir tarafından tasdik belgesi verilmektedir ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından da denetimler gerçekleştirilmektedir. Bağımsız denetim tarafından gerçekleştirilecek bir denetim süreci üst yönetim tarafından düşünülmekte olup nihai bir karar mevcut değildir.

Soru 14: Vakfınız süreçlerini gönüller üzerinden mi yürütmektedir? Yoksa personel mi istihdam edilmektedir?

Erzak dağıtımını gerçekleştiren gönüllülerimize dair sigorta süreçlerinde nasıl bir yol izlenebileceğine yönelik SGK ile gerçekleştirilen görüşmelerde vakfın gönüllülere en az asgari ücret düzeyinde maaş vermesi ve sigortalarını yatırılması ardından gönüllülerin bu maaşları vakfa tekrar bağışlayabilecekleri şeklinde bir öneride bulunulmuştur. Vakfımız bu noktada daha çok gönüllü değil çalışan buldurmaya özen göstermektedir ve vakfımızın mevcudiyette 700-800 personeli bulunmaktadır.

Soru 15: Vakfınızın finansman ihtiyacı olması durumunda nasıl bir süreç yürütülüyor?

Kurulduğu günden bu yana vakfımızın herhangi bir finansman ihtiyacı bulunmamış olup vakfımızın kurucu ailesi olan Topbaş Ailesi'nin desteği oldukça büyüktür. Yalnızca VGM ile gerçekleştirilen ihalelerde teminat mektubu ihtiyacı olması durumunda katılım bankalarından hizmet alınmaktadır. Bu sebeple vakfımızın bankalar nezdinde kredibilitesi oluşmuştur.

Soru 16: Finansal krizlerden etkilenmemek adına nasıl önlemler alıyorsunuz?

Finansal krizlerden etkilenmemek adına yurt dışında yapılacak yardımların bağış tutarları döviz olarak cari hesaplarda tutulmaktadır ve ivedilikle ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Yurt içinde ise yukarıda da ifade edildiği üzere cari hesaplarda paranın birikmesine sebebiyet vermeyecek şekilde şartlarına uygun biçimde yardımlar gerçekleştirilmektedir.

Soru 17: Teknolojik gelişim vakfınızın çalışmalarını nasıl etkiliyor?

Finans teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte geçmişte şubeden gerçekleştirilen talimatlar artık internet şube üzerinden veya mail yoluyla akşam gerçekleştirilebilmektedir. Bağışçının daha önce nakit olarak getirdiği bağış tutarları artık doğrudan IBAN adreslerine gönderilebilmektedir. Bu durum vakfımız açısından finansal süreçleri oldukça kolaylaştırmıştır. Sosyal medyanın da bağış tutarlarının artırılmasında etkisi büyük olup sosyal medyadan sorumlu ekibimiz bu noktada çalışmalarını sürdürmektedir.

Soru 18: Başışçılarını kişisel verilerini nasıl koruyorsunuz?

Başışçılarımızın başışlarını gerçekleştirirken internet sitelerine girdikleri kişisel verileri en buyk siber güvenlik sistemlerinden biriyle korunmakta olup bu konuda özel bir denetim yapılmaktadır. Söz konusu denetim raporu kartların sistemini sağlayan büyük kurumlara (VISA) iletilmektedir.

Soru 19: Yurt dışı bağış ve ödemelerinde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Yurt dışı ödemelerinde sorunlar yaşanmakta olup yasal düzenlemelerde yer alan vakıfların yardımları ancak banka kanalıyla yapabileceğine dair kısıtlama problemlere sebebiyet vermektedir.

Soru 20: Bu durumda kripto paralar alternatif bir yol olabilir mi?

Kripto paraya dair vakfımız tarafından kabul görmüş herhangi bir icazet bulunmadığı için bu yöntem kullanılmamaktadır. Ancak gelecekte kripto paranın yasal zemininin oluşturulması ile birlikte fihki boyutunun yeniden değerlendirilmesi durumunda yardımların kripto parayla gerçekleştirilmesi hususu st yönetimin alabileceği idari bir karardır. Örneğin yurt dışına gerçekleştirilen kurban yardımlarında açıklamaya kurban yazılması sebebiyle aracı yabancı banka tarafından birilerini öldürmek mi istiyorsunuz şeklinde konuyla alakasız bir biçimde para transferi kesinti yapılarak iade edilmiştir. Afrika'daki personellerimizin maaşlarının ödenmesi noktasında da birçok problem yaşanmaktadır. Örneğin Afrika'ya yapılacak bir eğitim projesinde de para transferi iptal edilmiş olup birçok çocuğun eğitim hakkından mahrum kalmasına sebebiyet verilmiştir. Burada iki nokta dikkat çekmektedir; hem katılım bankalarının hem de vakıfların mimli olması. Burada vakıfların bakış açıları da önemlidir. Örneğin seküler bir vakfın Afrika'ya gerçekleştireceği bir ödemede böyle bir engellemeyle karşı karşıya gelinemeyebilir. Burada seküler vakfın konvansiyonel bankayla çalışıyor olması da ayrı bir etkendir.

Soru 21: Avrupa'daki bağışçılardan bağış alıyor musunuz? Bu konuda yaşadığınız zorluklar var mı?

Avrupa'daki birçok yurttaşımız bağışlarını ülkemize maalesef gnderememektedir. 10 sene önce Avrupa'da yaşayan yurttaşlarımız tarafından Avrupa Birliği'nin yesi olan Almanya'da bir banka hesabı açılması istenmiş böylelikle Avrupa içerisinde ücretsiz bir şekilde para transferinin gerçekleştirilebileceği ifade edilmiştir. Buna istinaden KT Bank AG'de vakfımızın banka hesabı aılmıştır. Ancak 2023 Ekim ayında tekrar

başlayan Filistin olaylarıyla birlikte Filistin şartlı bağışların artması sebebiyle ilgili bankadaki hesaplarımız Almanya'da MASAK görevini gören kurum tarafından incelemeye alınmıştır. İlgili banka üst yönetimi tarafından bağışçılarımıza bağışlarını yaparken Filistin kelimesini kullanmamalarına yönelik bir telkinde bulunabileceğiniz ifade edilmiştir. Ancak vakfımız tarafından böyle bir durum kesinlikle kabul edilmemiştir. Nihayetinde ilgili bankadaki hesaplarımız kapatılmak durumunda kalmıştır. Yurt dışı bağışlarımız Körfezden ziyade daha çok %80 oranında Avrupa'da yaşayan yurttaşlarımızdan gelmektedir.

Soru 22: Vakfınızın bir karz uygulaması mevcut mudur?

Vakfımızda personele veya halkımıza yönelik herhangi bir karz uygulaması bulunmamakta hibe olarak tutarlar ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Ancak ihtiyaç sahiplerinin durumlarının iyi olması halinde vakfımıza bağış yapmalarının önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

b) Ensar Vakfı Finans Yetkilisiyle Yapılan Görüşme

Soru 1: Vakfınız bağışları nasıl değerlendiriyor? Özellikle kurban ve burs bağışları için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz?

Amaca yönelik alınan bağışlarda ödemeler doğrudan yerlerine ulaşmaktadır. Örneğin kurban için gerçekleştirilen bağış tutarları kurban faaliyetinin gerçekleştirilmesi adına anlaşmalı olduğumuz kuruma iletilmektedir. Burs için ise güçlü bir bağışçımız tarafından şubat ve kasım ayında gönderilen tutarlar daha fazla öğrencinin bu imkândan faydalanabilmesi adına Albaraka Türk ve Kuveyt Türk katılım bankalarında yer alan günlük yatırım fonlarında değerlendirilmektedir. Eskiden bu tutarları 1 ay vadeli katılma hesaplarında tutulmaktaydı. Ancak bu fonlar ile birlikte daha fazla getiri elde edilebileceği tarafımıza belirtilmiştir. Katılma hesaplarında vadeden önce hesap kapatıldığında kârın verilmemesi sebebiyle son iki yıldır ilgili fonlara geçiş sağlanmıştır. Özetle cari hesapta bağış tutarları tutulmamakta bahsi geçen hesaplarda değerlendirilmektedir.

Kurban bağışları için valilik tarafından o yıla özel bağış hesabı talep edilmektedir. Bu kapsamda vakfımız tarafından Vakıfbank, Albaraka Türk ve Kuveyt Türk'te kurban

hesapları oluşturulmuştur. Toplanan bağış tutarları kurban faaliyetinde kullanıldıktan sonra hesaplar kapatılmaktadır.

Soru 2: Yurt dışı bağışları nasıl yönetiliyor? Kur riskine karşı nasıl önlemler alıyorsunuz?

Yurt dışında TÜRGEV ile birlikte kurmuş olduğumuz TURKEN Foundation adında bir vakfımız mevcuttur. Bu vakıf Amerika ve İngiltere’de faaliyet göstermektedir. İlgili kuruma göndereceğimiz bağış tutarlarının Türk lirası olması durumunda dolara dönüş sağlanmakta veya katılım bankalarının döviz dayalı yatırım fonlarında tutarlar değerlendirilmektedir. Buradaki amaç da olası kur riskinden korunmak olarak değerlendirilebilir. Bağışlarımızın daha çok yurt içi ağırlıklı olduğunu da ifade etmek yerinde olacaktır.

Soru 3: Filistin ve Afrika'ya yapılan yardımlar nasıl gerçekleştiriliyor?

Katılım bankaları tarafından vakıf olmamız hasebiyle döviz türündeki bağışların yurt dışına gönderiminde zorluklar yaşanmaktadır. Yurt dışına gönderilen ödemeler inşaat vb. işler için avans ödemesi olarak gönderilmektedir. Bunun sebebi yurt dışında bağış tutarlarına el konulmasının hukuken önüne geçilmek istenmesidir. Katılım bankaları da bu noktada vakfın borç veremeyeceği bağış yapabileceği şeklinde ifadelerle süreci durdurabilmektedir. Ancak burada ifade ettiğimiz üzere yegâne amaç bağışçılarımızın göndermiş olduğu tutarları her türlü riskten korumaktır.

Filistin ve Afrika’ya yardım özelinde herhangi bir bağış hesabımız bulunmamasına karşın bağışçılarımız transfer açıklamalarında Filistin’e veya Afrika’ya bağış şeklinde bağışta bulunabilmektedir. İlgili bağış tutarları Türkiye’nin dört bir yanına yayılmış 60 adet yurdumuza bağış olarak gönderilmekte, bağış ödemelerinin amacına ulaşması adına Türkiye’deki yurtlarımızda kullanılması durumunda Filistinli ve Afrikalı öğrenciler bu burslarla faydalanmaktadır. Filistin veya Afrika’ya iletilmesi durumunda ise vakfımıza yapılan bağış tutarı Deniz Feneri Derneği'ne bağışlanmakta ve Deniz Feneri Derneği ile yapmış olduğumuz iş birliği çerçevesinde bağışlar ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Deniz Feneri Derneği ile birlikte büyük Kahramanmaraş depreminde de birliktelik sağlanmış bölgeye erzak gönderimi konusunda birlik içinde hareket edilmiştir.

Soru 4: Amerika ve İngiltere'deki faaliyetleriniz hakkında bilgi verebilir misiniz? Türkiye'nin gri listeye alınması faaliyetlerinizi nasıl etkiliyor?

Yurt dışı bağışlarımız daha çok Amerika'ya gerçekleştirilmektedir. İngiltere'ye son 2-3 yıldır bağış ödemesi gönderilmemiş olup gri liste de yer almamız sebebiyle engellemelerin olup olmadığına dair herhangi bir fikir beyan etmemiz doğru olmayacaktır.

Soru 5: Vakfınızın fıkhi bir Danışma Kurulu mevcut mudur?

Vakfımız fıkhi değerlendirmelerin alınması noktasında Prof. Dr. Hayrettin Karaman'a danışmaktadır. Normal durumlarda işler standart bir şekilde ilerlemekte olup olağanın dışında seyreden durumlarda hocamıza danışılabilmektedir. Katılım bankalarından alınan fonların alınıp alınmayacağı noktasında bir soru yöneltip yöneltmediğine dair herhangi bir fikir belirtmemiz doğru olmaz. Ancak katılım bankalarının da Danışma Komiteleri olduğu için hocamızın görüşü alınmadan da hareket edilmiş olabilir.

Soru 6: Zekât bağışları nasıl değerlendiriliyor?

Zekâtlar için özel olarak oluşturduğumuz bir burs hesabı bulunmaktadır. Ancak bağışlarımız maalesef bazı durumlarda genel hesaba da zekât şartıyla ödemelerini gönderebilmektedir. Bu durumlarda tarafımızca ilgili tutar genel hesaptan alınarak zekâtların toplandığı burs hesabına transfer edilmektedir. Bankaların uygulamalarından da bağış seçeneği işaretlenerek ilgili ödemenin nereye aktarılacağı bağışlarımız tarafından (kurban, burs vb.) seçilebilmektedir. Genel hesaba gelen ödemelerin farklı bir şartla gelmesi durumunda ise tutarın amacına uygun kullanılabilmesi adına muhasebesel ayırıştırma arka planda manuel olarak yürütülmektedir.

Ayrıca sosyal yardım, yurtlara gerçekleştirilecek olan yardımlar vb. başlıklarda da bağışlarımızın zekâtları ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır.

Soru 7: Personel giderlerinizi nasıl karşılıyorsunuz?

İstanbul'da bulunan bir kolejnin mülkü ile birlikte bir alışveriş merkezinin %25'lik hissesi vakfımıza aittir. Buradan elde edilen kira gelirleri personel maaşlarımızı ödeme noktasında kullanılmaktadır. Bunlar dışında da kira gelirlerimiz mevcuttur. Vakfımıza gerçekleştirilen bağışlar ile personel maaşı ödenmemektedir. Ancak ödenmesi

noktasında fıkıh veya mevzuat açısından bir engel bulunmamaktadır. Ensar Neşriyat'ın muhasebesel kısmı ise tamamen vakfımızdan ayrı bir şekilde çalışmaktadır.

Soru 8: Vakfımızın bağış dışında gelir kaynakları nelerdir?

Vakfımıza yapılan bağışlar dışındaki gelirleri; gayrimenkullerden elde ettiğimiz kira gelirleri, üyelerimizin gerçekleştirmiş olduğu aidat ödemeleri ve vakfımızın 150'ye yakın şubesinin toplamış olduğu tutarların yüzde %20'sini yatırmış oldukları şube payları hesabından elde edilen tutarlardan oluşmaktadır.

Soru 9: Katılım bankalarında hangi kriterlere göre katılma hesabı açıyorsunuz?

Tahmini kâr payı oranlarını karşılaştırıyor musunuz?

Mütevelli heyetimizden gelen görüşler doğrultusunda tahmini kâr oranlarının benzemesi de göz önüne alınarak Kuveyt Türk ve Albaraka Türk arasında eşit bir şekilde tutarların paylaştırıldığını söylemek yerinde olacaktır.

Soru 10: Katılım bankaları ile iletişim kurmakta zorlanıyor musunuz?

Katılım bankalarında yaşadığımız problemlerden biri de personele ulaşmakta yaşadığımız zorluktur. Örneğin tam bir personel ile ilişkilerin sürdürülebilir bir şekilde ilerlediği noktada personel değişikliğine gidilmesi durumunda süreçler aksayabilmektedir. Bu sebeple süreç daha çok mobil ve internet şube üzerinden ilerletilmektedir. Tabii bunun sebebine incek olursak kiraların çok yüksek olması sebebiyle katılım bankaları şubelerini artırmıyor ve yeni personel istihdam etmiyor olabilir. Bütün işlerin tek personel aracılığıyla yapılması da iletişimde aksaklıklara sebebiyet verebilmektedir. Burada katılım bankaları daha önce sizlerin de ifade ettiği üzere vakıflara özel hizmet verecek bir şube de açabilir.

Soru 11: Dijitalleşmenin vakfınız süreçlerine etkisi oluyor mu?

Evim İstanbul'un başka bir ilçesinde olup toplu ulaşımın vakfa gelene kadar mobil şubeden birçok işlemi halledebiliyorum. Eskiden böyle imkanlar bulunmamaktaydı. Daha önceleri vakfa bağışlar nakit olarak getirilirken şu an ödemeler bağışçılarımız tarafından dijital ortamda rahatlıkla gerçekleştirilebilmektedir. Bu açıdan dijitalleşme vakıflar için büyük önem arz etmektedir. Kurumsal iletişim tarafında sistemimizin daha da geliştirilebileceğini düşünüyorum. Diğer vakıfların kurumsal web sitelerini incelediğimde bağış odaklı bir web site görürken vakfımızın web sitesinin biraz da

haber ağırlıklı olması daha çok bağış gelmesinin önüne geçiyor olabilir. Bu noktada kurumsal web sitemizin geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Soru 12: Katılım bankaları vakfınıza maddi bir destek sağlıyor mu?

Ziraat Katılım tarafından belirli bir miktar nakdi bağış vakfımıza gerçekleştirilmektedir. Albaraka Türk tarafından maaş promosyonu yerine teknoloji alanında araç gereçlere dair bir bağış gerçekleştirilmesi planı askıya alınmış durumdadır. Kuveyt Türk, Albaraka Türk ve Ziraat Katılım bankaları ile promosyon hususunda çalışmalar yürütülmekte olup henüz nihayete ermemiştir. Albaraka Türk tarafından bir markette geçerli olacak şekilde bir kart yardımı da vakfımıza gerçekleştirilmiştir.

Soru 13: Vakfınız neden hem katılım bankalarında hem de konvansiyonel bankalarda hesap bulunduruyor?

Vakfımızın web sitesinde daha önce Vakıflar Genel Müdürlüğünün iştiraki olduğu Vakıfbank'ın da hesap numarası paylaşılmaktadır. Bunun temel sebebinde ise bağışçılarımızın geçmişten gelen ve ortadan kaldırılması zor olan alışkanlıklarıdır. Özellikle kurban bağışları Vakıfbank üzerinden gerçekleştirilmektedir. Gerçekleştirilen bağışlar ise hesapta tutulmayıp daha önce ifade edildiği üzere kurban faaliyetinin gerçekleştirilmesi adına anlaşmalı olduğumuz kuruma iletilmektedir.

Soru 14: Covid-19 pandemisi vakfınızın çalışmalarını nasıl etkiledi?

Covid-19 krizinde bağış miktarı daha da artmıştır. Covid-19'dan ziyade FETÖ olayları vakfımıza gerçekleştirilen bağışların durma noktasına gelmesine sebebiyet vermiştir. Vatandaşlarımızın çoğu ilgili olayların gerçekleştiği dönemde herhangi bir vakıfla adının yan yana gelmesini istememiştir. Bağış miktarlarının eski hüviyetine kavuşmamasına rağmen tekrar yükselişe geçtiği söylenebilir. Bağışların çoğu da büyük montanda ödeme yapan bağışçılarımızdan gelmektedir. Vakıf yöneticilerinin kimlerden oluştuğu da bağış miktarının yükselmesinde önem arz edebilmektedir.

Soru 15: Finansal krizlerden etkilenmemek adına nasıl önlemler alıyorsunuz?

Finansal krizlerden istifa etmek adına dövize geçiş gibi herhangi bir hareketimiz bulunmamaktadır. Ancak bağış tutarının da değerini korumak adına daha önce bahsedilen yatırım fonlarına tutarlar aktarılmaktadır.

Soru 16: Yardım yapılacak kişiler nasıl belirleniyor?

Burs yardımlarımız için vakfımız bünyesinde bir burs komitesi bulunmakta olup belirli kriterleri taşıyan öğrencilere burs ödemeleri gerçekleştirilmektedir. Sosyal yardımların nerelere gerçekleştirileceğine dair kararlar ise mütevelli heyeti tarafından alınmaktadır.

Soru 17: Vakfınızın denetim süreçleri nasıl işliyor?

Yeminli mali müşavir tarafından vakfımızdan iç denetim mekanizması yürütülmektedir. Aynı zamanda vergi muafiyeti izninin devam etmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığı'na raporlamalarımız mutad bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Gelirlerimizin üçte ikisini harcamamız gerekiyor. Bu dönem içerisinde üçte ikinin çok da üzerinde bir yardım faaliyeti gerçekleştirildiğini söyleyebiliriz. Ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından da vakfımıza yönelik denetimler dönemsel olarak gerçekleştirilmektedir.

Soru 18: Vakfınızda gönüllülük esaslı çalışmalar yapılıyor mu?

Vakfımızda daha çok personel alımıyla süreçler ilerletilmekte olup Genç Ensar tarafında gönüllülerimiz elbette mevcuttur.

Soru 19: Vakfınızın finansman ihtiyacı oluyor mu?

Katılım bankalarından herhangi bir finansman kullanımı gerçekleşmemiş olup örneğin bir yurt inşaatı durumunda finansman sağlayacak bağışçı ile iletişime geçilerek yurda dair finansman sağlanmaktadır.

Soru 20: Bağışçıların kişisel verilerini nasıl koruyorsunuz?

Bağışçılar ile tekrar iletişime geçmek adına ilgili veriler saklanmakta olup KVKK gereğince güvenli bir şekilde muhafaza edilmektedir.

Soru 21: Vakfınızın kripto paraya bakış açısı nedir?

SWIFT sisteminde yer alan batılı aracı kurumların engellemelerinin de ortadan kaldırılması adına kripto parayla bağış din alimlerinin de fetvasını vermeleri durumunda elbette kullanılabilir. Böyle bir durumun gerçekleşmesi durumunda nihai karar mütevelli heyeti tarafından verilecektir.

Soru 22: Avrupa'daki bağışçılardan bağış alıyor musunuz?

Bağışçılarımız yurt içi ağırlıklıdır. Avrupa'dan gelen bağış miktarı yok denecek kadar azdır. Burada SWIFT kaynaklı engellemeler de mevcut olabilir.

Soru 23: Vakfınızın bir karz uygulaması mevcut mudur?

Vakıf senedimizde karz-ı hasen uygulamasına yer verilmiştir. Ancak fiiliyatta kurum dışına verilen herhangi bir karz bulunmamaktadır. Yalnızca kurum personelinin ev, araç vb. alması ve benzeri gibi durumlarda personele karz verilmesi şeklinde bir uygulama mevcuttur.

Soru 24: Finans Kurumları ile ilişkilerin güçlendirilmesi adına önerileriniz mevcut mudur?

Bankalarla iletişim konusunda problemler yaşanmaktadır. Örneğin bir bankada bulunan bağış sistemimiz bir açıktan dolayı kapatılmış olup bu konuda alınması gereken aksiyonlar çok yavaş bir şekilde iletilmektedir.

Katılım bankaları ile aynı amaca hizmet ettiğimize inanıyorum. Bu doğrultuda katılım bankaları ile olan iş birliklerimiz birliktelik içerisinde daha da arttırılmalıdır. Sizlerin de ifade ettiği üzere İslami Sosyal Finans Kurumları ve İslami Finans Kurumları beraber hareket ettikleri nispette daha da büyüyeceklerdir.

Sizlerin de ifade ettiği gibi katılma hesaplarından vade tarihi öncesinde ayrılma durumunda katılım bankalarının tutarları kârıyla beraber vermesi vakıfların katılım bankalarını tercih etmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

c) İlim Yayma Vakfı Finans Yetkilisiyle Yapılan Görüşme

Soru 1: Vakfınız bağışları nasıl yönetiyor ve ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyor?

Vakfımız bağışlar yoluyla gelen tutarları hem cari hesaplarda tutmakta hem de katılma hesaplarında değerlendirilmektedir. Cari hesapta tutulması gereken tutar belirli dönemlerde hesaplanmakta ve 5-6 gün içerisinde hedeflenen yerlere ulaştırılmaktadır. Bu tutarın dışında kalan miktar ise katılma hesaplarında değerlendirilerek ek bir getiri elde edilmektedir. Burada nihai amaç daha fazla yardım yapılmasına olanak sağlanmasıdır. Cari hesaplarda tutulan miktarlar burs ödemeleri, personel giderleri vb.

vakıf faaliyetlerini kapsayan alanlarda kullanılmaktadır. Burada katılma hesapları açısından katılım bankalarına bir eleştiri getirilebilecektir. Konvansiyonel bankalar çok yüksek oranda mevduat faizlerini müşterilerine sunarken katılım bankalarının tahmini kâr oranları bu oranlara nispetle geride kalmaktadır. Katılım bankalarının bu kapsamda havuz getirilerine artıracak faaliyetlerde bulunması kendilerinin tercih edilmesi noktasında önem arz etmektedir. Başka bir örnek verecek olursak daha önce birçok Katılım Bankası ile promosyon anlaşması yapılması istenmesine rağmen katılım bankaları böyle bir teklife olumlu bakmamıştır. Konvansiyonel bankalar maaş hesaplarını kullanan vakıflara ciddi imkanlar sunarken katılım bankalarının bu imkanları vakıflara sunmaması tercih noktasında önemli bir faktör olabilecektir. Özetle katılım bankaları tarafından hakkı olanın verilmesi konvansiyonel piyasaya müşterilerinin ezdirilmemesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Katılma hesaplarından erken ayrılma durumu nadir olsa da gerçekleştirilmektedir. Burada vadesi uzun olan katılma hesabının sona erdirilmesi veya kısmen tutarın çekilmesi söz konusudur. Vadesi uzun olanın tercih edilmesindeki sebep vadesi sona ermeye yakın olan katılma hesabının kârından feragat etmemek şeklinde açıklanabilecektir. Sizlerin de ifade ettiği üzere katılma hesaplarından erken ayrılma durumunda en azından vakıflar özelinde kârın tamamının verilmesi kâr amacı gütmeyen kamu yararına çalışan bu kurumların sürdürülebilirliği açısından oldukça faydalı bir uygulama olacaktır.

Ayrıca katılma hesapları dışında katılım bankaları nezdinde yatırım hesapları da kullanılmaktadır. Burada kira sertifikası fonları vb. yatırım araçlarına tutarlar aktararak getiri elde edilmekte ve daha önce de ifade edildiği üzere daha fazla ihtiyaç sahibine ulaşılması hedeflenmektedir.

Vakfımız tarafından tutarlar katılım bankalarında değerlendirilmekte olup ayrıca Vakıfbank'ta da kısmi de olsa vergi vb. ödemeler açısından vadesiz hesapta tutarlar bulundurulmaktadır.

Soru 2: Vakfınız hangi alanlarda faaliyet gösteriyor ve zekât bağışları nasıl değerlendiriliyor?

Vakfımız adından da belli olduğu üzere ilim alanındaki faaliyetlere yoğunlaşmaktadır. Bu kapsamda vakfımıza gerçekleştirilen zekât ödemeleri daha çok ihtiyaç sahibi öğrencilere burs ve yurt yardımları olarak ulaştırılmaktadır. Vakfımıza ait birçok hesap

türü bulunmaktadır. Burs hesabı, yetim hesabı ve deprem hesabı bu hesapların arasında sayılabilir. Vakfımıza yapılan ödemelerde açıklama alanında belirtilen hususlar çerçevesinde muhasebesel alt kırılımlar arka planda gerçekleştirilmektedir. Bu kırılımların sayısının 10-15 civarında olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Vakfımıza kurban, Filistin'e yardım vb. açıklamalarla gelen ödemeler daha çok bu alanda yoğunlaşmış İlim Yayma Cemiyeti vb. kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Örneğin Afrika'ya yardım şeklinde gelen bağışlar Türkiye'nin dört bir yanına yayılmış yurtlarımızda bulunan Afrikalı öğrencilere de ulaştırılabileceği gibi İlim Yayma Cemiyeti gibi kurumlar aracılığıyla doğrudan Afrika'ya da ulaştırılabilmektedir.

Ayrıca vakfımıza gerçekleştirilen zekât ödemelerinde cari hesaptan arta kalan tutarlar katılma hesabına alınarak değerlendirilmekte ve daha fazla ihtiyaç sahibine ulaşılmaktadır.

Soru 3: Fıkhi konularda kimlerden danışmanlık alıyorsunuz?

Şu ana kadar ihtiyaç halinde herhangi bir hocaya danışıldığına dair bilgi tarafımda bulunmamaktadır. Bu kapsamda ihtiyaç olması durumunda özellikle İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde bulunan hocalarımıza danışılabileceği öngörülmektedir.

Soru 4: Katılım bankalarında hangi kriterlere göre katılma hesabı açıyorsunuz?

Vakfımız katılma hesaplarına tutarların yatırılması noktasında tahmini kâr oranlarının hangi katılım Bankası'nda yüksek olduğuna dair herhangi bir analiz gerçekleştirilmemektedir. Vakfımız bu noktada Albaraka Türk Katılım Bankası'nı tercih etmekte olup bunun vakfın geçmişten gelen bir geleneği haline geldiğinde ifade etmek yerinde olacaktır. Ayrıca daha önce de ifade edildiği üzere katılım bankalarının havuz getirilerini artırıcı faaliyetler yapması gerektiği yadsınamaz bir gerçektir.

Soru 5: Vakfınız katılım bankacılığına nasıl katkı sağlıyor?

Vakfımızın bünyesinde bulunan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde herhangi bir konvansiyonel banka ATM'si bulunmamaktadır. Üniversitede bulunan bütün ATM'ler katılım bankalarına aittir. Burada vakfımızın katılım bankacılığına verdiği önem de ayrıca görülebilmektedir. Ancak öğrencilerimiz üniversite kapısından dışarı çıktığı andan itibaren herhangi bir konvansiyonel banka ATM'sini kullanabilecektir. Burada kampüs içerisinde herhangi bir konvansiyonel banka ATM'sinin olmaması kesinlikle engelleyici bir rolde değildir. Katılım bankalarının bu çerçevede gençleri

müşteri portföyüne dahil edecek çalışmalar gerçekleştirmesi elzemdir. Örneğin hesap açılışı gerçekleştirene bir bluetooth kulaklık hediye edilmesi dahi gençlerin oldukça ilgisini çekecek katılım bankalarının tercih edilmesinde büyük bir rol oynayacaktır.

Soru 6: Vakfınızın bağış dışında gelir kaynakları nelerdir?

Vakfımızın bağış dışında kira gelirleri de mevcuttur. Ayrıca vakfımız bünyesinde bulunan bir vakıf üniversitesi olan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nden de elde edilen gelirler mevcuttur. Tabii bu gelirler yine üniversitenin gelişiminde kullanılmaktadır. Örneğin yine bu tutarlar ile üniversitede ihtiyaç sahibi olan öğrencilere burs desteği sağlanmaktadır.

Soru 7: Personel giderlerinizi nasıl karşılıyorsunuz?

Vakfımız personel giderlerini elde edilen bağış tutarlarından karşılamaktadır. Fıkıh ve mevzuat açısından bu kapsamda herhangi bir problem bulunmamaktadır. Vakfımız daha çok gönüllü kişiler ile değil personeller ile süreci yürütmekte olup deprem gibi bazı durumlarda üniversite öğrencilerinin gönüllülük faaliyetleri elbette olabilmektedir.

Soru 8: Covid-19 pandemisi vakfınızın çalışmalarını nasıl etkiledi?

Covid-19'un Vakıf faaliyetlerimize etkisi oldukça büyük olmuştur. İlgili dönemde üniversiteler bir dönem faaliyetlerini sürdürememiş, sonrasında sürecin online eğitimle devam etmesi ile birlikte öğrenci yurtlarımızda aktif faaliyet gösterememiştir. Bağış gelirlerimizin de ilgili dönemde geriye düştüğünü söylemek yerinde olacaktır.

Soru 9: Burs ve sosyal yardımlarınızdan kimler ve nasıl faydalanabiliyor?

Daha önce de ifade edildiği üzere vakfımız ilmi alanlarda faaliyet göstermektedir. Bu kapsamda örneğin yetim bursu ödemelerimiz lise öğrencilerimizin de dahil olabileceği bir burs programımızdır. Burada öğrenciler tarafından müracaatların gerçekleştirilmesi akabinde baktığımız bünyesinde bulunan ekip tarafından gerekli çalışmalar sağlanarak ihtiyaç sahiplerine burs ödemeleri gerçekleştirilmektedir.

Soru 10: Vakfınızın denetim süreçleri nasıl işliyor?

Vakıflar Genel Müdürlüğü ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından görevlendirilen müfettişler aracılığıyla vakfımız mutad bir şekilde denetlenmektedir. Ayrıca Vakfımız bünyesinde yeminli mali müşavirimiz tarafından da iç denetim süreci iletılmaktadır.

Soru 11: Vakfınızın finansman ihtiyacı oluyor mu?

Vakfımızın daha önce herhangi bir finansman ihtiyacı oluşmamış olup süreçler projesi sponsorları aracılığıyla iletılmaktadır. Projeler cari hesaplarda tutulan tutarlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Herhangi bir bankadan finansman kullanılmasının mevcut durumda söz konusu olmayacağı ifade edilebilir.

Soru 12: Finansal krizlerden korunmak adına nasıl önlemler alıyorsunuz?

Vakfımız döviz cinsinde herhangi bir tutar bulundurmamaktadır olup Türk lirasına destekleyici bir şekilde faaliyetlerini sürdürmektedir. Daha önceleri ifade edildiği üzere paranın da değerini korumak amacıyla ilgili tutarlar Türk lirası cinsinde katılma hesaplarında değerlendirilmektedir.

Soru 13: Teknolojik gelişmeler vakfınızın çalışmalarını nasıl etkiliyor?

Teknolojik gelişimlerden ziyade kurumlara olan güvenle bu bağışların büyüyebileceği ifade edilebilir. Her ne kadar sosyal medya insanlara ulaşmada kolaylıklar sağlıyor olsa da insanlar güvenmedikleri kurumlara kesinlikle bağış gerçekleştirmeyeceklerdir. Bu açıdan vakıflar için en önemli şeylerden biri de toplumun güvenini sağlamaktır.

Soru 14: Bağışçı bilgilerini nasıl saklıyor ve bağışçı ilişkilerini nasıl yönetiyorsunuz?

Bağışçı velileri güvenli bir şekilde sistemlerimizde saklanmakta olup bağışçılarla sonrasında iletişime geçilmesi süreci Bağışçı İlişkileri Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Bağışların sürekliliğini sağlama açısından bağışçı ziyaretlerinin özellikle fiziken gerçekleştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Soru 15: Vakfınızda karz-ı hasen uygulaması bulunuyor mu?

Karz-ı hasen uygulaması yalnızca vakıf personeline evlenmesi veya ev alması durumunda gerçekleştirmektedir. Personelden geri ödemelerde herhangi bir enflasyon farkı talep edilmemektedir.

Soru 16: Katılım bankaları ile yaşadığınız sorunlar ve önerileriniz nelerdir?

Katılım bankalarına verilecek önerilerden biri de süreçleri ticari bir şekilde düşünerek ilerletmeleridir. Vakıflara muhtaç değiliz şeklinde bir yaklaşımda bulunmamaları büyük önem arz etmektedir. Ayrıca teknolojinin kullanılması, katılım bankaları personellerine ulaşılabilir olunması da gelişimi sağlayacak faktörler arasında sayılabilir. Süreçler karmaşık bir şekilde ilerletilmemeli daha da basite indirgenmelidir.

Ayrıca daha önce de ifade edildiği üzere vakıflar özelinde katılım bankaları maaş promosyonu çalışmaları gerçekleştirmelidir. Şube personelleri tarafından vakıflara fiziki ziyaret gerçekleştirilmesi de iletişimin artırılması noktasında büyük bir önem arz etmektedir.

d) Karz-ı Hasen Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Koca ile Yapılan Görüşme

Soru 1: Vakfınızın çalışma sistemi ve karz-ı hasen uygulaması hakkında bilgi verebilir misiniz?

Vakfımızın çalışma sistematığı de kısaca şöyle özetlenebilir; vakfımız öncelikle Genç Yuva Kooperatifi'ne borç vermektedir. Genç Yuva Kooperatifi de evlenmek isteyen ihtiyaç sahibi gençlere belirlenen tutarda ödemeleri gerçekleştirmektedir. Ödeme yapılan gençler de belirli vadelerde ödemelerini herhangi bir enflasyon farkı dahi olmaksızın gerçekleştirmektedir. Ödemelerin yapılamaması durumunda öncelikle belirli bir mühlet tanınmakta gerçekten ödeyemeyeceği kanısına varılması durumunda ise Karz-ı Hasen Vakfı tarafından borç tamamen kapatılmaktadır. Ayet-i Kerime'de de buyrulduğu gibi borcu alamadığımız durumda bağışlamamız daha evlâ olup vakfımız bu prensipler doğrultusunda hareket etmektedir.

Soru 2: Vakfınız hangi bankalarla çalışıyor ve bağışları nasıl değerlendiriyor?

Vakfımız Katılım Bankası dışında herhangi bir konvansiyonel banka ile çalışmamaktadır. Daha önce vergi ödemelerinin konvansiyonel kamu bankaları üzerinden gerçekleştirilmesi durumu da kamu katılım bankaları aracılığıyla çözüme kavuşmuştur. Bu minvalde vakfımız şu anda yalnızca katılım bankaları ile

çalışmaktadır. Katılım bankalarının cari hesapları üzerinden operasyonel işlemler gerçekleştirilerek ödemeler sağlanmakta âtil kalan tutarlar ise katılım bankalarının günlük katılma hesaplarında değerlendirilmektedir. Zaman zaman aylık vadeli katılma hesapları tercih ediliyor olsa da vadeden önce hesabın sona erdirilmesi durumunda kâr payının alınmaması riskini önleme amacıyla günlük katılma hesapları ağırlıklı olarak tarafımızca tercih edilmektedir. Aylık vadeli katılma hesaplarının tahmini kar oranlarının daha yüksek olduğu da yadsınamaz bir gerçektir.

Soru 3: Vakfınıza yapılan bağış türleri nelerdir ve nasıl değerlendirilir?

Vakfımıza genel bağış ve zekât olmak üzere iki türde bağış yapılabilmektedir. Genel bağış olarak gelen tutarlar ihtiyaç sahibi gençlere borç olarak verilmekte borcunu ödeyemeyen gençlerin borcunu kapatmak için ise zekât fonunda yer alan tutarlar kullanılmaktadır. Zekâtın verilmesi gereken yerler ayetle sabit olduğu için zekât fonundaki tutarlar faizsiz borca bir kaynak olarak kullanılmamaktadır.

Soru 4: Vakfınızın bir Danışma Kurulu mevcut mudur?

Vakfımızın fihhi ve ekonomik meselelerde danıştığı sektörde de tecrübeli olan kıymetli kişiler bulunmaktadır. Ayrıca vakfımız bünyesinde bir Danışma Kurulu oluşturma süreci devam etmektedir.

Soru 5: Vakfınızın bağış dışında gelir kaynakları var mı?

Daha önce de ifade edildiği üzere bağış dışında yalnızca katılma hesaplarından elde edilen kâr payı gelirimiz mevcuttur. Bunun dışında gayrimenkul geliri gibi herhangi bir gelir kaynağımız mevcut değildir.

Soru 6: Katılım bankalarında hangi kriterlere göre katılma hesabı açıyorsunuz?

Katılma hesaplarına tutarlar alınmadan önce sektör analizi gerçekleştirilerek daha fazla getiri elde edilmesi öngörülen Katılım Bankası'nın katılma hesaplarında tutarlar değerlendirilmektedir. Tutarların değerlendirilmesinin amacı daha fazla ihtiyaç sahibi gence faizsiz borç sağlayabilmektir.

Soru 7: Personel giderlerinizi nasıl karşılıyorsunuz?

Vakfımıza dair personel giderleri vakfımızın çatı kuruluşu ve Mütevelli Heyeti üyesi olan Maveria Vakfi tarafından karşılanmaktadır. Burada da Maveria Vakfi'na gelen bağışlar üzerinden bir ödeme söz konusu olup bunun önünde herhangi bir fihhi veya

yasal engel bulunmamaktadır. Gelecek dönemde personel giderlerinin vakfımız tarafından karşılanması durumunda yine benzer bir yol tercih edilebilecektir.

Soru 8: Katılım bankaları vakfınıza maddi destekte bulunuyor mu?

Katılım bankaları tarafından vakfımıza gerçekleştirilen herhangi bir yardım bulunmamaktadır. Ancak bir başka Vakıf tarafından vakfımıza bir miktar bağış ödemesi gerçekleştirilmiştir. Katılım bankalarının yardım sağlama noktasında çalışmalar gerçekleştirmesi İslami Finans Ekosistemi'ndeki dayanışma açısından önem arz etmektedir.

Soru 9: Yurt dışı bağışlarında herhangi bir engelleme ile karşılaşılıyor musunuz?

Vakfımıza yurt dışından gelen herhangi bir bağış ödemesi bulunmamaktadır. Vakfımız daha çok evlenmek isteyen gençlere yardım üzerine odaklandığından dolayı ödeme gerçekleştirilmesi durumunda herhangi bir transfer engeli ile karşılaşılabilceğini düşünmüyoruz.

Soru 10: Karz-ı hasen başvuruları nasıl yapıyor ve değerlendiriliyor?

Vakfımıza başvurular kurumsal web sitesi üzerinden gerçekleştirilmektedir. İhtiyaç sahibi gençler başvuru için gerekli evrakları sisteme yükledikten sonra mülakat aşamaları da gerçekleştirilerek Borç Verme Komitesi tarafından karz-ı hasenin kimlere verileceği kararlaştırılmaktadır. Gelecek dönemde mülakat aşamalarında kaldıracak şekilde oluşturulacak bir reyting sistemi üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

Soru 11: Vakfınızın denetim süreçleri nasıl işliyor?

Vakfımızda bir iç denetim mekanizması mevcut olup fahri denetçi ve mali müşavir tarafından denetimler gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bağımsız denetim mekanizmasının oluşturulması üzere çalışmalarımız devam etmektedir.

Soru 12: Vakfınızda gönüllülük esaslı çalışmalar yapıyor mu?

Vakfımızda çalışanlar personel olarak istihdam edilmektedir. Mütevelli heyetimiz ise gönüllülerden oluşmaktadır.

Soru 13: Vakfınızın finansman ihtiyacı oluyor mu?

Vakfımızın şu ana kadar herhangi bir finansman ihtiyacı bulunmamıştır. Ancak çatı kuruluşumuz olan Maveria Vakfı'nın böyle bir ihtiyacı daha önce mevcut olmuş olup katılım bankaları tarafından finansman sağlanarak bu ihtiyaç giderilmiştir. Yine

vakfımız bünyesinde de böyle bir ihtiyaç hasıl olması durumunda benzer bir yöntemle gidilebileceği söylenebilir.

Soru 14: Finansal krizlerden nasıl etkileniyorsunuz ve bu risklere karşı nasıl önlemler alıyorsunuz?

Vakfımız Türk lirası üzerinden borç vermekte ve yine Türk lirası üzerinden alacaklarını tahsil etmektedir. Daha önce de ifade edildiği üzere katılım hesapları hem paranın değerini koruma hem de daha fazla kişiye faizsiz borç verme adına kullanılmaktadır. Bunun dışında finansal krizler açısından ayrıca alınmış herhangi bir önlem bulunmamaktadır.

Soru 15: Teknolojik gelişmeler vakfınızın çalışmalarını nasıl etkiliyor?

Vakfımıza bağışlar online web sitesi üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ayrıca faizsiz borç ihtiyacı olan gençler ile mülakatlarda online ortam üzerinden gerçekleştirilebilmektedir. Türkiye'nin 81 ilinde karz-ı hasen verilen genç bulunmakta olup teknolojinin getirmiş olduğu imkanlar süreçleri efektif hale getirmiştir.

Soru 16: Vakfınızın kripto paraya bakış açısı nedir?

Mevcut durumda kripto para ile herhangi bir ödeme sistemimiz bulunmamaktadır. Ancak ileride kriptoya yönelik fıkhi değerlendirmelerin olumlu yönde yapılması durumunda kullanılmasının da önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Soru 17: Vakıf Katılım'ın MÜSİAD ile gerçekleştirmiş olduğu bir MÜSİAD Karz-ı Hasen Projesi adında bir uygulaması mevcuttur. Bu proje kapsamında MÜSİAD Karz-ı Hasen Sandığı'na kayıtlı olan MÜSİAD üyelerinin fon ihtiyacı bulunması durumunda Vakıf Katılım tarafından faizsiz bir şekilde finansman sağlanmakta olup borcun ödenmemesi durumunda MÜSİAD tarafından Vakıf Katılım'da tutulan tutar üzerinden kefalet mekanizması işletilmekte üyenin borcu MÜSİAD tarafından ödenmektedir. Benzer bir çalışmanın vakfınız ve bir Katılım Bankası ile gerçekleştirilmesi mümkün müdür?

Sektörde bu gibi örneklerin sayısının daha da artması gerekmektedir. Vakıf olarak Vakıf Katılım başta olmak üzere diğer katılım bankaları ile böyle bir iş birliğine gitmemiz elbette mümkündür. Belirtmiş olduğunuz üzere Katılım Bankası'nda tutulan tutarın katılma hesaplarında değerlendirilmesi vakfımız açısından da bir avantaj sağlayacaktır. Ayrıca bankalar ifade ettiğiniz üzere ilgili tutarları ceza havuzlarından

da ödeyebilir. Bu da katılım bankalarının sosyal sorumluluk projelerinin çeşitlenmesine ve toplumda refahı artırıcı etkisinin artmasına olanak sağlayacaktır.

Soru 18: Vakfımızın gelecekteki projeleri nelerdir?

Şu anda vakfımız tarafından verilen karzlardan herhangi bir enflasyon farkı talep edilmemektedir. Ancak gelecek dönemde evlilik dışında da ihtiyaç sahiplerine borç verme gibi projelerimiz mevcuttur. Evlilik dışındaki uygulamalarda her dönem sonunda enflasyon farkının hesaplanması suretiyle borcun geri alınacağı yapının tesis edilmesi öngörülmektedir. Evlilik dışında hangi konularda borç verileceği de elbette tanıma ihtiyaç duymaktadır. Belirtmiş olduğumuz üzere mevcut durumda yalnızca evlilik için karz-ı hasen verilmekte olup diğer konularda çalışmalar devam etmektedir.

e) Prof. Dr. İsak Emin Aktepe ile Yapılan Görüşme

Soru 1: Vakıflar, bağışçılarının göndermiş olduğu bağışları katılma hesabı, yatırım hesabı vb. finansal enstrümanlarda değerlendirebilir mi?

Vakıf parası işletilmeden durursa enflasyon karşısında değerini yitirir. Buna sebep olmak caiz olmaz. Vakıf yönetimi vakfın idaresinden sorumludur ve bu hususta yapılması gerekenleri yapmaya yetkilidir. Vakıf malı ne için vakfedildiyse ona yönlendirilmelidir. Vakfeden kişi vakfettiği şeyin fakirlere harcanmasını istiyorsa buna saygı gösterilmelidir. Bu vakfı başka bir şeye dönüştürmek caiz olmaz. Örneğin aç insanlara vakfedilmiş bir parayı bina yapımına kullanmak uygun olmaz. Aç insanlar varken parayı değerlendireceğim diye uzun süre bekletmek de caiz olmaz. Sonuç olarak eğer vakfın parasını yatırıma çevirme zorunluluğu varsa elbette katılma hesabı da açılabilir; yatırım hesabı da açılabilir. Fakat vakfın parasını aşırı riskli yatırım hesaplarına aktarmak uygun olmaz. Faiz içerikli yatırımlar zaten caiz olmaz.

Soru 2: Vakıfların bu noktada basiretli bir tüccar gibi davranma yükümlülükleri var mıdır?

Vakıf yönetiminin vakfın amaçlarına uygun davranma zorunluluğu vardır. Onlar tüccar değildir. Fakat vakıf parasını zorunlu olarak değerlendirmek durumunda kalınıyorsa elbette basiretli bir tüccar gibi davranmaları gerekir.

Soru 3: Bağışın türü önemli midir? Örneğin genel bağış ise katılma hesabına alabilir; ancak zekât, kurban bağışı vb. ise caride tutulmalı ve amacına uygun şekilde doğrudan harcanmalı şeklinde bir kural var mıdır?

Vakfedenin amacı ve şartı önemlidir. Vakfeden bunu kurban olsun diye vakfetmişse vakıf yönetimi bunu kurban ibadetinin gereklerine göre yönetmelidir. Vakıf yönetimi kurban kesmeyip parayı yatırıma çeviremez. Vakfeden vakfettiği paranın zekât olduğunu söylüyorsa zekât sarf yerlerine harcanmalıdır. Zekât sarf yerleri dışında bir yere harcanmamalıdır. Zekât sarf yerleri konusunda ihtilaf varsa güvendikleri fetva makamlarına göre davranabilirler. Mümkün olan en kısa sürede zekât sarf yerlerine ulaştırılmalıdır. İhtiyaç yokken parayı yatırıma çevirmek uygun olmaz. Ama parayı belli bir plan çerçevesinde yönetmek gerekiyorsa zekât parası katılma hesabına ve yatırım hesabına alınabilir. Aşırı riskli hesaplara alınmamalıdır. Paranın enflasyona maruz kalmasına engel olunmalıdır.

Soru 4: Vakfa gerçekleştirilen bağışlar emanet ve vekalet akdi çerçevesinde değerlendirilebilir mi? Yoksa farklı bir şekilde mi değerlendirilmelidir?

Vakıf para, vakıf yönetimine emanettir. Vakıf yönetimi, vakfın yönetimine vekildir. Kasıt, kusur ve şarta muhalefetleri yoksa tazminle sorumlu değildir.

Soru 5: Bazı vakıflarla gerçekleştirilen görüşmelerde Filistin, Afrika şartıyla zekât şeklinde bir bağış olması durumunda bunu zekât olarak değil hayrat olarak değerlendirildiği ve belirtilen şarta uygun şekilde harcandığı bunun sebebinin zekâtın altyapı yatırımlarında kullanılmaması ve sarf edileceği yerlerin belli olması olarak belirtilmiştir. Vakıf web sitesi üzerinden bu bilgilendirmeyi gerçekleştirmektedir. Bu durumda bağışçının zekâtının sıhhati etkilenmekte midir?

Zekât, bütün hayırların en üstünedir. Zekât niyetiyle verilmiş bir parayı normal tasadduk gibi değerlendiremeyiz. Bilgilendirme yapmak şartıyla zekât niyetiyle belli bir bölgeye vakfedilmiş parayı o bölge dışında başka yerlerde zekât sarf yerlerine uygun harcamak gerekir. Yani zekâttaki bölge kaydına uyulmaz ama zekât kaydına uyulur. Vakfeden insanların yanılmaması için tedbirler alınmalıdır. Zekât sarf yerleri içerisinde cami, okul, yurt, yetimhane, aşevi, su kuyusu, barınak, ev gibi yerlerin olup olmadığı konusu ihtilaflıdır. Bu konuda vakıf yönetimi güvendikleri fetva

makamlarının görüşüne göre davranabilir. Fetva makamı zekât sarf yerleri içerisinde bunların da olabileceğini belirtirse vakıf yönetiminin buna uyması caizdir.

Soru 6: Vakfın uygulaması fıkhi açıdan uygun mudur?

Zekât zekâttır. Zekât normal tasadduk gibi düşünülmemelidir. Zekât veren sırf bölge şartı koydu diye zekâtı zekât olmaktan çıkmaz. Vakıf yönetimi buna uygun davranmalıdır.

Soru 7: Web sitesi üzerinden genel bir bilgilendirme yeterli midir yoksa bu vb. Şartlarla bağış yapan kişiler tek tek aranarak bilgilendirme yapılmalı kabul etmeyen bağışçıların bağışları iade edilmeli midir?

Vakıf yönetimi vakfeden insanların aldanmaması yanılmaması için gerekli tedbirleri almalıdır. Zekât ile birlikte bölge şartı kabul edilmiyorsa bunun yanlışlıkla yapılmaması için gerekli önlemler alınmalıdır. Fakat bütün önlemlere rağmen böyle bir şey olursa o yine de zekâttır. Zekât sarf yerlerine harcanmalıdır. Bölge şartının kabul edilmediğine dair genel bir bilgilendirme yeterlidir.

EK 2

Vakıf Adı	Kamu	Konvansiyonel	Katılım
13 Yıldız Yetimler Vakfı			
Abdullah Baba Vakfı			Kuveyt Türk
Abidinpaşa Merkez Camii Vakfı			
Acil Hastalara Yardım Vakfı	Vakıfbank		
Acil İhtiyaç Projesi Vakfı (A.İ.P)		İş Bankası	
Adalı Vakfı		Garanti Bankası	
Adil Dünya Vakfı	Ziraat Bankası		
Adil Efendi İlim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı			Albaraka Türk
Adıyamanlılar Vakfı	Vakıfbank, Halkbank		Kuveyt Türk
Ahmet - Zerrin Ellialtıoğlu Vakfı			
Ahmet Çalık Vakfı			
Ahmet Dinç Eğitim - Kültür ve Yardımlaşma Vakfı	Ziraat Bankası		
Ahmet Kayhan'ın İzinde Topluma Hizmet Barış ve Birlik Vakfı		İş Bankası	
Akıncılar İlçesi ve Köyleri Hizmet ve Eğitim Vakfı (Akhev)	Vakıfbank		
Aköz Vakfı			
Akşehir Kültür Sağlık ve Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank, PTT	Akbank, İş Bankası, Türk Ekonomi Bankası, Garanti Bankası	
Akşemsettin Fatih İmam Hatipliler Vakfı			
Aksu Eğitim Sağlık ve Kültür Vakfı	Halkbank		
Akut Vakfı	Vakıfbank		
Akyuva Vakfı(Akva)			
Albayrak Vakfı			
Albayraklar Eğitim ve Kültür Vakfı			

Ali Asker Aksu Eğitim Sağlık ve Bilim Vakfı			
Ali Diler Aile Vakfı			
Ali Osman Demirtaş Vakfı			
Ali Rıza Demircan Eğitim Vakfı (Ardev)			Albaraka Türk
Alimoğlu Sağlık ve Eğitim Vakfı			
Aliye Üster Vakfı			
Alp Şen Vakfı			
Alpaslan Otizmle Mücadele Vakfı			
Alptemoçin-Bekler Eğitim ve Endüstriyel Gelişim Vakfı			
Altı Nokta Körler Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank	Yapı Kredi, Akbank	
Altı Nokta Körlere Hizmet Vakfı			
Alucra Kalkınma ve Eğitim Vakfı			
Anadolu Bor Vakfı			
Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı (Anaçev)	Vakıfbank, Ziraat Bankası, Halkbank	Yapı Kredi, İş Bankası	
Anadolu Çocuk Yardım Eğitim Kültür Sağlık Vakfı	Vakıfbank		
Anadolu Eğitim ve Kültür Vakfı			
Anadolu Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı		İş Bankası	
Anadolu Medya Grup Vakfı (Anmeg Vakfı)			Kuveyt Türk
Anadolu Otizm Eğitim ve Mücadele Geydirici Vakfı (Anadolu Otizm Vakfı)			
Anadolu Tevhid Vakfı			Kuveyt Türk
Anadolu'dan Yeryüzüne Kadın Sivil Toplum Kuruluşları Vakfı (Aysit Vakfı)			
Ankara Hamiyet ve İrfan Vakfı (A.H.İ.)			Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Ankara Sağlık Hizmet Vakfı (Ansav)	Vakıfbank		
Ankara Sosyal Bilimler Vakfı			

Ankara Teknik Eğitimi Geliştirme Vakfı (Ateg Vakfı)			
Ankara Tıplılar Vakfı		İş Bankası	
Ankara Yıldırım Beyazıt Vakfı (Aybev)			
Anne ve Bebek Sağlığı Vakfı			
Anne ve Çocuk Eğitimi Vakfı (Açev)		Fibabanka	
Antalya Çağdaş Eğitim ve Kültür Vakfı (Antçev)	Ziraat Bankası		
Antalya Galibi Kültür Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı (Galibi Vakfı)			
Antalya İli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı			
Antalya Kültür Sanat Vakfı (Aksav)			
Antalya Lisesi ve Mezunları Vakfı (Aliv)	Vakıfbank		
Antalya Üniversite Destekleme Vakfı			
Antalya Yetim ve Muhtaç Çocuklara Yardım Vakfı (Ayçov)	Vakıfbank	Denizbank	
Araştırma Destek Eğitim Vakfı (Adev)			
Araştırma ve Kültür Vakfı			Türkiye Finans, Kuveyt Türk
Ardahan Üniversitesini Kalkındırma Vakfı	Halkbank		
Ardahan Vakfı			
Arguvan ve Köyleri Eğitim Kültür Vakfı		Yapı Kredi	
Armaş Vakfı		Garanti Bankası	
Artı Nefes Vakfı			
Artvinliler Hizmet Vakfı			
Artvinliler Kültür ve Sosyal Hizmetler Vakfı			
Asımın Nesli Vakfı	Ziraat Bankası, PTT		Kuveyt Türk
Asitane Kültür Sanat Eğitim Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (Asitane)			
Aşure Vakfı		İş Bankası	

Ata Sporları Vakfı			
Ataşehir Erzurumlular Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı			
Atatürk Üniversitesi Kalkındırma Vakfı	Vakıfbank, Halkbank		
Atatürk Vakfı		İş Bankası	
Atatürkçü Dayanışma Eğitim Vakfı			
Atik Valide İlim ve Hizmet Vakfı			Kuveyt Türk
Atlas Sağlık Eğitim Vakfı (Atasev)		Garanti Bankası	
Avcılar Kültür Sosyal Sanat ve Eğitim Vakfı (Aksev)			
Avrupa Eğitim Vakfı			
Avusturya Liseliler Vakfı			
Ay Eğitim Araştırma ve Yardım Vakfı (Ay Vakfı)		Akbank	
Aydın Doğan Vakfı			
Aydın İli ve İlçeleri Eğitim Araştırma ve Yardım Vakfı		Garanti Bankası	
Ayhan Şahenk Vakfı		Garanti Bankası	
Ayşe Hatun Özen Eğitim ve Dayanışma Vakfı (Ayvak)			
Ayşe-Ali Doğan Eğitim ve Kültür Vakfı	Halkbank		
Aysın-Rafet Ataç Kültür ve Eğitim Vakfı			
Azaklıoğlu Necati Bay Eğitim Kültür ve Sosyal Yardım Vakfı			
Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı	PTT		Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Vakıf Katılım
Aziziye Eğitim Vakfı (Azev)			
Bağımlılık Psikiyatrisi Vakfı			
Bahadın Yaşlanma Vakfı			
Balcı Vakfı			
Balıkesir Çağdaş Eğitim Vakfı (Baçev)	Vakıfbank	Garanti Bankası, İş Bankası	
Balıkesir Lisesi Vakfı			

Balıkesir Müsbet ve Manevi İlimler Vakfı	Vakıfbank		
Balıkesir Üniversitesi Vakfı (Balüvak)			
Balıkesir Verem ve Kanserle Savaş Vakfı			
Balkan Göçmenleri İktisadi Araştırma ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Bisav)			
Balkantürk Eğitim Vakfı			
Bandırma Kültür ve Eğitim Vakfı			
Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfı			
Barla Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Barla Vakfı)			Kuveyt Türk
Başak Kültür ve Sanat Vakfı			
Başbakanlık Mensupları Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (Başvak)	Vakıfbank		
Basisenliler Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı (Basidav)			
Başkent Mesleki Eğitim Vakfı (Başkent)	Vakıfbank	İş Bankası	
Baştüzel Eğitim Kültür Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı			
Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı (Bagev)			
Batı Trakya Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı			
Bayburt Eğitim Kültür ve Hizmet Vakfı			
Bayburt Grup Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Bayburt Grup Vakfı)		Türk Ekonomi Bankası	
Bayrampaşa Yeşil Cami İlme Hizmet Vakfı			Kuveyt Türk
Beltaş Eğitim Kültür Hizmet ve Sosyal Yardım Vakfı			
Berç ve Tülün Köşeyan Eğitim Vakfı	Vakıfbank		
Bereket Vakfı			
Besni Eğitim Vakfı			

Beyazel Vakfı			Kuveyt Türk
Beykoz Gümüşsuyu Vakfı	Vakıfbank		
Beykoz Konakları Sosyal Yardımlaşma Vakfı			
Beyşehir Safa Vakfı			
Bezirci Hacı Veli Ağa Vakfı			
Biga Sağlık ve Eğitim Vakfı (Bisev)			
Bilgi Araştırma ve Yönetim Vakfı (Bilay)			
Bilgi Eğitim ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (Bilgi Vakfı)	Vakıfbank		
Bilgi ve Erdem Vakfı			Ziraat Katılım
Bilgi ve Hikmet Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı			
Bilim ve İnsan Vakfı			
Bilim ve Teknik Araştırma Vakfı (Biltav)	Ziraat Bankası		
Bingöl İlim ve Kültür Vakfı			
Birleşik Cam Ambalaj Dolumcuları ve Üreticileri Vakfı (Bircam)			
Birlik Vakfı			
Bitlis Eğitim ve Tanıtma Vakfı (Betav)			
Bitlis Kalkınma Vakfı (Bikav)			
Bizim Dünyamız Vakfı		İş Bankası	
Bizim Lösemili Çocuklar Vakfı			
Bizimköy Engelliler Üretim Merkezi Vakfı			
Bodrum Sağlık Vakfı			
Bodrum Yaşam Vakfı			
Boğaziçi Üniversitesi Geliştirme Vakfı			Kuveyt Türk
Boğaziçi Üniversitesi Vakfı			
Boğaziçi Vakfı			Albaraka Türk
Boğaziçi Yöneticiler Vakfı			Kuveyt Türk
Bolu Abant Eğitim Vakfı			
Bolu Bağışçılar Vakfı			
Bolu Hayır İşleri Yapma Vakfı			
Bolu İlahiyat Vakfı (Boliv)			

Bolu Yıldırım Bayezid Vakfı			
Bolvadinliler Dayanışma Vakfı (Bol-Dav)			Albaraka Türk
Borusan Kocabıyık Vakfı			
Bosna ile İlişkileri Geliştirme Merkezi Vakfı (Bigmev)			
Bozkırlılar İlim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı			
Buhara İlim ve Hizmet Vakfı			
Bülbülzade Eğitim Sağlık ve Dayanışma Vakfı			Kuveyt Türk
Bülent Gençer Vakfı	Vakıfbank		
Bulgurcu Vakfı	Halkbank	Yapı Kredi	
Burçak-Rüstem Eyüboğlu Sağlık ve Eğitim Vakfı (Bursev)			
Bursa Çağdaş Eğitim ve Kültür Vakfı			
Bursa Coşkunöz Eğitim Vakfı (Coşkunöz Vakfı)			
Bursa Eğitim ve Kültür Vakfı			
Bursa İlahiyat Vakfı			Vakıf Katılım
Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Eğitim Vakfı (Butgem)			
Bursa Trafik Vakfı			
Bursa Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı	Vakıfbank, Halkbank	Türk Ekonomi Bankası	
Bursam İyilik Vakfı	Vakıfbank		
Büyük Ortadoğu Sağlık ve Eğitim Vakfı (Bosev)			
Büyükkabaca Kültür ve Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası		Ziraat Katılım
Cafer Sadık Abalıoğlu Eğitim ve Kültür Vakfı (Csa Vakfı)			
Çağdaş Eğitim Vakfı (Çev)	Vakıfbank	QNB Finansbank, Garanti Bankası	
Çağrı İlim ve İrfan Vakfı			Vakıf Katılım
Çakıroğlu Eğitim ve Kültür Vakfı			
Çamlıbel Sağlık Eğitim ve Kültür Vakfı		Akbank	

Çamlıca Kültür ve Yardım Vakfı			
Çamlıhemşin ve Hemşin Çevre Kültür Tarihi Koruma Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Dayanışma Vakfı (Çamlıhemşin Vakfı)			
Çamuralioğlu Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı	Ziraat Bankası		
Can Ağacı Sağlık ve Eğitim Vakfı	Vakıfbank		
Can Sucak Candan Bişeyler Vakfı (Candan Bişeyler Vakfı)			
Çanakkale Spastik Özürlü Çocuklar Eğitim Vakfı		Akbank	
Çanakkale Tübingen Troia Vakfı	Ziraat Bankası		
Canan Bayraktar Toplum Sağlığı Vakfı			
Çandır Gözalan Ailesi Yardım ve Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası		
Çankırılılar Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Çan-Vak)			
Çayeli Vakfı			
Çayırova Hicret Vakfı			
Çaykara ve Dernekpazarı Eğitim Vakfı			
Celal Aras Eğitim Kültür ve Aydınlanma Vakfı (Cav)			
Celalettin Topçu Vakfı			
Çelikel Eğitim Vakfı			
Çelikler Vakfı			
Cemaleddin-İ Seydi Vakfı			Albaraka Türk
Cemiyeti Hayriye Vakfı	Vakıfbank		
Cenan Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı			
Cengiz Topel Vakfı			
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Vakfı	Halkbank	QNB Finansbank	
Cevdet İnci Eğitim Vakfı		İş Bankası	
Çevko Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı			

Çevre Eğitim Sağlık ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Çesav)			
Çevre Vakfı			
Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (Çekül)			
Çimentaş Eğitim ve Sağlık Vakfı			
Cin Ali Eğitim ve Kültür Vakfı			
Çınar Eğitim Vakfı			Kuveyt Türk
Çırac Eğitim ve Öğretim Vakfı			
Çocuk Böbrek Vakfı			
Çocuk Gelecektir Vakfı		Garanti Bankası	
Çocuk Kalp Vakfı		İş Bankası	
Çöpüne Sahip Çık (Çsç) Vakfı		Garanti Bankası	
Çorlu Eğitim ve Spor Vakfı			
Çorum Çağrı Eğitim Vakfı			
Çorum Eğitim ve Kültür Vakfı (Çekva)	Halkbank		
Çözüm Vakfı			
Çukurova İlim Vakfı			
Çukurova Üniversite Sanayi İşbirliği Vakfı	Vakıfbank		
Çumralıoğlu Vakfı			
Daru Nida Vakfı	Ziraat Bankası		
Darul Ulum İslami İlimler Eğitim Araştırma Vakfı			Kuveyt Türk, Türkiye Finans
Darül-Eytam Vakfı			
Darülaceze Şefkat Vakfı			
Darülaceze Vakfı			
Darulfunun Eğitim ve Dayanışma Vakfı (Dedav)			Vakıf Katılım, Ziraat Katılım, Kuveyt Türk
Darülkurra Vakfı			Albaraka Türk
Darüşşafaka Eğitim Vakfı (Dev)	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	İş Bankası, QNB Finansbank, Garanti Bankası, Yapı Kredi	
Dasev Darendeliler Kültür Sağlık ve Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası		

Davet İlimi Araştırmalar Kardeşlik ve Yardımlaşma Vakfı			Türkiye Finans
Değer Eğitim Vakfı (Değer)			
Demirci Eğitim Vakfı (Dev)			
Denizli Organize Sanayi Bölgesi Sanayicileri Vakfı (Dosav)	Halkbank		
Denizli Yetim Aciz ve Muhtaçları Koruma Vakfı			
Denizliler Birliği Eğitim ve Kültür Vakfı (Denbir)	Vakıfbank		
Dernekpazarı Köylere Kültür ve Dayanışma Vakfı			
Dersaadet Kültür ve Eğitim Vakfı			Kuveyt Türk
Deva Dayanışma ve Eğitim Vakfı (Deva)			
Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Mensupları Yardımlaşma Vakfı (Dhmi)			
Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Mensupları Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (Met-Vak)	Vakıfbank	Akbank	
Devlet Su İşleri Vakfı (Dsi)			
Devlet Tiyatroları Opera ve Balesi Çalışanları Yardımlaşma Vakfı (Tobav)			
Diplomasi Vakfı			
Dışışleri Bakanlığı Mensupları Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Vakfı (Divak)			
Dizdaroğlu Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı	Vakıfbank		
Doğa ve Çevre Vakfı (Doçev)			
Doğal Hayatı Koruma Vakfı			
Doğal Yaşamı Koruma Vakfı (Dayko)			

Doğanşehirliler Eğitim ve Kültür Vakfı (Dovak)			
Doğu Türkistan Vakfı			
Doğuş Eğitim Vakfı (Dev)			
Dost Vakfı			Kuveyt Türk, Vakıf Katılım
Dostluk Yardımlaşma Vakfı			
Dr. Abdulkadir Alpaslan İskilip Kültür Tanıtma ve Eğitim Vakfı			
Dr. Behçet Uz Çocuk Vakfı (Buvak)	Ziraat Bankası, Vakıfbank	QNB Finansbank, İş Bankası, Türk Ekonomi Bankası	Vakıf Katılım
Dr. Fahri Atabey Anne ve Çocuk Sağlığını Koruma Vakfı			
Dr. Hafız Cemal Lokman Hekim ve Eşi Sabiha Lokman Hekim Sağlık Vakfı			
Dr. Yaşar Yılmaz Doğa ve Sağlık Vakfı (Dosav)			
Dr. Ziya Gün İstanbul Üniversitesine Yardım Vakfı			
Dumandağ Cami ve Kur'an Kurslarını Yaşatma ve İnsani Yardım Vakfı			
Dünya Eğitim Vakfı (Dünya Vakfı)			
Dünya Engelliler Vakfı (D.E.V.)	Ziraat Bankası		
Dünya Helal Vakfı			Kuveyt Türk
Dünya İmece Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (Dimecev)			
Dünya İnsani Yardım Vakfı			
Dünya Mevlana Sağlık Eğitim ve Kültür Vakfı			
Dünya Organ Nakli Vakfı	Vakıfbank		
Dünya Şehit Çocukları Vakfı			
Dünya Spastik ve Ortopedik Özürlüler Vakfı			
Dünya Türk İşadamları Vakfı			

Dünya Türkleri Sosyal Kültürel Tarımsal Ekonomik Kalkınma Vakfı			
Dünya Türkmenleri Eğitim Vakfı	Vakıfbank	İş Bankası	
Dünya Uygur Kurultayı Vakfı		İş Bankası	
Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi (İstanbul Akademisi) Vakfı			
Dünyagöz Vakfı	Ziraat Bankası		
Durmuş Çalışkan Vakfı			
Duygudurum Vakfı (Duvak)		İş Bankası	
Ebu İshak Vakfı			Kuveyt Türk, Vakıf Katılım
Eddai-Eğitim Dayanışma Düşünce Araştırma İlim Vakfı (Eddai Vakfı)			
Edirne Mimar Sinan Vakfı			Kuveyt Türk, Türkiye Finans
Edirne Şehir Gönüllüleri Vakfı	Vakıfbank		
Ege Ekonomiyi Geliştirme Vakfı (Egev)			
Ege Orman Vakfı			
Ege Sağlık Vakfı	Ziraat Bankası		
Egeden Çocuk ve Travma Vakfı (Egeden Vakfı)	Vakıfbank	İş Bankası	
Eğirdir Yeşilada Eğitim Kültür Sağlık Vakfı (Yeksav)			
Eğitim Dostları Vakfı			
Eğitim Geriatri Ekolojik Tarım Turizm Vakfı (Eget Vakfı)	Halkbank	Denizbank	
Eğitimi Destekleme Vakfı	Vakıfbank		
Ekşioğlu Vakfı			Türkiye Finans
El Rayyan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı			
Elazığ İlahiyat ve Harput İlim Vakfı			Vakıf Katılım
Elazığ İlim ve Hayra Hizmet Vakfı			
Elazığ İzzet Paşa Vakfı	Vakıfbank	Garanti Bankası	
Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı			

Elbistan Mükrimin Halil Yinanç Aile Vakfı (Elmühay)			
Elele Sağlık Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı	Ziraat Bankası	Garanti Bankası	
Elginkan Vakfı			
Emekli Sandığı Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Vakfı (Emeksan Vakfı)			
Emel Türk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı	Vakıfbank, PTT		
Emel Uslu Atik Eğitim, Uygulama ve Araştırma Vakfı			
Emine Şemsa Pozcu Vakfı			
Emirsultan Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı	Ziraat Bankası		Kuveyt Türk
Emniyet Teşkilatı Vazife Malulü ve Şehit Aileleri Vakfı (Emşav)			
Emrem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	Vakıfbank, Ziraat Bankası		
Engelli Eğitim Kültür Sağlık Spor Vakfı (Engelli Vakfı)			
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Gelişim Vakfı			
Engelsiz Eğitim Vakfı (Enev)		Garanti Bankası	
Engelsiz Yaşam Vakfı	Vakıfbank	Akbank	
Ensar Vakfı	Vakıfbank		Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Envar El Kur'an Vakfı			
Eraslan Vakfı	Ziraat Bankası		
Erciş Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı			
Erciyes Organ Nakli Vakfı			
Erdoğan Mustafa Akdağ Eğitim ve Kültür Vakfı	Vakıfbank		
Ergün Vakfı			
Erkilet Dayanışma ve Kültür Vakfı			
Ermenek İlim ve Kültür Vakfı			
Ermenek ve Çevresi Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı			

Ermetal Teknolojik Eğitimler Vakfı (Ertev)			
Erol Tuna Vakfı	Vakıfbank	İş Bankası	
Ersin Arıoğlu Vakfı			
Erzincan Binali Yıldırım Üniversite Vakfı			
Erzincan Hayra Hizmet ve Dayanışma Vakfı			Kuveyt Türk
Erzincan Kültür ve Eğitim Vakfı			
Erzurum Gençlik Vakfı (Egva)			
Erzurum Kalkınma Vakfı (Er-Vak)			
Erzurumlular Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı			
Es-Seyyid Osman Hulusi Efendi Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank, PTT		Kuveyt Türk
Esenkent Toplu Yapı Eğitim Vakfı			
Eser Ülkealan Sağlık Turizm Eğitim Bilimsel Araştırma ve Özürlü Çocuklar Vakfı (Eser Vakfı)			
Eskişehir Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı (Es-Ev)			Kuveyt Türk
Eskişehir İslami İlimler Vakfı			Kuveyt Türk
Eskişehir Mezunları ve Eskişehir'den Yetişenler Vakfı			
Esnaf ve Sanatkarlar Sağlık Eğitim ve Huzurevi Vakfı	Halkbank		
Etki Çemberleri Vakfı			
Evlad-I Osmanlı Eğitim, Kültür ve Yardımlaşma Vakfı			
Evliyazade Eğitim ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı			
Eymir Kültür Vakfı		İş Bankası	
Eyüp Dostları Vakfı		Akbank	
Eyüp Ensari Kültür Vakfı (Ekv)			
Eyüp Sultan Vakfı	Ziraat Bankası		

Fahrettin Tacar Eğitim Vakfı	Vakıfbank	Garanti Bankası	Türkiye Finans
Fahri Kişili Vakfı			Albaraka Türk
Faik Besimoğlu Eğitim Kültür ve Sanat Vakfı (Faik Besimoğlu Vakfı)			
Faik ve Gülüzar Albayrak Ferdi İhya Toplumu İnşa Eğitim Kültür ve Sosyal Hizmetler Vakfı	Vakıfbank		
Farukiye İlim Araştırma Yayma ve Yardımlaşma Vakfı	Vakıfbank		
Fatih Gençlik Vakfı			Kuveyt Türk
Fatih İlim ve Fazilete Hizmet Vakfı	Vakıfbank		
Fatih İlim ve Kültür Vakfı			Kuveyt Türk
Fatih Kültür ve Eğitim Vakfı			
Fatih Medreseleri Vakfı	PTT, Ziraat Bankası, Vakıfbank		Ziraat Katılım, Vakıf Katılım, Kuveyt Türk
Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı			Ziraat Katılım
Fbiad Fenerbahçeli İşadamları Vakfı			
Fenerbahçeli Tıp İnsanları Vakfı	Vakıfbank		
Ferşatzade Vakfı			Kuveyt Türk
Fetih İnsani Yardım Vakfı	Ziraat Bankası		Albaraka Türk
Fetih Kültür Vakfı			
Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı			
Fikri Dabağoğlu Vakfı			
Filistin Vakfı			
Fındık Kültür ve Sanat Vakfı			
Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı	Vakıfbank		
Fiziksel Engelli Çocuklar Sağlık ve Eğitim Vakfı (Ensev)			
Fiziksel Engelliler Vakfı (Fev)		Garanti Bankası	
Fütüvvet Eğitim, Tesanüd ve Araştırma Vakfı			

Galatasaraylılar Yardımlaşma Vakfı			
Galip Karataş Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı (Gkv)			
Gazi Göz Vakfı			
Gaziantep Eğitim ve Hizmet Vakfı			
Gaziantep Yardım Vakfı			
Gaziantep'i Geliştirme Vakfı (Gagev)			
Gebkim Eğitim Araştırma ve Sağlık Vakfı (Gebkim Vakfı)			
Gedik Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı			
Gediz Havzası Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma Çevre ve Kalkınma Vakfı (Gema)		Denizbank	
Genç Başarı Eğitim Vakfı		Yapı Kredi	
Genç Hayat Vakfı		Garanti Bankası	
Gençleri Destekleme ve Koruma Vakfı			
Gençleri Evlendirme ve Mehir Vakfı	Vakıfbank		Vakıf Katılım, Türkiye Finans
Gençlik Spor Vakfı			
Gerede Cevaplar İlim ve Hayır Vakfı (Gcihva)			
Gerede Kültür Kalkınma ve Dayanışma Vakfı (Gerkav)	Halkbank, Vakıfbank	İş Bankası	Albaraka Türk
Gesi Kalkındırma ve Yardımlaşma Vakfı (Ges-Vak)	Ziraat Bankası, PTT		
Geylani Dostluk ve Kardeşlik Vakfı			
Geylani İlim Kültür ve Eğitim Vakfı			
Giresun İslami İlimler Vakfı	Vakıfbank		
Giresun Kalkınma Eğitim Kültür Spor ve Tanıtım Vakfı			
Girişimci İş Adamları Vakfı			
Global Engelliler Vakfı			
Göç Araştırmaları Vakfı			

Göç ve İnsani Yardım Vakfı (Giyav)			
Gökkuşuğu Otizm Vakfı (Gov)	Vakıfbank		
Gökyüzü Sanatsal İyilik Vakfı	Vakıfbank		
Gölova Eğitim Kültür ve Kalkınma Vakfı			
Gönen Hayra ve İlme Hizmet Vakfı		Akbank, İş Bankası	
Gönenli Mehmed Efendi İlim ve Hizmet Vakfı			
Gönenli Mehmet Efendi Eğitim Kültür ve Halka Hizmet Vakfı	Ziraat Bankası		
Gönül Dini İlmi Ahlaki Araştırma ve Yaşatma Vakfı			Kuveyt Türk
Gönül Yolu Eğitim Kültür Vakfı			
Gönülbağı İlim Kültür ve Hizmet Vakfı			Türkiye Finans, Albaraka Türk
Gönüllü Hizmet Vakfı			
Göztepe Spor ve Eğitim Vakfı			
Gsd Eğitim Vakfı			
Gümüşhane Üniversitesi Kalkındırma Vakfı			
Gümüşsoy - Sevim Kur'an Okutma Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank		
Gün Korunmaya Muhtaç Çocuklar Eğitim ve Kültür Vakfı	Halkbank		
Günebakan Aile Çocuk ve Eğitim Vakfı	Vakıfbank		
Güneş Çocukları Eğitim Vakfı			
Güneşane Vakfı			
Güneyce Eğitim Kültür Sağlık Kalkınma ve Dayanışma Vakfı (Gündav)			
Güneysu İlim Öğrenenlere Yardım Vakfı	Ziraat Bankası		
Güngören Kültür Sağlık Çevre ve Hizmet Vakfı	Ziraat Bankası		Albaraka Türk
Günün Yardımlaşma Hizmet ve Eğitim Vakfı (Günün Vakfı)	Vakıfbank		

Gürsoy Eğitim Tarih Kültür ve Yardımlaşma Vakfı (Gürvak)			
Gürün Kültür Vakfı			
Güven Eğitim ve Sağlık Vakfı			
Güvenilir İnsan Yetiştirme Vakfı			
Güzel Gençlik Vakfı			Vakıf Katılım
Hace Musa Topbaş Vakfı			
Hacegan Vakfı			
Hacı Ahmet Ünal Vakfı			
Hacı Bektaş Veli Kültür Turizm ve Üniversite Vakfı	Ziraat Bankası	İş Bankası	
Hacı Ömer Çetinsaya Vakfı			
Hacı Osman Nuri Kepenekoğlu Vakfı	Vakıfbank		Türkiye Finans
Hacı Şaban Cengiz Vakfı (Cengiz Vakfı)			
Hacı Şaban Efendi Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı (Hakev)	Ziraat Bankası, Vakıfbank, PTT		Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Hak Halil Kasapoğlu Vakfı			
Hakdilara Dini İlmî Ahlakî Araştırma ve Yaşatma Vakfı			
Hakikat Kitabevi Vakfı			
Hakkı Ekşi Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı			
Hakyol Eğitim Yardımlaşma ve Dostluk Vakfı			Kuveyt Türk, Türkiye Finans
Haliliye Kültür ve İlim Vakfı	Vakıfbank		Kuveyt Türk
Halveti Vakfı			Kuveyt Türk
Hamidiye Kültür ve Eğitim Vakfı			
Hamiyet Vakfı			Kuveyt Türk
Hanan Vakfı	PTT		Vakıf Katılım, Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Türkiye Finans
Hanımlar Eğitim ve Kültür Vakfı		İş Bankası	
Harameyn Hizmet Kültür Vakfı			
Harun Adıgüzel Sanat ve Eğitim Vakfı			

Hasan Baba Vakfi			
Hasan Gümüşsoy Vakfi	Vakıfbank		
Hasan Taşar Vakfi			
Hasan ve Zehra Tıraş Vakfi			
Haseki Kadın Vakfi (Hakva)			Vakıf Katılım
Hasenat İnsani Yardım Vakfi			Ziraat Katılım
Hasene Vakfi			Kuveyt Türk
Hasgev Hasan Güzel Muhtaç Çocuklara Eğitim ve Öğretim Yardımlaşma Vakfi	Vakıfbank		
Hatay Sosyal Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfi (Hatayvak)	Vakıfbank	İş Bankası	
Hatay Vakfi			
Havran Uşşaki Vakfi			Albaraka Türk
Hayır Hasenat ve Eğitim Vakfi (Hasev)			
Hayra Davet Vakfi			Kuveyt Türk
Hayra Hizmet Vakfi (Konya)	Ziraat Bankası, Vakıfbank		Albaraka Türk, Kuveyt Türk, Türkiye Finans
Hayrat Vakfi			
Hayrettin Atmaca Sağlık Eğitim ve Teknoloji Geliştirme Vakfi			
Hazreti Ayşe Vakfi	PTT, Ziraat Bankası		Kuveyt Türk, Türkiye Finans, Vakıf Katılım
Hece Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfi (Hece Vakfi)			
Hemen şimdi Avukatlık Vakfi	Vakıfbank		
Hemşinliler Hizmet Vakfi	Vakıfbank		
Her Çocuğa Eğitim Vakfi (Herçev)			Vakıf Katılım
Her Çocuk Bir Umuttur Vakfi	Ziraat Bankası		
Herkese Her Yerde Kitap Vakfi	Vakıfbank		
Hidayet Vakfi			Vakıf Katılım, Albaraka Türk
Hikmet Eğitim ve Kültür Vakfi		İş Bankası	Albaraka Türk

Hikmet İlim Kültür ve Araştırma Vakfı (Hikav)			
Hikmet Kiler Vakfı			
Hilal Eğitim Vakfı (Konya)			
Hilaliye Eğitim Vakfı	Halkbank, Ziraat Bankası, Vakıfbank, PTT	İş Bankası, Akbank	Ziraat Katılım, Vakıf Katılım, Türkiye Finans, Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Hoca Ahmed Yesevi İlim ve İrfan Vakfı (Hay Vakfı)	Ziraat Bankası		Kuveyt Türk
Hubyar Eğitim Vakfı			
Hukuk Vakfı			
Hünkar Hacı Bektaş Veli Vakfı			
Hürrem Sultan Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	Ziraat Bankası		Albaraka Türk
Hüseyin Akif Terzioğlu Şevkat Yuvası Vakfı			
Hüsnü M. Özyeğin Vakfı			
Huzur Vakfı			
Huzurlu Gönüller Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası		Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Türkiye Finans, Ziraat Katılım, Vakıf Katılım, Emlak Katılım
Hz. Hatice Vakfı			
Hz. İmam Zeynel Abidin Türbesi Kültür Vakfı			
İbni Sina Kadim Şifa Vakfı			Vakıf Katılım
İbrahim Çeçen Vakfı			
İbrahim Karaaslan Vakfı			
İğdır Üniversitesini Geliştirme Vakfı	Vakıfbank		
İğdır Vakfı		Akbank	
İgsaş Mensupları Sosyal Yardımlaşma Sandığı Vakfı			
İhlas Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank, PTT	Garanti Bankası, İş Bankası, Yapı Kredi	Ziraat Katılım, Vakıf Katılım, Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Türkiye Finans
İhya İlim Hizmet ve Yardımlaşma Vakfı (İhva Vakfı)	Vakıfbank		Kuveyt Türk, Albaraka Türk
İktifa Vakfı			Albaraka Türk

İlim Kültür Tarih ve Teknoloji Vakfı (İktav)			
İlim Kültür ve Eğitim Vakfı			Türkiye Finans, Albaraka Türk, Kuveyt Türk
İlim Kültür ve Sanat Vakfı (İlksav)			Kuveyt Türk, Türkiye Finans
İlim Sanat Tarih ve Edebiyat Vakfı (İstev)			Kuveyt Türk
İlim ve Erdemliler Vakfı (Wisdom And Virtuous Foundation)			
İlim ve Hikmet Kültür Eğitim Dayanışma Vakfı			Albaraka Türk
İlim Yayma Vakfı			Vakıf Katılım, Türkiye Finans
İlköğretim Kültür ve Sanat Vakfı		QNB Finansbank	
İlke Akademi Eğitim ve Kültür Vakfı			
İlke İlim Kültür Eğitim Vakfı			
İlmi Araştırmalar Vakfı			
İlmi ve Fikri Araştırmalar Merkezi Vakfı			Emlak Katılım
İlmi ve Kültürel Araştırmalar Vakfı (İlkav)			
İlmiye Vakfı	Ziraat Bankası		Kuveyt Türk
İmam Buhari Eğitim ve Araştırma Vakfı			
İmdat Vakfı	Ziraat Bankası		
İmes Eğitim Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı (İmes Vakfı)	Ziraat Bankası		Vakıf Katılım
İmrenler Vakfı	Ziraat Bankası		
İnci Bankoğlu Eğitim ve Kültür Vakfı (İnci Bankoğlu)			
İnegöl Kültür Vakfı			Albaraka Türk, Vakıf Katılım
İnegöl Şura Vakfı			Kuveyt Türk
İnfak Yardım ve Dayanışma Vakfı (İnfak Vakfı)	Vakıfbank, PTT		Kuveyt Türk
İnler Spor ve Eğitim Vakfı (İsev)			
İnovasyon İçin Eğitim Vakfı			

İnsan Eğitimi Kültür ve Yardımlaşma Vakfı (İnsan Vakfı)			Kuveyt Türk
İnsan Hak ve Hürriyetleri ve İnsani Yardım Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank, Halkbank, PTT	İş Bankası	Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Vakıf Katılım, Ziraat Katılım, Emlak Katılım, Türkiye Finans
İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı			
İnsan Sağlığı ve Eğitim Vakfı (İnsev)			
İnsan ve İrade Vakfı	Ziraat Bankası		Türkiye Finans, Albaraka Türk
İnsan ve İrfan Vakfı	Ziraat Bankası		Türkiye Finans
İnsan ve Zihniyet Vakfı			
İnsanlığa Hizmet Vakfı	Halkbank		
İrfan Eğitim ve Kültür Vakfı			
İskenderun Güney Eğitim Vakfı (İgev)	Ziraat Bankası, Vakıfbank		
İslam İktisadi Araştırmaları Vakfı(İktisat)			
İslami İlimler Araştırma Vakfı	Vakıfbank		
İsmail Beşikci Vakfı			
İsmail Kaya Eğitim Vakfı (İkev)			
İsmail Özseçkin Vakfı			
İsmailağa Camii İlim ve Hizmet Vakfı	PTT		Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Ziraat Katılım, Vakıf Katılım, Türkiye Finans
İsmailağa Vakfı	PTT		Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Ziraat Katılım, Vakıf Katılım, Türkiye Finans
İsmet Efendi Eğitim Kültür Yardımlaşma ve Eski Eserleri Koruma Vakfı (İsmet Eğitim Vakfı)			
Isparta Kültür ve Eğitim Vakfı			
Isparta Mekke Eğitim Vakfı (Mekev)			

İspartalılar Eğitim Kültür Sağlık Turizm Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	Vakıfbank		
İstanbul Aile Vakfı			
İstanbul Çocukları Vakfı	Vakıfbank		
İstanbul Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası		
İstanbul İlim ve Kültür Vakfı			Ziraat Katılım
İstanbul Karamanlılar Eğitim Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı (İkev)			
İstanbul Kültürlerarası Dayanışma Eğitim ve Araştırma Vakfı (İkadav)			
İstanbul Maliye Vakfı (İsmav)			
İstanbul Medeniyet Üniversitesi Destekleme Vakfı			Vakıf Katılım
İstanbul Mülkiyeliler Vakfı	Vakıfbank	Yapı Kredi	
İstanbul Şebinkarahisar Vakfı			
İstanbul Stratejik Düşünce Eğitim Sağlık ve Araştırmalar Vakfı	Vakıfbank		
İstanbul Teknik Üniversiteler Birliği Vakfı		İş Bankası	
İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı (İtü)			
İstanbul Teknik Üniversitesini Geliştirme Vakfı (İtü Geliştirme Vakfı)			
İstanbul Trafik Vakfı			
İstanbul Tüberküloz Vakfı (İtbv)			
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Geliştirme Vakfı	Vakıfbank		
İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunları ve Mensupları Vakfı			Vakıf Katılım
İstanbul Vakfı		Denizbank	
İstanbul Vefa Vakfı			
İstanbul Yüksek Ticaretliler Vakfı (İstivak)	Vakıfbank		

İstek İstanbul Eğitim ve Kültür Vakfı			
İstikamet Kültür Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı (İstikamet Vakfı)			
İtfaiye Vakfı (06/823)			
İttifak Sanat Marifet Eğitim ve Kültür Vakfı (İtisam)	Vakıfbank		
İyilik Eli Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	Halkbank, Ziraat Bankası		
İyilik Sağlık Vakfı			
İzmir Eğitim ve Hizmet Vakfı (İzev)			Türkiye Finans
İzmir Karşıyaka Lisesi Eğitim Vakfı (İklev)	Halkbank		
İzmir Milli Kütüphane Vakfı			
İzmir Sivaslılar Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Vakfı (Sisev)			
İzmir Ticaret Borsası Eğitim,Kültür ve Sosyal Entegrasyon Vakfı			
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Vakfı (İytev)			
İzzet Baysal Vakfı			
Jandarma Asayiş Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank	İş Bankası	
Jandarma Mensupları Şehit Gazi ve Aileleri Vakfı	Ziraat Bankası		
Kaanlar Vakfı			Kuveyt Türk
Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı		İş Bankası	
Kadıköy Anadolu Lisesi Eğitim Vakfı			
Kadıköy İmam Hatipliler Vakfı (Kaim Vakfı)			Vakıf Katılım
Kadıköy İrfan Vakfı			Albaraka Türk
Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı	Vakıfbank	Garanti Bankası	
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı	Vakıfbank		
Kadın Hekimler Eğitime Destek Vakfı (Kahev)	Ziraat Bankası	Garanti Bankası, QNB Finansbank	
Kadın ve Demokrasi Vakfı (Kadem Vakfı)			Kuveyt Türk

Kadir Gökçe Eğitim ve Kültür Vakfı			
Kadir Has Vakfı			
Kadir Yener Eğitim Kültür Hizmet ve Kalkınma Vakfı			Türkiye Finans
Kadirli Eğitim ve Kültür Vakfı (Ka-Vak)	Vakıfbank		
Kalem Vakfı			
Kalıcı Değerler ve Maarif Vakfı (Kadem)			
Kalkandere Eğitim Sağlık Çevre ve Kültür Vakfı (Kalkandere Vakfı)		İş Bankası	Vakıf Katılım
Kalyon Vakfı			
Kalyoncu Vakfı			
Kamu Araştırmaları Vakfı (Kav)			
Kandilli Kız Lisesi Kültür ve Eğitim Vakfı (Kankev)			
Kanserli Çocuklara Umut Vakfı	Vakıfbank	Denizbank	Kuveyt Türk
Kara Holding Eğitim ve Kültür Vakfı			
Karabüklüler Vakfı (Kar_Vak)			
Karadeniz Üniversitesi Güçlendirme Vakfı	Vakıfbank, Ziraat Bankası		
Karahallılar Vakfı			Vakıf Katılım
Karakoç Kültür Eğitim ve Dayanışma Vakfı (Karakoç Vakfı)			
Karaman Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı			
Karamürselliler Vakfı			
Karasan Çevre Vakfı	Ziraat Bankası		
Karataş Vakfı			
Kardeşlik Vakfı (Kar-Vak)		İş Bankası	
Kardeşlik ve Dayanışma Vakfı			Kuveyt Türk
Kardiyometabolik Sağlık Vakfı			
Kars Ardahan İğdır Vakfı (Karv)			
Kartal Eğitim Vakfı			
Kartal Vakfı	Vakıfbank, Halkbank		
Karz-I Hasen Vakfı			Albaraka Türk, Kuveyt Türk

Kasıman Vakfı			Vakıf Katılım
Kasımpaşalı Kemal Efendi İlim ve Hizmet Vakfı	Vakıfbank		Kuveyt Türk, Ziraat Katılım
Kastamonu Kalkınma Vakfı			
Kavram Eğitim Vakfı			
Kayı Eğitim ve Kültürel Faaliyetler Vakfı			
Kayseri Eğitim ve Kültür Vakfı			
Kayseri Erozyonla Mücadele ve Ağaçlandırma Vakfı (Kayema)	Ziraat Bankası		Vakıf Katılım
Kayseri Reyhan Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı			
Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş. Eğitim ve Sağlık Vakfı (Kayşev)			
Kemah Tan Köyü Yardımlaşma Vakfı			
Kemaliye Kültür ve Kalkınma Vakfı	Ziraat Bankası	Akbank	
Kemik İliği Transplantasyon ve Onkoloji Merkezi Kurma ve Geliştirme Vakfı (Kit-Vak)	Halkbank	İş Bankası	
Kerem Aydınlar Vakfı (Kav)			
Kerim Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı	Vakıfbank		
Kevser Eğitim Vakfı	Vakıfbank		Kuveyt Türk
Kılınçzade Vakfı			
Kilis Vakfı	Vakıfbank		
Kırım Kalkınma Vakfı			
Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Vakfı (Kırım Vakfı)			
Kırşehir Kültür Eğitim Araştırma ve Sosyal Dayanışma Vakfı (Kırşehirli Vakfı)			
Kızılören Eğitim Kültür Dayanışma ve Hayır Vakfı			
Kocaeli Eğitim Vakfı (K.E.V.)			
Kocaeli İlahiyat Vakfı			Vakıf Katılım

Kocaeli Kùltür ve Eğitim Vakfı			Vakıf Katılım
Kocaeli Yüksek Öğrenim Vakfı (Kyöv)			
Koloproktoloji Vakfı			
Konya Alperen Eğitim Kùltür ve Yardımlaşma Vakfı			Vakıf Katılım
Konya Eğitim Kùltür ve Sağlık Vakfı			
Konya Ortopedi Vakfı	Vakıfbank		
Kopuzlar Vakfı			
Korunmaya Muhtaç ve Kimsesiz Çocuklar Vakfı	Vakıfbank		
Kovacı Dede Camii ve İlme Hizmet Vakfı			Vakıf Katılım, Kuveyt Türk
Köy Hizmetleri Mensupları ve Emeklileri Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Hizmet Vakfı)			
Koyulhisar ve Köyleri Hizmet Vakfı (Kodav)			
Kubbealtı Akademisi Kùltür ve Sanat Vakfı			
Küçükköy Eğitim Kùltür ve Hizmet Vakfı (Küçükköy Vakfı)			
Kudüs Üniversitesi Vakfı			
Kùltür Bilincini Geliştirme Vakfı		Garanti Bankası	
Kùltür Koleji Vakfı (Kev)			
Kùltür Ocağı Vakfı (Kocav)			
Kùltür Toplum ve Aile Vakfı			
Kùltürel Miras ve Şehir Hafızaları Araştırma Vakfı			
Kur'an Araştırmaları Vakfı (Kurav)			Türkiye Finans
Kur'an Çalışmaları Vakfı			Albaraka Türk
Kuraldışı Eğitim Vakfı		Garanti Bankası	
Kurşun Kalem Eğitim Vakfı			
Kurtsan Bilim Sanat ve Eğitim Vakfı			
Kurtuluş Vakfı			
Lalegül Vakfı			Kuveyt Türk

Lice Kùltür ve Dayanışma Vakfı			
Liman İşçileri Eğitim ve Dayanışma Vakfı			
Lokman Hekim Sağlık Vakfı		Denizbank, Akbank, İş Bankası	
Lonca İnsani Yardımlaşma ve Dünya Çocukları Eğitim Sağlık Vakfı		Garanti Bankası	
Lösev Lösemili Çocuklar Sağlık ve Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	Yapı Kredi, ICBC, Türk Ekonomi Bankası, Şekerbank, ING Bank, İş Bankası, Garanti Bankası, QNB Finansbank, Akbank, Denizbank	
Lütfi Abay Kùltür ve Eğitim Vakfı			
M. İhsan Arslan Vakfı	Ziraat Bankası		
Macahel Eğitim Kùltür ve Dayanışma Vakfı	Halkbank, PTT		
Mahmud Esad Coşan Eğitim Kùltür Dostluk ve Yardımlaşma Vakfı			Kuveyt Türk, Türkiye Finans
Mahmudiye Eğitim, Sağlık, Kùltür ve Sanat Vakfı (Mahmudiye Vakfı)			Kuveyt Türk
Mahmut Sami Ramazanođlu İlim ve Kùltür Vakfı	Vakıfbank		Vakıf Katılım
Mahmut Türkmenoğlu Kooperatiftçilik Vakfı			
Malatya Eğitim Vakfı	Vakıfbank		
Malatya İlahiyat Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank		
Maltepe İmamet Hitabet ve İlmî Araştırmalar Vakfı	Vakıfbank		Albaraka Türk, Türkiye Finans
Mamuret'ül Aziz Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	Akbank, Yapı Kredi, İş Bankası, Garanti Bankası	Vakıf Katılım

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yüksek Öğrenim Vakfı		İş Bankası	
Manisa Saruhanbey İlim Kültür ve Eğitim Vakfı			
Mardin Hidayet İlim ve Kültür Vakfı			
Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı			
Mavera Eğitim ve Sağlık Vakfı			Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Maya Vakfı		Garanti Bankası	
Mcdonald's Çocuk Vakfı			
Medeniyet İlim Kültür Eğitim ve Dayanışma Vakfı			Kuveyt Türk
Medeniyet Yolcuları Vakfı			
Mehmet Ali Deniz Kültür Vakfı			
Mehmet Ali Eruslu Eğitim Sağlık ve Kültür Vakfı			
Mehmet Erdemoğlu Vakfı			
Mehmet-Esra Cansız Vakfı			
Mektephane Vakfı	Ziraat Bankası, PTT		Kuveyt Türk
Merhum Hacı Habibullah Geredevi Vakfı			Albaraka Türk
Mersin İlim ve Kültür Vakfı			
Merzifon Sosyal Dayanışma Kalkınma ve Tanıtma Vakfı (Merzifon Vakfı)	Vakıfbank	İş Bankası	
Meşelik Sağlık ve Eğitim Vakfı			
Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı (Meksa)			
Mesudiye Gelişme Vakfı (Megev)	Vakıfbank		
Metin Uçar Eğitim Kültür ve Teknoloji Vakfı			
Meydan Aşevi Vakfı			
Mihman Vakfı	Ziraat Bankası		
Milli Gençlik Vakfı			
Mimar Sinan Vakfı (MSV)			Kuveyt Türk, Türkiye Finans

Muavenet İlim ve Kültür Vakfı			Kuveyt Türk
Mubariz Gurbanoğlu Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı			
Mucur Sağlık Sosyal Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı (MUSEV)			
Müftü Ahmet Hulusi Efendi Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı			Kuveyt Türk, Ziraat Katılım
Müftü Arif Akşit Eğitim ve Kültür Vakfı	Vakıfbank		
Muğla Vakfı			
Muhabet Birlik Vakfı	Ziraat Bankası, PTT		Kuveyt Türk, Vakıf Katılım
Muhammed Osman Siraceddin Vakfı	Halkbank		Albaraka Türk
Muhammedül Emin İlim Kültür ve Eğitim Vakfı			Albaraka Türk
Mühibe Eğitim ve Sağlık Vakfı			
Muhteşem Kanuni Sultan Süleyman Vakfı			
Muradiye Kültür Vakfı			Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Murat Hüdavendigâr Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı			Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Murat Kantarcı Eğitim Sağlık Spor ve Kültür Vakfı			
Murat Reis Kültür ve Eğitim Vakfı			Albaraka Türk, Vakıf Katılım
Murat Yaşlılara Hizmet Sağlık ve Eğitim Vakfı		Garanti Bankası	
Muş Kültür Eğitim Çevre ve Sağlık Vakfı			
Mustafa Aydın Vakfı			
Mustafa Hasanoğlu Vakfı			
Mustafa Necib Alayeli Çağdaş Eğitim Vakfı			
Mustafa Öncel Eğitim Kültür Araştırma ve Yardımlaşma Vakfı			
Mutçalı Vakfı	Vakıfbank		Türkiye Finans
Naci Alkoç Denizcilik Eğitim Vakfı			
Nadir Hastalıklar Vakfı			

Nafi Gral Eğitim Vakfı			
Necat Nasıroğlu Eğitim ve Kültür Vakfı			
Necmettin Erbakan Üniversitesi Geliştirme Vakfı			Vakıf Katılım
Nef Vakfı			
Nefes Ol Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı			Vakıf Katılım
Nesin Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank, PTT	İş Bankası	
Nevvar-Salih İşgören Vakfı			
Nida Eğitim ve Kültür Vakfı (Nida Vakfı)			
Niğe Çağdaş Eğitim Vakfı			
Niğe Eğitim Vakfı			
Nişantaşı Eğitim Vakfı (Nev)			
Nüfus Hizmetlerini Güçlendirme Vakfı (DTV)			
Nuh imento Eğitim ve Sağlık Vakfı			
Nur İlim ve Eğitim Vakfı			Kuveyt Türk, Türkiye Finans
Nuri Gökalp Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı			
Nurlu Ufuklar Eğitim ve Kültür Vakfı			
Nurol Eğitim Kültür ve Spor Vakfı			
Öğretmen Bayram akır Anlam Vakfı			
Ok Kuşcu Sağlık Sosyal Yardım Eğitim ve Kültür Vakfı (Okusev)	Ziraat Bankası	İş Bankası, Yapı Kredi	
Oltu Birlik Beraberlik Eğitim Yardımlaşma ve Dostluk Vakfı	Ziraat Bankası		
nder İlim Kültür ve Sosyal Hizmet Vakfı	Vakıfbank		Albaraka Türk
Ordu İlahiyat Vakfı (Oriv)	Vakıfbank		
Orhan Eğitim ve Kültür Vakfı			
Ormancılığı Geliştirme ve Orman Yangınları ile Mücadele Hizmetlerini			

Destekleme Vakfı (Ogem-Vak)			
Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mezunları Birliği Vakfı			
Ortaköylüler Sosyal Yardımlaşma Kültür Eğitim ve Sağlık Vakfı (Orvak)			
Osmanlı Araştırmaları Vakfı			
Osmanlı Vakfı			
Osmanlılar İlim ve İrfan Vakfı			Vakıf Katılım
Ostim Eğitim Araştırma Geliştirme Kalkınma ve Dayanışma Vakfı (Ostim)			
Otizm Vakfı	Halkbank, Ziraat Bankası, Vakıfbank	Akbank, İş Bankası, Yapı Kredi, Garanti Bankası, Şekerbank	
Otizimli Bireyleri Destekleme Vakfı	Ziraat Bankası		
Özderici Vakfı			
Özdilek Eğitim Sağlık Kültür ve Sanat Vakfı			
Özgül ve Armağan Çağlayan Vakfı			
Özgür Yardımlaşma Dostluk ve Eğitim Vakfı (Öydev)	Vakıfbank		
Özgürlük Yolu Vakfı			
Özler Eğitim Sosyal ve Kültürel Faaliyetler Vakfı			
Özürülüler Vakfı			
Pamukkale Sağlık Eğitim Vakfı	Vakıfbank, Halkbank	İş Bankası	
Pendik Lisesi Eğitim Vakfı	Vakıfbank		
Permatürk Doğayla Ahenk İçinde Sürdürülebilir Yaşama Dönüş Vakfı	Vakıfbank		
Pertevniyal Eğitim Vakfı (Pev)			
Peygamber Ahlakını Yayma, Yaşatma, Yardımlaşma, Dayanışma ve Eğitim Vakfı			

Pınar Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı (Pey Vakfı)			Türkiye Finans
Pir Hünkar Hacı Bektaş Veli Dergahı Vakfı (Serçeşme Vakfı)			
Polat Vakfı			
Posta Sağlık ve Eğitim Vakfı			
Prof. Dr. Deniz Arslan Kanser Vakfı		İş Bankası	
Prof. Dr. İlhan Helvacı Eğitim Vakfı		İş Bankası	
Ptt İşçileri Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Piyav)			
Ptt ve Türk Telekom Vakfı (Ptt Vakfı)	PTT		
Rabve İlim ve Hizmet Vakfı (Rabve Vakfı)			Kuveyt Türk
Rahmet Sosyal Hizmetler ve Yardım Vakfı	Vakıfbank		
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Geliştirme Vakfı	Ziraat Bankası		
Reşha Eğitim Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı (Reşha Vakfı)			Kuveyt Türk
Revak Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Vakfı			
Reyhan Kültür Vakfı	Vakıfbank		Türkiye Finans
Ribat Eğitim Vakfı		Akbank	Albaraka Türk, Kuveyt Türk, Ziraat Katılım, Vakıf Katılım
Rıdvan Hoca Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı			Kuveyt Türk
Rize Dernekler ve Vakıflar Birliği Vakfı			
Rönesans Eğitim Vakfı (Rev)			
Rumeli Yardımlaşma ve Eğitim Vakfı			
Rumelisiad Vakfı			
Rüştü Akın Vakfı			
Sabri Artam Vakfı			
Sadise ve Mustafa Köseoğlu Sağlık Eğitim ve Araştırma Vakfı			

Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı			Türkiye Finans
Sagalassos Vakfı			
Sağlık ve Eğitim Vakfı		Yapı Kredi	
Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı	Halkbank, Ziraat Bankası, Vakıfbank		
Sağlıklı Yaşam Vakfı			
Şahabettin Uygun Vakfı	Halkbank		
Şahinkaya Eğitim Vakfı			
Şahinler Vakfı			
Sait Ulusoy Sağlık Eğitim ve Teknoloji Vakfı			
Sakarya Kültür ve Eğitim Vakfı (Sakev)			Kuveyt Türk, Türkiye Finans, Vakıf Katılım
Sakarya Kültür ve Sosyal Yardım Vakfı	Vakıfbank		
Sakarya Rumeli Kültür Eğitim ve Sağlık Vakfı	Vakıfbank		
Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı		Garanti Bankası	Türkiye Finans
Salih Tatlıcı Vakfı			
Sami Efendi İlim ve Kültür Yardımlaşma Vakfı			Kuveyt Türk
Samiye-Naim Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası		
Samsun Araştırma Kültür ve Eğitim Vakfı (Sakev)			Kuveyt Türk
Samsun Spor Eğitim ve Tanıtma Vakfı (Sam-Sev)			
Sancak Eğitim ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı			
Sancaklar Eğitim Sağlık Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı			
Sani Konukoğlu Vakfı			
Şanlıurfa Vakfı		İş Bankası	
Sarbak Kayra ve Eğitim Vakfı		Akbank	
Sarı Siyah 65 Dayanışma ve Eğitim Vakfı			
Şarkiyat Bilim ve Hikmet Vakfı			
Sasa & Sasa Vakfı			
Satuk Buğrahan İlim ve Medeniyet Vakfı (Sim)	Vakıfbank		Kuveyt Türk
Sayın Eğitim Bilim Sağlık ve Sosyal Hizmetler Vakfı			

Şaziye Bilen Zihinsel Engelli Bireyleri Yetiştirme ve Koruma Vakfı			
Şebinkarahisar ve Çevresi Kalkınma Dayanışma ve Kültür Vakfı			
Securitas Çalışanları Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (Securitas Vakfı)			
Seda Yekeler Eğitim Vakfı (Seyev)			
Şefkat Eli Vakfı		İş Bankası	
Şefkat Vakfı			
Şehit Yüzbaşı Ali Alkan Vakfı (Şehitali Vakfı)	Ziraat Bankası	Garanti Bankası, İş Bankası	
Selase Hilal Vakfı			
Selçuk Yaşar Spor ve Eğitim Vakfı			
Semer kand Vakfı			Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Vakıf Katılım
Sen 1 Ordusun İyilik Hareketi Vakfı	Vakıfbank		
Sena Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı			Kuveyt Türk
Şentürk Çalık Eğitim, Kültür, Sosyal Yardım Vakfı	Vakıfbank		
Şerife Bacı Eğitim Sağlık Kültür ve Sosyal Yardım Vakfı			
Server Yaşam Vakfı (Server Vakfı)			
Ses Sağlık Eğitim ve Spor Vakfı (Ses Vakfı)			
Şeta Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı (Şeta-V)			
Seva Vakfı			Kuveyt Türk
Sevgi Vakfı			
Sevgi ve Kardeşlik Vakfı (Sev-Kar)		Yapı Kredi	
Şeyh Muhammed Nazım Kıbrısı Vakfı	Ziraat Bankası		
Seyyid Burhaneddin Hazretleri Hizmet Vakfı			Albaraka Türk

Seyyid Burhaneddin İlim Vakfı			
Seyyid Ebu'l Hasan Harakani Vakfı			
Seyyid Hüseyin Gazi Dini Hizmetler Vakfı	Halkbank		
Seyyid Muhammed Ruhi Vakfı			
Seyyid Mustafa Avni (Avnullah) Özmansur İlim İrfan Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı (Özmansur Vakfı)			Kuveyt Türk, Türkiye Finans
Seyyidan Vakfı			Kuveyt Türk, Vakıf Katılım, Emlak Katılım
Shane Larkin Vakfı		Denizbank	
Sigorta Eksperleri Dayanışma ve Eğitim Vakfı			
Siirt Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı			
Siirtliler Dayanışma Vakfı (Sidav)			
Sinerjitürk Etkin İş ve Güç Birliği Vakfı			
Sınır Tanımayan Yardımlaşma Vakfı			Vakıf Katılım
Şiran Eğitim ve Kalkınma Vakfı (Şekav)			
Şişli Camii Şerifi Vakfı			
Sıtkı Kahvecioğlu Eğitim Spor Turizm ve Yaşlılar Huzurevi Vakfı			
Sıtkı Koçman Vakfı (Skv)			
Sivil İnisiyatif Vakfı			
Sivil Toplum İçin Destek Vakfı		Denizbank	
Sivrihisar Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı		Şekerbank	
Siyasal Bilgiler Mezunları Yardımlaşma Dayanışma ve Araştırma Vakfı (Siyasallılar Vakfı)	Ziraat Bankası, Vakıfbank		Albaraka Türk
Siyer Vakfı			
Şizofreni ve Hayat Vakfı	Vakıfbank		
Sohta Sinan Eğitim ve Hizmet Vakfı			Kuveyt Türk

Soma Sağlık Sosyal ve Eğitim Vakfı (Sosev)			
Somuncu Baba (Hamiduddin Aksarayı) Vakfı			Kuveyt Türk
Sosyal Bilimler Liseliler Vakfı(Sobil Vakfı)	Vakıfbank		
Sosyal Dayanışma ve Mutlu Emeklilik Vakfı	Vakıfbank		
Sosyal Doku Vakfı	PTT		Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Sosyal Hizmetler Araştırma Belgeleme ve Eğitim Vakfı (Sabev)		Yapı Kredi	
Sosyal Market Vakfı			
Sosyal Sigortalar Kurumu Personeli Yardımlaşma Vakfı (Siyav)	Vakıfbank, Halkbank, Ziraat Bankası	İş Bankası, Yapı Kredi, Garanti Bankası, Akbank, Türk Ekonomi Bankası, QNB Finansbank	
Sosyalben Vakfı		Denizbank	
Suffa Vakfı			Kuveyt Türk, Vakıf Katılım
Şuhut Yardımlaşma Dayanışma ve Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası	Garanti Bankası	Türkiye Finans
Şule Yüksel Şenler Vakfı			Vakıf Katılım
Süleymaniye Kültür Sanat Eğitim ve Sağlık Vakfı	Ziraat Bankası		
Süleymaniye Vakfı			
Sultan Alparslan Han Uluslar Arası Yardım Vakfı			Ziraat Katılım
Sultanahmet Camii Koruma ve İhya Vakfı			
Süreyya Ağaoglu Eğitim ve Öğretim Vakfı			
Süreyya Efendi Vakfı			
Sürmene Yardımlaşma Vakfı			
Suşehri İlim ve Eğitim Vakfı (Siev)			
Süzer Vakfı			
T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Mensupları Vakfı			

T.C. Merkez Bankası Mensupları Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Sandığı Vakfı			
T.C. Noterleri Personeli Yardımlaşma Vakfı (Not-Per-Vak)			
T.C.D.D.'Yi Geliştirme ve T.C.D.D. Personeli Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı			
Talebelere Hizmet Vakfı	Vakıfbank		
Tarım İş Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Tarım İş)			
Tavakkol Karman Vakfı	Vakıfbank		
Teknolojik Dönüşüm Eğitim Vakfı			
Tema Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı		İş Bankası	
Temiz Enerji Vakfı			
Tiga Vakfı			
Tınaztepe Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı			
Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank, Halkbank	Akbank, İş Bankası, Garanti Bankası, QNB Finansbank, Yapı Kredi, ING Bank, Aktifbank, Fibabanka	
Tokat İlim Sanat ve Araştırma Vakfı (Tisav)			Kuveyt Türk
Tomarzalılar Kültür ve Yardımlaşma Vakfı		İş Bankası	Kuveyt Türk
Tomurcuk Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı			
Toplum Gönüllüleri Vakfı		Garanti Bankası	
Topluma Hizmet Vakfı			
Toprak Mahsulleri Ofisi Mensupları Sosyal Yardım Sandığı Vakfı (TMO)			

Trabzon İli ve İlçeleri Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı			
Trabzon Liselerinden Yetişenler Kültür ve Dayanışma Vakfı			
Trabzonlu Üniversiteliler Sosyal Yardımlaşma Eğitim ve Dayanışma Vakfı (Tüsed Vakfı)	Vakıfbank		
Trt Kurumu Personeli Sağlık ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı (Ratelvak)	Vakıfbank		
Tüm Kamu Çalışanları ve Emeklileri Vakfı (Tükçev)			
Tunceli Eğitim ve Sağlık Vakfı	Vakıfbank		
Turgut Işık Vakfı			
Turizm Geliştirme Vakfı	Ziraat Bankası		
Türk Alman Jinekoloji Eğitim Araştırma ve Hizmet Vakfı			
Türk Anadolu Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank	İş Bankası	Albaraka Türk
Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı			
Türk Böbrek Vakfı		İş Bankası, Yapı Kredi	
Türk Deniz Araştırmaları Vakfı (Tüdev)	Ziraat Bankası		
Türk Deniz Eğitim Vakfı (Tüdev)			
Türk Dünyası Kütüphaneciler Vakfı			
Türk Dünyası Parlamenterler Vakfı (Tdpv)			
Türk Gastroenteroloji Vakfı (T.G.V.)		İş Bankası	
Türk Gençlik Vakfı			
Türk Hematoloji Vakfı	Ziraat Bankası		
Türk İdareciler Vakfı (Tiv)	Vakıfbank, Ziraat Bankası	İş Bankası	
Türk Japon Vakfı			
Türk Kulak Burun Boğaz Baş ve Boyun Cerrahisi Vakfı (Tkbbv)			

Türk Kültürüne Hizmet Vakfı			
Türk Milli Kuvvetler Vakfı	Vakıfbank		
Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı	Vakıfbank, Ziraat Bankası, Halkbank		
Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı (TSKDV)	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	İş Bankası, Garanti Bankası, Yapı Kredi, Akbank, Türk Ekonomi Bankası, ING Bank, QNB Finansbank, Denizbank	
Türk Silahlı Kuvvetleri Eğitim Vakfı (TSKEV)	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	İş Bankası, Garanti Bankası, Yapı Kredi, Akbank, Türk Ekonomi Bankası, ING Bank, Denizbank	
Türk Silahlı Kuvvetleri Elele Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	İş Bankası, Garanti Bankası, Yapı Kredi, Akbank, Türk Ekonomi Bankası, ING Bank, Şekerbank	
Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı (TSKMEV)	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	İş Bankası, Garanti Bankası, Yapı Kredi, Akbank, Türk Ekonomi Bankası, ING Bank, QNB Finansbank, Denizbank, Şekerbank	

Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	Akbank, Garanti Bankası, İş Bankası, Türk Ekonomi Bankası	Ziraat Katılım, Vakıf Katılım
Türk Telekom Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı (Türk Telekom Ssy Vakfı)			
Türk ve Ortadoğu Dayanışma Vakfı (Todav)	Ziraat Bankası		Kuveyt Türk
Türkerler Eğitim Sağlık Spor ve Sanat Vakfı			
Türkiye Arıcılık Vakfı (Tav)			
Türkiye Ayakkabı Sektörü Araştırma Geliştirme ve Eğitim Vakfı			
Türkiye Beyin Vakfı		Denizbank	
Türkiye Bilim Merkezleri Vakfı			
Türkiye Can Çocuklar Eğitim Koruma ve Yaşam Vakfı (Canev)			
Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı	Vakıfbank		
Türkiye Darüşşifa Vakfı			
Türkiye Disleksi Eğitim ve Araştırma Vakfı		İş Bankası	
Türkiye Disleksi Erken Tanı ve Eğitim Vakfı	Vakıfbank		
Türkiye Diyabet Vakfı (Turkdiab)			
Türkiye Diyanet Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank	Garanti Bankası, Yapı Kredi, Akbank	Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Türkiye Finans, Ziraat Katılım, Vakıf Katılım
Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (Eğitim Gönüllüleri)		Yapı Kredi	
Türkiye Enerji İşçileri Sosyal Dayanışma ve Emeklilik Vakfı (Tes-İş Vakfı)			
Türkiye Engelliler Spor Yardım ve Eğitim Vakfı (Tesyev)			

Türkiye Engelliler Vakfı (Türev)			
Türkiye Futbol Federasyonu Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakfı (Tffv)			
Türkiye Gaziler ve Şehit Aileleri Kültür ve Yardımlaşma Vakfı (Türkiye Gaziler ve Şehit Aileleri Vakfı)	Vakıfbank, Ziraat Bankası		
Türkiye Gençlik Vakfı (Tügva)	Halkbank		Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Türkiye Finans, Ziraat Katılım, Vakıf Katılım
Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı (Türgev)	Vakıfbank		Albaraka Türk
Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı	Vakıfbank		Albaraka Türk, Türkiye Finans
Türkiye Gücsüzler ve Kimsesizlere Yardım Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank	Akbank, Türk Ekonomi Bankası, Garanti Bankası	
Türkiye Havayolu Pilotları Eğitim Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı			
Türkiye İlmî İçtimai Hizmetler Vakfı			
Türkiye İnsan Hakları Vakfı (Tihv)		İş Bankası	
Türkiye İnsan Kaynakları Eğitim ve Sağlık Vakfı (Tikav)	Vakıfbank	Garanti Bankası, Şekerbank	
Türkiye Kalp ve Sağlık Vakfı	Ziraat Bankası		
Türkiye Kemik İliği Transplantasyon Vakfı	Halkbank	Yapı Kredi, İş Bankası	
Türkiye Körler Vakfı	Vakıfbank		
Türkiye Lojistik Araştırmaları ve Eğitimi Vakfı			
Türkiye Meme Vakfı (Meva)		İş Bankası	
Türkiye Metabolik Cerrahi Vakfı			

Türkiye Milli Değerler ve Medeniyetler Vakfı	Vakıfbank		
Türkiye Milli Kültür Vakfı	Vakıfbank		
Türkiye Odalar Borsalar ve Birlik Personeli Sigorta ve Emekli Sandığı Vakfı			
Türkiye Özel Sporcular Eğitim, Yardım ve Spor Vakfı			Ziraat Katılım
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Personeli Vakfı			
Türkiye Sağlık Çalışanları Eğitim ve Dayanışma Vakfı (Tüsav)			
Türkiye Sma Vakfı	Ziraat Bankası	Garanti Bankası	
Türkiye Spastik Çocuklar Vakfı		Akbank	
Türkiye Sürdürülebilir İnsani Yardım ve Eğitim Vakfı			
Türkiye Tanıtım Araştırma Demokrasi ve Laik Oluşum Vakfı (Tülov)	Ziraat Bankası	İş Bankası, Denizbank	
Türkiye Tasarım Vakfı			
Türkiye Teknoloji Takımı Vakfı (T3) (T Küp) (Türkiye Teknoloji Takımı)			
Türkiye Toplum Hizmetleri Vakfı	Vakıfbank	Denizbank	
Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı			
Türkiye Üstün Zekalı ve Dahî Çocuklar Eğitim Vakfı (Tüzdev)			Albaraka Türk
Türkiye Üstün Zekalılar ve Üstün Yetenekliler Eğitim Kültür Sağlık Vakfı (Tüzyeksav)			
Türkiye Uyuşturucuyla Mücadele Vakfı			
Türkiye Verimlilik Vakfı (Tüv)			
Türkiye Vodafone Vakfı			
Türkiye Yardım Sevenler Derneği İzmir Dr. Kemal Tarım Dinlenme Evi Vakfı	Ziraat Bankası, PTT	İş Bankası, Garanti Bankası	
Türkiye Yeşilay Vakfı	Ziraat Bankası, Halkbank,	ING Bank, İş Bankası, QNB	Kuveyt Türk, Albaraka Türk,

	Vakıfbank, PTT	Finansbank, Garanti Bankası, Türk Ekonomi Bankası, Yapı Kredi, Denizbank	Türkiye Finans, Vakıf Katılım, Emlak Katılım
Türkiye Yetenek Vakfı			
Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi Vakfı (Tivak)			
Türkmen Alevi Bektaşî Yardımlaşma Araştırma Eğitim Kültür Vakfı (Türkmen Alevi Bektaşî Vakfı)			
Türkmeneli İşbirliği ve Kültür Vakfı	Vakıfbank		
Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı (Toçev)			
Tuzla Eğitim Kültür Sağlık Vakfı (Teksav)			
Tzu Chi İyilik Vakfı			
Üçüncü-Zade Eğitim Kültür Vakfı			
Ugur Sağlık, Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı			
Ülke Politikaları Vakfı	Ziraat Bankası		
Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı	Ziraat Bankası		
Ülküm Eğitim Vakfı (Ülkev)	Vakıfbank		
Uluslararası Akademik Eğitim ve Sağlık Vakfı	Ziraat Bankası		
Uluslararası Harakani Kültür Vakfı			
Uluslararası İnsani Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı			
Uluslararası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı			
Uluslararası Münevver Yardımlaşma Vakfı			
Uluslararası Müslüman Topluluklarla Dayanışma Vakfı			
Uluslararası Teknolojik Ekonomik ve Sosyal			

Araştırmalar Vakfı (Utesav)			
Ümit Vakfı			Kuveyt Türk
Ümmet Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank, PTT	Garanti Bankası, QNB Finansbank	Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Türkiye Finans, Ziraat Katılım
Ümmetin Temsilcileri Vakfı			
Ümraniye Esnaf ve Sanatkarlar Vakfı			
Ümraniye Ulucamii Kültür Vakfı	Vakıfbank		
Umut Eğitim Vakfı			Emlak Katılım, Vakıf Katılım, Albaraka Türk, Türkiye Finans
Umut Kervanı İnsani Yardım ve Eğitim Kültür Vakfı (Umut Kervanı Vakfı)	Ziraat Bankası, PTT		Vakıf Katılım, Kuveyt Türk
Urla Eğitim Vakfı (Urev)		Denizbank	
Uygur İlim Marifet Vakfı			Kuveyt Türk
Uysal Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı		QNB Finansbank	
Vakıflar Yüksek Tahsil Kız Yurdundan Yetişenler Eğitim ve Kültür Vakfı (Vatev)			
Van İlim ve Kültür Vakfı			
Vanlılar Vakfı			
Vasfiye-Kazım Eriş Eğitim Vakfı (Vakaev)			
Vatan Eğitim ve Teknoloji Vakfı			
Vatan İlme Hizmet Vakfı			Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Vefa Lisesi Eğitim Vakfı			
Vefa Tanır Vakfı (Vetav)	Halkbank		
Vehbi Koç Vakfı			
Vehhab Sosyal Yardımlaşma Vakfı			Vakıf Katılım
Vicdan Vakfı	Halkbank		
Vitalen Vakfı			Vakıf Katılım
Yaka Eğitim ve Dayanışma Vakfı			
Yalova Şura Vakfı			
Yamantürk Vakfı			

Yarın Çözüm Araştırmaları Vakfı			
Yaşar Dede Arslan Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Vakfı			
Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı		İş Bankası	
Yavuz Selim İlim İrşad ve Yardımlaşma Vakfı (Yavuz Selim Vakfı)			Kuveyt Türk, Albaraka Türk
Yeni Dünya Vakfı			Ziraat Katılım
Yeni Türkiye Eğitim Vakfı (Yetev)			Albaraka Türk
Yeniçağa Ekrem Doğanay İlme ve Kur'ana Hizmet Vakfı	Ziraat Bankası		Kuveyt Türk
Yeniçağa Kültür Kalkınma ve Dayanışma Vakfı (Yenkav)			
Yerel Hizmetler Proje Araştırma Geliştirme Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı			
Yeryüzü Doktorları Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank, PTT	Akbank	Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Türkiye Finans, Vakıf Katılım, Ziraat Katılım
Yetim Öksüz ve Kimsesiz Çocuklarla Yardımlaşma Dayanışma ve Eğitim Vakfı (Yetimler Vakfı)	Ziraat Bankası, PTT		Vakıf Katılım, Kuveyt Türk
Yetim Vakfı	Ziraat Bankası, Vakıfbank, PTT	İş Bankası	Kuveyt Türk, Albaraka Türk, Türkiye Finans, Vakıf Katılım, Ziraat Katılım, Emlak Katılım
Yıldız Teknik Üniversitesi Vakfı		İş Bankası	
Yılmaz Kaya Vakfı	Vakıfbank	İş Bankası	Kuveyt Türk
Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı (Yoyav)	Vakıfbank		
Yomra Kalkınma ve Dayanışma Vakfı	Vakıfbank		
Yücel Kültür Vakfı			
Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Geliştirme Vakfı (Yugev)			

Yunus Emre Camii Vakfi			Kuveyt Türk
Yüreklerle Umut Vakfi	Vakıfbank, Ziraat Bankası		
Yusuf Baysal Kültür Eğitim ve Sağlık Vakfı			
Yusuf Has Hacip Vakfi			
Zemzem İlim İrşad Yardımlaşma Sosyal ve Kültür Vakfı (Zemzem Vakfı)	Vakıfbank		
Zeray Vakfı	Ziraat Bankası	İş Bankası	
Ziver Vakfı	Vakıfbank		
Ziya Baba Karaşar İnanç Eğitim Hayır Vakfı (Ziya Baba Vakfı)	Vakıfbank		

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Emin KARAASLAN

Şişli, İstanbul

A. EĞİTİM

Yüksek Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Uluslararası Finans ve Katılım Bankacılığı, 2024, İstanbul (%100 Burslu)

Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İslam İktisadı ve Finans, 2021, İstanbul (%100 Burslu, Fakülte Üçüncülüğü, Bölüm Birinciliği)

B. MESLEKİ DENEYİM

Vakıf Katılım Bankası, İç Kontrol Başkanlığı Katılım Bankacılığı Uyum Servisi, Uzman, 2 Yıl

Kuveyt Türk Katılım Bankası, Muhasebe ve Vergi Müdürlüğü, Uzman Yardımcısı, 4 Ay

Kuveyt Türk Katılım Bankası, Genel Müdürlük, Bankada Kampüs, 1,5 Yıl